

Regeringens skrivelse

1979/80:8

med överlämnande av årsredovisning för Statsföretag AB;

beslutad den 28 juni 1979

Regeringen överlämnar till riksdagen, enligt bifogade utdrag av regeringsprotokollet, årsredovisning för år 1978 för Statsföretag AB.

På regeringens vägnar

OLA ULLSTEN

ERIK HUSS

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1979-06-28

Närvarande: statsministern Ullsten, ordförande, och statsråden Sven Romanus, Mundebo, Huss, Rodhe, Wahlberg, Hansson, Enlund, Lindahl, De Ge-
er, Gabriel Romanus

Föredragande: statsrådet Huss

Skrivelse med överlämnande av årsredovisning för Statsföretag AB

I beslutet om bildandet av Statsföretag AB (prop. 1969:121, SU 168, rskr 381) ingick att en redovisning av verksamheten hos bolaget årligen skulle överlämnas till riksdagen. Detta bör liksom föregående år (skr. 1978/79:6) ske genom att bolagets årsredovisning för de senaste verksamhetsåret överlämnas till riksdagen. Årsredovisningen bör fogas till protokollet i detta ärendet som *bilaga*.

Med hänvisning till vad jag sålunda anförut hemställer jag att regeringen överlämnar årsredovisningen för år 1979 för Statsföretag AB till riksdagen.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Statsföretagsgruppen i sammandrag

- Försäljningen från de sammantaget lönsamma bolagen vid sidan av basindustriföretagen 16 % större vid jämförbara enheter
- Statsföretagsgruppens resultat efter finansiella poster 128 Mkr bättre. Ingen upprepning av de stora kursförlusterna i samband med devalveringarna under 1977 främsta förklaringen
- Statsföretagsgruppen svarade för ca 10 % av landets investeringar i egentlig industri
- Större delen av basindustriföretagens överlager avvecklat
- Finansiell rekonstruktion genomförs i Berol Kemi samt med statligt stöd i LKAB och Uddcomb
- Stålrörelsen i NJA överförd till SSAB
- Samordningen av de statliga tekoföretagen till en företagsekonomiskt lönsam grupp pågår inom Eiser-koncernen
- Statsföretagsgruppens soliditet är god

Statsföretagsgruppen i sammandrag	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	3 592	3 947	4 441	5 606	8 063	7 923	9 747	9 187	10 105
Därav kunder i utlandet %	—	—	—	57,9	60,5	51,2	52,7	48,0	50,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	300	158	253	413	1 043	353	— 437	— 1 057	— 929
i procent av faktureringen	8,3	4,0	5,7	7,4	12,9	4,5	— 4,4	— 11,5	— 9,2
Resultat före boksluts- dispositioner och skatter i Mkr	269	193	263	406	987	321	392	— 1 395	— 523
Bokslutsdispositioner i Mkr	— 95	— 78	— 41	— 144	— 752	— 268	— 50	884	88
Avkastning på totalt redovisat kapital %	6,8	4,4	4,9	6,6	12,3	5,0	0,3	— 2,8	— 1,7
Soliditet %	39,5	36,1	32,8	33,1	30,7	26,4	35,3	34,3	33,7
Moderbolagets utdelning (1978 styrelsens förslag) i Mkr	0	0	0	22	36	0	0	0	0
Investeringar i anläggningar i Mkr	512	740	931	856	1 098	1 537	1 840	1 503	1 396
Medelantal anställda	34 093	34 285	35 022	36 999	41 299	45 957	47 710	42 287	43 690

1978 — ett år med problem

Av Per Sköld

1978 var ett år som för Statsföretags vidkommande i hög utsträckning karaktäriserades av arbete med problembanscher och problemföretag. Detta skymmer ofta de faktum att huvuddelen av dotterföretagen haft ett gynnsamt verksamhetsår med en konsolidering av de egna positionerna och i många fall en god utveckling, vilket kan ses både i relation till verksamheten 1977 och till den allmänna konjunkturutvecklingen. Positiva faktorer överskuggas emellertid ofta av andra mera negativa. Det märks t ex sällan i debatten att ASSIs förpackningsindustri är en mycket lönsam enhet i motsats till ASSIs stora problem inom andra sektorer. Flera paralleller kan dras men detta får räcka.

Utöver den för Statsföretagsgruppen normala industri- och affärsdrivande verksamheten har således mycket arbete ägnats åt branscher och företag med speciella problem såsom ASSI, Eiser och Berol Kemi. Vi har likaså deltagit i skapandet av SSAB, Svenskt Stål AB.

En gemensam faktor för dessa företag har varit att moderbolaget, Statsföretag, inte kunnat ta det finansiella ansvaret. Statsföretag har i stället anlitats i rekonstruktionsarbetet sedan riksdagen ställt anslag till förfogande. Syftet har varit att genom olika insatser uppnå en sådan lönsamhet, att arbete kunnat tryggas för en majoritet av de anställda.

Jag vill i detta sammanhang peka på de krav och de förväntningar som från skilda håll ställs på en företagsgrupp av Statsföretags karaktär — en företagsgrupp som har staten som ägare. Om vi enbart skulle infriat dessa förväntningar och krav som ställts på oss såsom ett arbetsmarknadsinstrument hade det varit osäkert om vi idag haft den styrka och den utvecklingspotential som vi trots allt har.

Det är helt naturligt att staten som ägare även i ett tidigt skede vill kunna utnyttja den kompetens som finns inom Statsföretag när det gäller att strukturerat företag och branscher eller att vidmakthålla och skapa sysselsättning. Av den anledningen tillkom det s k offertförfarandet, vilket ger vår ägare möjlighet att i sådana situationer anlita Statsföretagsgruppen.

Offertförfarandet går i korthet ut på att vi — utöver gängse affärsrässiga lönsamhetsbedömningar — skall kunna beräkna kostnaderna för sådana åtgärder som ägaren/staten önskar. Ägaren kan alltså begära att vi skall utnyttja vår potential, vårt kunnande, vår styrka för att vidtaga åtgärder, t ex att skapa eller rädda sysselsättningsstillfällen, samt räkna ut vilka effekter detta kan bedömas få på kortare eller längre sikt. Statsföretag kan på detta sätt vara ett verksamt instrument för statsmakterna.

Om riksdagen sedan fattar ett beslut grundat på Statsföretags offert har vi

därigenom påtagit oss uppgiften att arbeta i enlighet med beslutet samtidigt som vi ålagts att söka nå den lönsamhet som sedan skall ligga till grund för en fortsatt utveckling. Detta medför också att kravet på realism måste vara mycket stort i samspelet mellan statsmakterna och Statsföretag. Vi måste således vara medvetna om att den beräkning vi gjort är realistisk.

Ett par exempel på offertprincipen är bildandet av SSAB och Eiser samt Oxo-projektet i Stenungsund. I dessa projekt har staten genom Statsföretag agerat så att svåra arbetsmarknadspolitiska problem kunnat lösas. Statsföretag har på detta vis gjort en insats för samhället på affärsmässig grund.

Utöver det självklara ansvaret att driva företagsgruppen på ett professionellt, effektivt och ansvarsmedvetet sätt har Statsföretag klart markerat sin beredvillighet att medverka i sådana närings- och regionalpolitiska satsningar som statsmakterna kan besluta. Det är emellertid viktigt att göra en klar gränsdragning mellan det företagsekonomiska lönsamhetsbegreppet och de samhällsekonomiska övervägandena. Statsföretagsgruppen har en begränsad kapacitet att bära ekonomiskt riskfyllda engagemang.

Det är väsentligt att det skapas en bättre förståelse för Statsföretags roll i offertsituationer. Offertförfarandet kan som metod skapa negativa effekter av redovisningsmässig och finansiell natur. Det är därför viktigt att man finner lösningar på dessa svåra frågor som till större delen är av redovisningsmässig natur. Lyckas man med detta kommer det bli lättare att förstå och acceptera rollfördelningen mellan staten och Statsföretag vid offertförfarandet.

Det är nämligen staten som fattar de politiska besluten medan Statsföretag har skyldighet att föra en affärsmässig diskussion om villkoren för sin medverkan.

Årsredovisning

Styrelsen och verkställande direktören för Statsföretag AB får härmed avgiva årsredovisning för verksamheten under 1978 (sid 6—67)

Koncernöversikt

Med 1978 har ytterligare ett år lagts till den lågkonjunktur som starkt påverkat stora delar av svensk industri sedan 1974.

Samtidigt har 1978 inneburit att grunden lagts för en omstrukturering och utveckling av basnäringar som stål och malm. Varvsindustri och tekoindustri har garanterats en någorlunda kontrollerad neddragning under fortsatt prövning av branschernas framtid. Frågan om den för landet väsentliga omstruktureringen av skogsnäringen har angripits — om än på ett förberedande sätt.

För Statsföretagsgruppen har verksamhetsåret präglats av de kapitalintensiva basindustriföretagens och tekoföretaget Eisers rekonstruktion, men också av en fortgående stark expansion under lönsamhet i företag som ABAB, KabiVitruŕn, Kalmar Verkstad, Liber, Nyckelhus, Rockwool och SARA. Svenska Tobaks AB kvarstår som gruppens största vinstgivare.

Rekonstruktions- och struktureringsarbetet avseende Berol Kemi, LKAB, NJA och Uddcomb samt en fortgående omstrukturering av gruppens sammansättning innebär att Statsföretagsgruppen i början av 1979 befinner sig i en förbättrad finansiell situation jämfört med slutet av 1977. Rekonstruktionsarbetet har emellertid under 1978 ej förmått neutralisera följderna av en i huvudsak fortsatt svag utveckling för basindustrin. Snarare har, på den korta sikt verksamhetsåret utgör i detta sammanhang, resultatet belastats av de nedskrivningar, som genomförts inom ramen för detta arbete.

Gruppens svaga lönsamhet kvarstår under 1978, främst som en följd av den europeiska stålindustrins fortsatt låga produktionsnivå och återverkningarna härav på LKAB. Den förbättring i Statsföretagsgruppens kommersiella resultat som föreligger under 1978 kan främst hänföras till att 1977 års kursförluster, i samband med devalveringarna av den svenska kronan, ej upprepats. Genom att handelsstålsverksamheten i NJA överförts till SSAB, Svenskt Stål AB, har Statsföretagsgruppen vidare avlyfts sitt tidigare svåraste finansiella problem.

Som tidigare gäller att Statsföretagsgruppen består av en huvuddel sammantaget lönsamma bolag och ett fåtal stora och kapitalintensiva basindustriföretag med komplexa problem och stora underskott.

Den översyn som under 1977 gjordes av den svenska handelsstålsindustrin, och som bildade grund för SSAB och dess utveckling, har under 1978 fått en motsvarighet i en brett upplagd strukturutredning avseende LKABs framtida verksamhet. Med stöd av statliga kapitaltillskott ges nu bolaget möjlighet till den marknadsanpassning och effektivitetshöjning som är nödvändig om malmfältens långsiktiga överlevnad skall kunna säkras.

ASSIs situation, liksom förhållandena för svensk skogsindustri i övrigt, har som en följd av höstens konjunkturuppgång förbättrats. ASSIs problem, som i flera hänseenden sammanhänger med hela skogsnäringsens, kvarstår dock i väsentliga avseenden. Sedan slutet av 1978 utreder Statsföretag och ASSI gemensamt bolagets situation.

Med statligt stöd till ombyggnad och modernisering av ASSIs anläggningar i Karlsborg säkras driften vid en av de större arbetsplatserna i Norrbotten. Sysselsättningseffekten är här av avgörande regional betydelse.

Eiser är från och med 1978 ett helägt dotterbolag till Statsföretag. Statsföretag har enligt riksdagsbeslut i uppdrag att inom Eisers ram samordna de statliga tekoföretagen till en företagsekonomiskt lönsam koncern.

Återverkningarna av den politiska debatten på kärnkraftprogrammet har ryckt undan grunden för den kommersiellt arbetande kärnkraftindustrin. Med statligt stöd rekonstrueras nu Uddcomb och ges en ny inriktning.

Det fortgående struktureringsarbetet avseende gruppens sammansättning har sedan utgången av 1977 medfört att flera av Statsföretag ABs direktägda dotterbolag inlemmats i andra bolag, försåls eller avvecklats. Bl a har byggmaterialgruppen EssBo överförs till ASSI.

En närmare redogörelse för åtgärderna inom gruppens enskilda bolag under 1978 återfinns i verkställande direktörernas presentationer av sina bolag sid 68—122.

Konjunktur och försäljning

Bedömningen i samband med föregående års bokslut om konjunktursituationen och gruppens utveckling under 1978 har i allt väsentligt besannats. En ljusning under hösten har dock gett vissa positiva effekter. Således har den fakturerade försäljningen under 1978 ökat med 10 % till 10 105 Mkr (9 187 Mkr), dvs. något över budgeterat värde. Om basindustriföretagen undantages är ökningen vid jämförbara enheter ca 16 %. Jämförbara enheter bland basindustriföretagen har ökat sin försäljning med ca 14 %.

Skillnaden mellan den totala försäljningsökningen och ökningen vid jämförbara enheter beror på överföringen av stålverksrörelsen i NJA till SSAB. Den svarade för drygt 10 % av Statsföretagsgruppens försäljning 1977. Genom tillkomsten av Eiser-gruppen kompenseras dock i huvudsak det bortfall i gruppens försäljning som överföringen inneburit.

Bland de många företag i Statsföretagsgruppen som ökat sin försäljning utöver gruppens genomsnitt märks förutom ASSI liksom föregående år ABAB, som ökat med 18 % till 150 Mkr (127 Mkr), KabiVitrum, som ökat med 17 % till 624 Mkr (532 Mkr exkl. Linson Instrument) och Kalmar Verkstad som ökat med 33 % till 292 Mkr (219 Mkr). För såväl KabiVitrum som Kalmar Verkstad stiger utlandsförsäljningen snabbare än den inhemska.

Kalmar Verkstad har utvecklats till en av världens ledande tillverkare av tunga gaffeltruckar. Försäljningen av truckar har under 1978 ökat med ca 50 %.

Också Nyckelhus hade framgångar under 1978, främst genom sitt volymhussystem. Den fakturerade försäljningen har ökat med 25 % till 137 Mkr (110 Mkr).

Försäljningen ökade starkt för såväl SARA som SMT-Pullmax och Tobaksbolaget. I SARA är det främst den kraftiga satsningen inom varuautomatrörelsen (vending) samt fortsatt expansion av hamburgerkedjan CLOCK som givit utslag i en försäljningsökning med 17 % till 690 Mkr (588 Mkr). I SMT-Pullmax utgör stora framgångar på den amerikanska marknaden grunden för en 24-procentig försäljningsökning. Bolagets försäljning under 1978 uppgick till 284 Mkr (229 Mkr).

Svenska Tobaks ABs försäljningsökning med 16 % till 1 126 Mkr (972 Mkr) beror främst på cigarrettförsäljningen i moderbolaget samt på expansion i dotterbolag som Elisabeth Bas, Ekströms och Nordium.

Trots uppgången i cigarrettförsäljningen har denna endast delvis återhämtats efter den nedgång som föranleddes av 1977 års skattehöjning. För cigarrer och cigarriller har någon återhämtning ej skett. Sedan 1976 har konsumtionen minskat med 26 %. För piptobak är utvecklingen snarlik. Ökningen av snuskonsumtionen, som är en förklaring till att cigarrettkonsumtionen per capita endast är hälften så stor i Sverige som i England och USA, har matats, 1978 steg konsumtionen med 2 %.

ASSIs starka försäljningsökning under 1977, då främst baserad på tillkomsten av nya enheter, har fortsatt, men nu också tack vare förbättrad marknadssituation. Av ökningen under 1978 till 2 371 Mkr (1 820 Mkr) beror dock mer än hälften på tillkomsten av nya företag. Bl a har som nämnts den tidigare EssBo-koncernen överförs till ASSI.

Produktmässigt är det främst sågade trävaror och pappersmassa som svarat för expansionen.

Statsföretagsgruppen**1977—1978 (Mkr)**

Bolag	1978			1977		
	Fakturerad försäljning	Resultat före extra-ordinära poster	Investeringar	Medel-antal anställda	Fakturerad försäljning	Resultat före extra-ordinära poster
ABAB	150	4	3	1 646	127	3
KabiVitrum	624	26	140	2 469	532 ¹⁾	28 ¹⁾
Kalmar Verkstad	292	33	22	936	219	31
Liber	403	5	22	1 200	361	5
Nyckelhus	137	3	1	263	110	0
Rockwool	618	1	123	2 567	571	24
SARA	690	6	36	4 970	588	6
SMT-Pullmax	284	— 6	12	1 072	229	6
Svenska Tobaks AB	1 126	254	30	3 232	972	232
SVETAB	90	— 1	4	153	98	5
Delsumma	4 414	325	393	18 508	3 807	340
Basindustriföretagen ²⁾	4 766	—1 012	958	17 881	4 939	—1 193
Övriga dotterbolag	978	— 255 ³⁾	45	7 236	630	— 105
Statsföretag AB	0	— 22	0	65	0	— 183
Koncerneliminering	— 53	35	—	—	— 189	84
Statsföretagsgruppen totalt	10 105	— 929	1 396	43 690	9 187	—1 057

¹⁾ Exkl. Linson Instrument.²⁾ Assi, Berol Kemi och LKAB. 1977 även NJA.³⁾ Varav nytillkommande Eiser —107 Mkr och Uddcomb —40 Mkr.

Berol Kemis försäljningsökning med 11 % till 572 Mkr (516 Mkr) beror främst på ett utökat produktprogram.

Utvecklingen för LKAB har liksom under 1977 starkt påverkat Statsföretagsgruppens ekonomi. Produktionsstörningar i Kanada samt ökad stålproduktion i Europa har visserligen lett till en starkt ökad leveransvolym från 19 Mt till närmare 25 Mt, men ökningen har skett till genomsnittligt lägre priser, vilka under 1978 legat 13 % under föregående års nivå. Trots detta har försäljningen ökat med 12 % till 1 823 Mkr (1 624 Mkr).

SSAB, som nu avslutar sitt första verksamhetsår, ägs till 50 % av Statsföretag AB. Bolaget, som ej konsolideras i gruppen, har som väntat drabbats hårt av den svaga stålkonjunkturen. SSAB-koncernens fakturerade försäljning uppgick till 3 478 Mkr, vilket ligger i nivå med den prognos som ingår i regeringens proposition 1977/78:87 och som utgör grunden för SSABs bildande.

Statsföretagsgruppens försäljning på utländska marknader har, främst som en följd av basindustriföretagens ökade försäljning, förändrats kraftigt. För 1978 uppgick gruppens utlandsförsäljning till 5 104 Mkr (4 410 Mkr). Härav avsåg 4 315 Mkr, 85 %, kunder i Europa, 324 Mkr, 6 %, kunder i Nordamerika samt 465 Mkr, 9 %, kunder i övriga världen. Försäljningen ut- anför Europa och Nordamerika har därmed i det närmaste fördubblats under 1978.

Av den totala utländska försäljningen svarar basindustriföretagen för 72 %. Bland övriga företag har KabiVitrum, Tobaksbolaget, Eiser, SMT-Pullmax och Kalmar Verkstad den största försäljningen.

Försäljning (Mkr)	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
ASSI	662	945	1 665	1 238	1 501	1 820	2 371
Berol Kemi	—	247	476	416	474	516	572
KabiVitrum	247	286	305	377	448	536	624
LKAB	1 304	1 480	2 042	1 846	2 059	1 624	1 823
NJA	465	655	994	968	872	978	40
Rockwool	—	—	—	101 ¹⁾	455	571	618
SARA	362	375	423	481	549	588	690
Svenska Tobaks AB	483	481	629	811	927	972	1 126
Eiser	—	—	—	—	—	—	686
Uddevallavarvet	341	405	566	410	833	—	—
Övriga bolag	577	732	963	1 275	1 629	1 582	1 555
Summa	4 441	5 606	8 063	7 923	9 747	9 187	10 105

¹⁾ avser 1/10—31/12

Resultat

Den svaga konjunkturen för landets basindustri drabbade Statsföretagsgruppens resultat kraftigt 1976/1977. På grund av basindustriföretagens ofta stora regionala betydelse ansågs redan under 1977 speciella statliga åtgärder nödvändiga för att trygga den fortsatta verksamheten i dessa företag. Urnyttjandet av Statsföretag vid teko-industrins kris, liksom osäkerheten ifråga om den framtida energipolitiken, har även detta starkt påverkat resultatutvecklingen och omfattningen av de statliga tillskotten under verksamhetsåret.

Medan rörelseresultatet efter avskrivningar försämrats med 61 Mkr till —511 Mkr har resultatet efter finansiella intäkter och kostnader förbättrats med 128 Mkr. Detta kan förklaras med kursdifferensernas utveckling. Medan nettobelastningen 1977 uppgick till 363 Mkr begränsades den 1978 till en obetydlighet.

Stor skillnad föreligger mellan Statsföretagsgruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader och resultatet före bokslutsdispositioner och skatt, vilket förklaras av statliga tillskott och övriga extraordinära poster. Medan resultatet efter finansiella intäkter och kostnader trots en förbättring på 12 % innebär en förlust med 929 Mkr (—1 057 Mkr) begränsas förlusten före bokslutsdispositioner och skatt till 523 Mkr (—1 395 Mkr).

Följande större extraordinära intäkter ingår i 1978 års resultat före bokslutsdispositioner och skatt:

- tillskott och lån med villkorlig återbetalningsskyldighet från staten på 1 693 Mkr avseende
 - Karlsborgs-projektet (ASSI) med 550 Mkr för finansiering av sysselsättningsmotiverad investering
 - Oxo-projektet (Berol Kemi/Beroxo) med 300 Mkr för finansiering av

investering delvis motiverad av effekterna på råvaruförsörjning, handelsbalans och sysselsättning

— LKAB med 674 Mkr för täckning av förluster 1978 och för sysselsättningsfrämjande investeringar och åtgärder

— Uddcomb med 114 Mkr för täckning av balanserad förlust, rörelseförlust 1978 samt nedskrivning av vissa anläggningstillgångar

— regionala satsningar via NJA (NJA-Invest AB) och Svetab på sammanlagt 55 Mkr främst för sysselsättningsskapande verksamhet och företagsutveckling

- upplösning av beskattade reserver på 494 Mkr för bl a täckning av förluster i Eiser med 140 Mkr och återbetalning av överskottsmedel i samband med bildandet av SSAB med 342 Mkr.

Bland extraordinära kostnader märks avsättningar till beskattade och obeskattade reserver samt till bundet eget kapital på 979 Mkr i anslutning till den redovisningsmässiga behandlingen av ovan nämnda tillskott. Till detta kan nämnas nedskrivningar av anläggningstillgångar på 305 Mkr avseende främst LKAB, Uddcomb och Berol Kemi.

För ytterligare information om den redovisningsmässiga behandlingen av de statliga tillskotten, se not 1 "Redovisningsprinciper" sid 25—29 samt sid 48—49 "Påverkan av statliga tillskott på resultatet före bokslutsdispositioner och skatt".

Bland de många bolagen med positivt resultat märks ABAB med ett resultat före bokslutsdispositioner och skatt på 4 Mkr (3 Mkr), KabiVitrum med 27 Mkr (29 Mkr exkl Linson Instrument), Kalmar Verkstad med 35 Mkr (31 Mkr), Liber med 5 Mkr (5 Mkr), Nyckelhus med 3 Mkr (0 Mkr), Rockwool med 5 Mkr (25 Mkr), SARA med 6 Mkr (14 Mkr) och Svenska Tobaks AB med 238 Mkr (228 Mkr). Tobaksbolagets resultat innebär en avkastning på genomsnittligt arbetande kapital exklusive tobaksskatt med 17 %. Motsvarande avkastning för Kalmar Verkstad uppgår till 14 %.

Resultat (Mkr)	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
ASSI	— 24	111	479	71	— 46	— 363	—280
Berol Kemi	—	6	110	16	— 46	— 81	— 56
KabiVitrum	20	19	25	31	23 ²⁾	28 ²⁾	26
LKAB	252	216	370	322	22	— 620	—675
NJA	— 36	34	— 24	—172	—713	— 129	— 83
Rockwool	—	—	—	9 ¹⁾	32	24	1
SARA	— 27	— 19	1	3	1	6	6
Svenska Tobaks AB	137	119	149	204	227	232	254
Eiser	—	—	—	—	—	—	—107
Uddevallavarvet	16	50	39	29	85	—	—
Övriga bolag	— 85	—123	— 106	—160	— 22	— 154	— 15
Summa	253	413	1 043	353	—437	—1 057	—929

¹⁾ avser 1/10—31/12

²⁾ exkl Linson

I ABAB har det ökade behovet av bevakning, värdetransporter, låsservice och skyddsplanering bildat underlag för resultatutvecklingen. Även lokalvårdsverksamheten har givit ett ökat positivt bidrag.

KabiVitrum's resultatnivå har kunnat bibehållas trots att bolaget befinner sig i ett intensivt utbyggnadsskede med snabbt stigande räntebörda. Denna resultatutveckling har varit möjlig tack vare den starka efterfrågan på produkter som Intralipid — avsett för intravenös näringstillförsel — och tillväxthormonet Crescormon. Dessa produkter har utvecklats av KabiVitrum inom ramen för en avancerad forskningsverksamhet.

Kalmar Verkstads goda resultat är främst en följd av företagets exceptionella framgångar på trucksidan. Företaget har en ledande position på världsmarknaden när det gäller de tyngsta truckarna på över 25 ton. I storleksnivån 10—20 ton har bolaget en betydande världsmarknadsandel.

I Liber har det fortsatta arbetet på divisionsbasis inneburit successivt förbättrade resultat för stora delar av bolaget. Resultatet har dock belastats av förhållandevis stora rekonstruktionskostnader i verksamhet som förvärvats under året.

Nyckehus' resultat innebär en klar förbättring jämfört med föregående år. Det är de nyckelfärdiga s k volymhusen, vars resultat stadigt förbättrats, som främst svarar för den positiva utvecklingen.

Som en följd av den mycket kraftiga nedgången i landets industriinvesteringar har Rockwools utveckling under 1978 varit betydligt svagare än som förutsetts. Främst är det divisionerna Isolerprodukter och Isenta som drabbats. Under hösten har dock marknadsförutsättningarna förbättrats något. Genom bland annat introduktion av en ny ullkvalitet väntas en återgång till tidigare års resultatnivå.

SARAs fortgående omstrukturering har trots den allmänna ekonomiska åtstramningen möjliggjort en fortsatt utveckling med positivt resultat. Ett betydande arbete har nedlagts på att begränsa beroendet av intäkter från s k enarmade banditer vilka från årsskiftet 1978/1979 ej är tillåtna. Bortfallet bedöms dock ej kunna kompenseras under 1979.

Resultatnivån i Tobaksbolaget har trots tobakskonsumtionens stagnation dock kunnat upprätthållas genom bl a höjd produktivitet och genom framgångsrika nylanseringar, vilket givit en något ökad marknadsandel för bolagets cigaretter.

För ASSIs del vände 1978 den nedåtgående trenden, om än på en resultatmässigt svag nivå. Företagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt förbättrades till —225 Mkr (—238 Mkr).

Trots högre försäljningspriser och lägre råvarukostnader inger ASSIs nuvarande situation oro. Även om förädlingsindustrin ger ett positivt utbyte drivs den traditionella produktionen, trots högt kapacitetsutnyttjande, med stora underskott. För kostnadstäckning saknades i början av 1979 fortfarande 75 dollar/ton på cellulosapriset och 25 dollar/ton på linernoteringen.

Kostnadsnivån och den svaga dollarkursen gör bulkproduktionen förlustbringande och hotar överlevnaden inom hela skogsindustrin.

Berol Kemi har, med undantag för en kort period kring oljekrisen, under en följd av år visat en otillfredsställande lönsamhet. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgick för 1978 till —63 Mkr (—183 Mkr). Redovisade värden för såväl 1977 som 1978 påverkas dock av ett flertal större extraordinära poster, vilket försvårar jämförbarheten mellan åren. Under ny ledning har i bolaget genomförts ett rekonstruktionsprogram avseende strategi och organisation. Vidare har en finansiell rekonstruktion av bolaget genomförts med hjälp av Statsföretag.

LKABs resultatsituation har trots den väsentligt högre utleveransen under 1978 inte förändras. Resultatet före dispositioner och skatt på —367 Mkr (—643 Mkr) har med 586 Mkr påverkats av statliga tillskott och bidrag men också av en extraordinär nedskrivning med 220 Mkr. Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader har försämrats något, —675 Mkr 1978 mot —621 Mkr 1977.

Det statliga tillskottet ingår som ett led i den rekonstruktion och utveckling av LKAB, vars riktlinjer drogs upp i en gemensam utredning mellan Statsföretag och LKAB våren 1978. Åtgärdsinriktningen inom LKAB liksom förhandlingarna med staten har i väsentlig utsträckning baserats på denna utredning. För att LKAB skall kunna överleva i ett läge där den europeiska stålindustrins produktion ligger väsentligt under 1974 års nivå och där låga sjöfrakter ej ger nämnvärd fördel fördras fortsatt intensiv effektivisering av bolaget. Den gemensamma utredningen underströk vikten av redan initierade program för forskning och utveckling och för höjning av effektiviteten i verksamheten. Vidare fastslogs, att kostnadsnivån för järnvägsfrakterna måste sänkas, och att kostnaden för bolagets personalöverskott ej kunde bäras av företaget. En finansiell rekonstruktion med statliga medel bedömdes nödvändig för att möjliggöra en utveckling mot lönsamhet några år in på 1980-talet.

Statsföretag har hemställt hos regeringen om dels tillskott för förlusttäckning med 700 Mkr, dels lån med villkorlig återbetalningsskyddighet för åren 1979—1981 med 1 100 Mkr och dels tillskott med 135 Mkr för sysselsättningsprojekt under 1979. Riksdagen har fattat beslut i överensstämmelse med hemställan.

Förutom det statliga tillskottet avseende den finansiella rekonstruktionen har LKAB i enlighet med proposition 1977/78:96 erhållit resurser från staten och Statsföretag för sysselsättningsmotiverade åtgärder. I december 1978 träffades ett nytt fraktavtal med SJ, som kommer att sänka bolagets fraktkostnader i förhållande till tidigare avtal. De insatta effektiviseringsåtgärderna har lett till stora kostnadssänkningar. Den positiva utvecklingen har emellertid motverkats av dollarkursens utveckling.

Resultatet för det hälftenägda SSAB, Svenskt Stål AB, uppgår före bok-

slutsdispositioner och skatt till 13 Mkr för bolagets första verksamhetsår. Resultatet har då emellertid påverkats av ett statligt rekonstruktionslån med 684 Mkr. Resultatet är drygt 100 Mkr bättre än vad som förutsattes i proposition 1977/78:87.

Speciella förutsättningar kan sägas gälla för Eiser och Uddcomb. Båda bolagen arbetar på marknader där villkoren i hög grad påverkas av politiska beslut.

Den svenska teko-industrins strukturella problem har sin bakgrund i en snabb importökning från länder med väsentligt lägre lönekostnader än Sverige. Denna har resulterat i kraftigt sjunkande lönsamhet och sysselsättning inom branschen.

De i Eiser-koncernen ingående företagen är en heterogen grupp av textil- och konfektionsföretag, vilka sinsemellan visar en splittrad bild beträffande marknadsläge och konjunkturförutsättningar. Under 1978 har verksamheten inriktats mot att lösa gruppens mest akuta problem. Eisers resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgår för 1978 till 42 Mkr. Resultatet har då emellertid inom ramen för extraordinära intäkter och kostnader påverkats positivt av tillskott enligt proposition 1977/78:73 med 140 Mkr.

Uddcombs verksamhet har även under 1978 visat stort underskott. Marknaden för såväl kärnkraftkomponenter som för processutrustning kännetecknas av betydande överkapacitet. Utredning pågår om företagets framtida inriktning, men en neddragning av verksamheten är ofrånkomlig.

I anslutning härtill har Statsföretag begärt finansiellt stöd för att rekonstruera Uddcomb med ett kapitaltillskott på 114 Mkr avseende täckning av såväl balanserade förluster som rörelseförluster 1978 samt nedskrivning av vissa anläggningstillgångar inkl licensrättigheter. Då prognoser visar att bolaget även åren 1979—1981 torde komma att visa negativa resultat har Statsföretag anfört att även dessa förluster bör täckas med statliga medel. Regeringen har i proposition 1978/79:104 om finansiellt stöd till Uddcomb, vilken antagits av riksdagen, i allt väsentligt beaktat Statsföretags synpunkter.

Investeringar och lagerutveckling

Tidigare mönster med hög investeringstakt och med huvuddelen av investeringarna i basindustriföretagen har också präglat 1978. En väsentlig del, ca 420 Mkr av de 958 Mkr som under året investerats i gruppens basindustriföretag, har emellertid skett inom ramen för statligt finansierade projekt. Särhålls dessa investeringar kan sägas att den förändring av det kommersiella investeringsmönstret bort från basindustrin, som påbörjades 1976—1977, nu framträder klarare. Förutom att investeringarna vid sidan om basindustriföretagen ökat med 40 % till 438 Mkr har stålrorelsens överföring till SSAB och kraftiga neddragningar i LKAB påverkat gruppens totala investeringar, som för 1978 uppgått till 1 396 Mkr (1 503 Mkr).

LKAB är dock fortfarande gruppens största investerare. En stor del av bolagets investeringar, som uppgick till 397 Mkr (558 Mkr), är en följd av tidigare fattade beslut och avser främst arbeten för den nya 775-metersnivån i Kiruna. Härtill har investeringar på 88 Mkr finansierats av det särskilda statliga stödet för sysselsättning av övertalig personal. Investeringar på 19 Mkr har finansierats av Statsföretag AB.

Till övriga stora investerare hör ASSI med investeringar på 320 Mkr, Berol Kemi/Beroxo med 241 Mkr, KabiVitrum med 140 Mkr och Rockwool med 123 Mkr.

ASSI. Med stöd av ett statligt tillskott på 275 Mkr och ett lån med villkorlig återbetalningsskyldighet på samma belopp har en utbyggnad av Karlsborgsverkens kapacitet för oblekt långfibrig massa påbörjats. Investeringen är kostnadsberäknad till 565 Mkr. Den innefattar uppförande av en ny fiberlinje och stora miljömässiga reinvesteringar och är primärt sysselsättningsmässigt motiverad. I Lövholmen, Piteå, investerar ASSI i en ombyggnad för ökad användning av björkmassaved. Därigenom frigörs barrmassaved för Karlsborgs bruk.

Berol Kemi/Beroxo. Investeringarna avser i huvudsak Oxo-projektet som innebär uppbyggnad av en anläggning för tillverkning av oxo-alkoholer och mjukningsmedel i Stenungsund. Projektet som stöds av ett statligt kapitaltillskott på 300 Mkr motiveras till väsentlig del av sysselsättnings- och handelsbalanseffekter.

KabiVitrum. Satsningarna inom ramen för tidigare beslutat investeringsprogram avseende forskningsanläggningar och ytterligare produktionskapacitet har fortsatt.

Rockwool. Huvuddelen av bolagets investeringar avser den nya mineralullsfabriken i Hällekis samt om- och tillbyggnaden av bolagets anläggningar i Gimo. Produktionen vid den nya fabriken i Hällekis påbörjades planenligt under hösten 1978. Tillverkningen vid fabriken baseras på en ny unik processteknik, som framtagits inom bolaget. Med denna teknik som grund tillverkas nu en ny generation isolerprodukter, en ny ullkvalitet.

Investeringarna i det hälftenägda bolaget SSAB uppgick under 1978 till 201 Mkr.

Investeringar (Mkr)	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
ASSI	116	40	203	208	286	189	320
Berol Kemi	—	6	20	97	125	95	241
KabiVitrum	32	25	15	20	65	95	140
LKAB	308	339	290	364	578	558	397
NJA	255	339	321	439	335	349	16
Rockwool	—	—	—	5	22	64	123
Svenska Tobaks AB	10	13	23	21	30	26	30
Eiser	—	—	—	—	—	—	12
Uddevallavarvet	25	16	105	193	225	—	—
Övriga bolag	185	78	121	190	174	127	117
Summa	931	856	1 098	1 537	1 840	1 503	1 396

Varulager (Mkr)	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
ASSI	246	250	428	681	846	884	759
Berol Kemi	—	—	88	108	120	133	87
KabiVitrum	74	79	103	117	129	165	218
Karlskronavarvet	65	88	93	171	173	—	—
LKAB	256	236	277	734	947	1 045	565
NJA	210	302	425	721	607	821	4
Svenska Tobaks AB	247	265	339	367	412	472	511
Uddcomb	39	48	107	111	164	140	134
Eiser	—	—	—	—	—	—	186
Uddevallavarvet	195	250	266	485	366	—	—
Övriga bolag	125	183	235	285	437	494	451
Summa	1 457	1 701	2 361	3 780	4 201	4 154	2 915

Statsföretagsgruppens totala lagervärde vid utgången av 1978 uppgick till 2 915 Mkr (4 154 Mkr). Den lagerneddragning som ej kunde åstadkommas 1977, då LKABs marknadssituation tvingade fram en lageruppyggnad, har 1978 blivit verklighet. Vid jämförbara enheter har varulagrets bokförda värde sjunkit med 16 %. LKABs malmlager vid årets slut uppgick då till 8 Mt (15 Mt). Det bokförda värdet av detta varulager uppgick till 565 Mkr (1 045 Mkr).

Struktur

Statsföretagsgruppens förankring i basindustrin med åtföljande starka konjunkturberoende, liksom de uppgifter som mot statlig finansiering givits gruppen, har både motiverat och accelererat en fortsatt förändring av gruppens struktur.

SSAB. I januari 1978 beslutade riksdagen i enlighet med proposition 1977/78:87 om finansiell medverkan vid bildandet av ett handelsstålsbolag. I bolaget SSAB, Svenskt Stål AB, ingår stål- och gruvrörelserna från Gränges AB, NJA och Stora Kopparbergs Bergslags AB samt Gränges järnvägsrörelse. Statsföretag äger 50 % av bolaget. Aktierna förvärvades genom försäljning av anläggningstillgångarna i NJA och med stöd av 700 Mkr i statliga medel.

ASSI. Per den 31 augusti 1978 överfördes EssBo-gruppen till ASSI.

Berol Kemi. Per den 31 december 1978 uppdelades bolaget så att Oxo-projektet och division Industrikemi lades i ett separat bolag, Beroxo, direkt under Statsföretag AB. Detta bolag ägs till 75 % av Statsföretag och till 25 % av Berol Kemi.

Eiser. Enligt riksdagsbeslut grundat på proposition 1977/78:73 har Statsföretag AB erhållit ägaransvar för de statliga tekobolagen. Resterande 50 % av aktierna i AB Eiser, vilka innehades av staten, överfördes per den 1 januari 1978 till Statsföretag AB. Fr o m detta datum sammanfördes de statliga tekoföretagen till en underkoncern i Statsföretagsgruppen med AB Eiser som moderbolag. Den nya tekokoncernen bildades förutom av Eiser med dotter-

bolag av Algots AB, SweTeco (Textile Products) AB med dotterbolag (övertogs från Sveriges Investeringsbank AB), av Stigtex AB och Nyland Mattor AB (överfördes från Statsföretag AB), av Trivab Konfektions AB (övertogs från Förenade Fabriksverken) samt av AB Malmö Strumpfabrik och Brasons Konfektions AB.

Fr o m den 1 januari 1979 har en ny organisation införts i Eiser, varvid den rörelsedrivande delen av AB Eiser samt de rörelsedrivande dotterbolagen sammanförts i sex divisioner. I samband härmed ombildades dotterbolagen till kommissionärsbolag och moderbolaget övertog samtliga tillgångar och skulder i dem.

Löfvånger Elektronik AB. Per den 1 augusti 1978 överläts bolaget till Rune Flinth och Kjell Nordström 3D-gruppen AB.

Sonab Communications AB. Bolaget såldes per den 1 januari 1978 till Svenska Radio AB (SRA).

Nyland Mattor AB och Stigtex AB. Per den 1 januari 1978 överfördes bolagen till AB Eiser.

Under första tertialet 1978 överfördes LKABs 50-procentiga aktieinnehav i Svenska Petroleum AB (SP) till Statsföretag AB. SP konsolideras ej i Statsföretagsgruppen.

Bland dotterbolagens förvärv och försäljning märks Kalmar Verkstads förvärv av samtliga aktier i Lagaholm AB (LAGAB), Laholm och SMT-Pullmax ABs överlåtelse per den 31 augusti 1978 av AB Bröderna Wikströms Mekaniska Verkstad i Skellefteå till ett konsortium bestående av anställda och civilingenjör Rudolf Wiklund, Täby. Under hösten sålde Svetab sin andel i Elkappling AB till delägaren Herbert Åsberg, Ånge.

Finansiering och soliditet

Investeringsvolymen har under året legat på en förhållandevis hög nivå. Genom en neddragnings av rörelsekapitalet och en sänkning av likviditetsnivån har den långfristiga upplåningen inom gruppen dock begränsats till 595 Mkr. Härav svarar Statsföretag för 311 Mkr.

Likviditeten har reducerats med 496 Mkr till totalt 1 748 Mkr (2 244 Mkr).

Soliditeten uppgår vid 1978 års utgång till 34 %.

Personal

Liksom under närmast föregående år har gruppens struktur- och konjunkturproblem under 1978 starkt påverkat handläggningen av personalfrågorna. Inom ett flertal av gruppens företag har man med olika medel angripit konstaterade personalöverskott. Så har exempelvis ASSI under 1977/78 genomfört ett program för personalreduktion, som resulterat i indragning av ca 350 befattningar (genom förtidspensioneringar och naturlig avgång). Trots ned-

dragning av personalstyrkan med 950 personer på 2 år, kvarstår i LKAB ett betydande personalöverskott. Genom ett omfattande sysselsättningsprogram som finansierats med särskilda medel från Statsföretag och staten, har friställningar kunnat undvikas. Programmet har bl a inneburit tidigareläggning av vissa investeringar.

Inom ramen för det statliga rekonstruktionsuppdraget avseende Eiser har under 1978 drygt 900 anställda blivit uppsagda. Därav har ca 250 slutat under året. Till följd av riksdagens beslut i december 1978 om fortsatt drift vid Eisers norrlandsfabriker har 580 av de meddelade uppsägningarna uppskjutits. Andra företag som brottas med personalöverskott är Berol Kemi, Carbox, Cea-verken, SARA och Uddcomb.

Hälftenägda SSAB har antagit ett mycket ambitiöst åtgärdsprogram för att skapa personalbalans inom företaget och hantera frågor om övertalig personal. Struktureringsarbetet har också inneburit särskilda insatser i syfte att finna nya produkter och ny verksamhet på orter som drabbats av inskränkningar.

Under senare hälften av 1978 upptogs förhandlingar mellan SFO, Statsföretagens Förhandlingsorganisation, å ena sidan samt LO och PTK å andra sidan om ett medbestämmandeavtal för de statsägda bolagen. Förhandlingarna resulterade den 3 mars 1979 i ett avtal som t o m den 30 september 1980 reglerar medbestämmandefrågor inom SFO-området, dvs. för praktiskt taget alla företag i Statsföretagsgruppen. Medbestämmandeavtalet mellan SFO och LO/PTK är ett rekommendationsavtal som i nästa steg avses bli antaget som kollektivavtal på branschnivå genom förhandlingar mellan SFOs branschkommittéer och berörda förbund inom LO och PTK. Därefter är tanken att avtalet skall sättas i praktisk tillämpning i företagen genom lokala överenskommelser mellan de enskilda företagen och de lokala arbetstagarorganisationerna.

Utsikter för 1979

Den konjunkturförbättring som väntas för såväl Sverige som för väsentliga delar av Västeuropa i övrigt bedöms visserligen förbättra Statsföretagsgruppens kommersiella ekonomiska utfall men inte i en sådan utsträckning att ett positivt resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppnås. De finansiella rekonstruktioner som genomförs i LKAB och Uddcomb begränsar dock dessa företags belastning på gruppen.

Basindustriföretagen bedöms öka sin försäljning men till otillräckliga priser. Bortsett från basindustriföretagen väntas dock ett positivt resultat för Statsföretagsgruppen. För många av företagen ter sig utsikterna för 1979 gynnsamma. Så är förhållandet för ABAB, ASSIs enheter för wellpapp och förpackningssystem liksom för KabiVitrum, Kalmar Verkstad, Liber, Nyc-

kelhus, Rockwool, Tobaksbolaget m fl. Statsföretagsgruppens försäljning väntas öka med närmare 13 %.

Investeringarna väntas i förhållande till 1978 öka med 15 å 20 %.

Moderbolaget

Statsföretag ABs möjligheter att erhålla förräntning på aktiekapitalet i dotterbolagen är liksom föregående år starkt begränsade. Behovet av koncernbidrag och aktieägartillskott i dessa är fortfarande av sådan omfattning att detta lett till förlust för Statsföretag AB även 1978. Resultaträkningen utvisar dock ett betydligt mindre underskott än 1977. Till största delen hänför sig resultatförbättringar till minskade kursförluster. Förlusten i Statsföretag AB för 1978 uppgår till 36 Mkr (205 Mkr).

De särskilda tillskott som erhållits från staten för finansiella rekonstruktioner i LKAB och Uddcomb, för investering i petrokemisk industri, för satsning på utbyggnad av ASSIs fiberenhet i Karlsborg, för engagemanget i handelsstålindustrin samt för avvecklingen av Stålverk 80 har i redovisningen behandlats så att resultatet före bokslutsdispositioner och skatt ej påverkats.

Finansieringen av Norrlandsfondens verksamhet har från 1978 övertagits av staten.

Utplåningen i Statsföretag AB har under 1978 kunnat begränsas till ett svenskt obligationslån på 150 Mkr, samt utbyte av två stycken multicurrency-lån om vardera \$ 10 miljoner mot ett nytt lån på \$ 25 miljoner.

Under 1977 beslutad nyemission i Statsföretag AB med 350 Mkr har genomförts under 1978, varefter aktiekapitalet uppgår till 3 125 Mkr.

Under verksamhetsåret har Statsföretag AB medverkat till dotterbolagens finansiering genom lån och borgen samt genom nyemission på 40 Mkr i Berol Kemi AB och 75 Mkr i Beroxo AB. Borgens- och ansvarsförbindelser har minskat med 229 Mkr till 1 462 Mkr. Nedskrivning av aktier har skett avseende Ceaverken AB med 4,0 Mkr, Statsföretag International AB med 0,1 Mkr samt Statsraff AB med 0,4 Mkr mot aktiereserv som därefter uppgår till 19,3 Mkr.

Den i samband med regeringens proposition 1977/78:87 föreslagna nyemissionen i Statsföretag AB med 350 Mkr samt aktieägartillskottet med 350 Mkr har beslutats och reglerats. Aktierna i SSAB är efter nyteckning och överföring från NJA per den 31 december 1978 upptagna till 1 400 Mkr.

Av den i 1977 års bokslut avsatta beskattade reserven, 540 Mkr, har i enlighet med proposition 1977/78:73 190 Mkr upplösts och utnyttjats för tillskott till Eiser. Den resterande delen av den beskattade reserven, 350 Mkr, som hänför sig till nyteckning av aktier i SSAB, kvarstår.

Utbetalda löner och arvoden samt medelantal anställda redovisas under "Personal" bland kommentarerna till bokslutet (sid 40).

Moderbolagets brandförsäkringsvärden uppgår till 2 Mkr (se även not 21 sid 63).

Den av regeringen under 1977 beslutade utredningen om Statsföretags verksamhetsinriktning och mål avslutades i december 1978, SOU 1978:85.

Statsföretag AB har till budgetdepartementet inlämnat dispensansökan för befrielse från kommunal beskattning av koncernbidrag i givande bolags kommuner, avseende sådana koncernbidrag som lämnats i förlusttäcknings- syfte.

Moderbolagets ställning och resultat framgår av moderbolagets bokslut sid 55—65.

Koncernens bokslut redovisas på sid 21—45.

Statsföretagsgruppens resultaträkning (Mkr.)

Not 1	1978		1977	
<i>Rörelsens intäkter</i>				
Fakturerad försäljning (not 2)	10 104,5		9 186,6	
Övriga rörelseintäkter	<u>186,5</u>	10 291,0	<u>110,7</u>	9 297,3
<i>Rörelsens kostnader</i>				
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader		—10 232,4		9 134,5
Rörelseresultat före avskrivningar		58,6		162,8
<i>Avskrivningar enligt plan</i>				
Goodwill	— 18,7		— 21,9	
Pågående nyanläggningar	— 0,1		—	
Maskiner och inventarier	—416,1		— 449,2	
Byggnader	—124,8		— 132,8	
Mark och övrig fast egendom	— 5,4		— 5,5	
Övrigt	<u>— 4,7</u>	— 569,8	<u>— 3,3</u>	— 612,7
Rörelseresultat efter avskrivningar		— 511,2		— 449,9
		0,2		58,9
<i>Lagerstöd (not 3)</i>				
<i>Finansiella intäkter</i>				
Utdelning på aktier	2,8		5,3	
Ränteintäkter	208,4		266,3	
Övrigt (not 4)	<u>107,2</u>	318,4	<u>36,4</u>	308,0
<i>Finansiella kostnader</i>				
Räntekostnader	—623,6		— 562,0	
Övrigt (not 4)	<u>—113,2</u>	— 736,8	<u>— 412,4</u>	— 974,4
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		— 929,4		—1 057,4
<i>Extraordinära intäkter</i>				
Tillskott från staten (not 5)	1 693,2		1 457,3	
Upplösning av beskattade reserver (not 6)	493,7		745,0	
Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar (not 7)	21,3		150,2	
Övrigt (not 8)	<u>59,7</u>	2 267,9	<u>33,7</u>	2 386,2
<i>Extraordinära kostnader</i>				
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott (not 6)	—342,4		— 355,0	
Nedskrivning av anläggningstillgångar (not 9)	—304,6		— 102,3	
Avsättning till beskattade reserver (not 10)	—609,4		— 913,4	
Koncernmässig realisationsförlust vid försäljning av dotterbolagsaktier (not 11)	— 24,6		— 246,7	
Avveckling av Stålverk 80, bildande av SSAB (not 12)	— 16,6		—1 021,3	
Överföring av lån på särskilda villkor till bundet eget kapital (not 5)	—275,0		—	
Övrigt (not 13)	<u>—289,0</u>	—1 861,6	<u>— 85,3</u>	—2 724,0
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		— 523,1		—1 395,2

	1978	1977
<i>Bokslutsdispositioner</i>		
Förändring av lagerreserver	— 8,0	393,6
Förändring av avskrivningar utöver plan	97,8	182,2
Av investeringsfonder ianspråkta medel	11,4	54,9
Avsättning till investeringsfonder	— 4,6	— 55,3
Förändring av särskilda investeringsfonder	—	28,9
Förändring av arbetsmiljöfonder	4,7	15,6
Upplösning av obeskattade och beskattade reserver i under året sålda bolag (not 14)	—	231,2
Övrigt	— 13,8	33,0
Resultat före skatter	— 435,6	— 511,1
Skatter	— 105,8	— 81,0
Förändring av latent skatter (not 15)	28,5	— 60,5
Resultat efter skatter	— 512,9	— 652,6
Minoritetsandelar i årets resultat	— 0,3	0,6
Årets förlust	— 513,2	— 652,0

Noterna på sid 25—39 utgör en del av resultaträkningen

Statsföretagsgruppens balansräkning (Mkr.)

Not 1	1978	1977
Tillgångar		
<i>Omsättningstillgångar (not 33)</i>		
Kassa och bank (not 16)	1 301,3	1 538,3
Aktier och andelar (not 16, 20)	33,9	40,8
Kortfristiga placeringar obligationer och andra värdepapper (not 16)	412,5	665,0
Växelfordringar (not 17)	285,6	32,6
Kundfordringar	1 817,6	1 730,7
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	139,8	100,6
Skattefordringar	13,5	41,2
Förskott till leverantörer	16,6	8,9
Övriga fordringar (not 18)	1 479,3	1 854,3
Varulager (not 19)	2 915,1	4 153,9
	8 415,2	10,166,3
<i>Spärrade medel hos Sveriges Riksbank</i>		
För investeringsfonder	58,8	41,0
För särskilda investeringsfonder	0,1	11,8
För arbetsmiljöfonder	10,9	16,4
	69,8	69,2
<i>Anläggningstillgångar (not 33)</i>		
Aktier och andelar (not 20)	1 502,1	94,6
Obligationer och andra värdepapper	10,6	11,6
Övriga fordringar (not 21)	712,9	382,2
Patent m m (not 22)	19,8	27,1
Goodwill (not 23)	107,0	133,0
Pågående nyanläggningar (not 24)	1 147,0	776,0
Maskiner och inventarier (not 25)	3 076,3	3 323,0
Byggnader (not 26)	2 243,7	2 339,2
Mark och övrig fast egendom (not 27)	267,3	293,0
	9 086,7	7 379,7
Summa tillgångar	17 571,7	17 615,2

	1978		1977	
<i>Ställda panter m m:</i>				
Fastighetsinteckningar	1 603,6		1 892,1	
Företagsinteckningar	1 106,6		1 226,7	
Övrigt	74,2	2 784,4	91,2	3 210,0
Noterna på sid 25—39 utgör en del av balansräkningen				
Skulder och eget kapital				
<i>Kortfristiga skulder (not 33)</i>				
Växelskulder	16,4		20,4	
Leverantörsskulder	1 117,8		1 169,2	
Bankskulder (not 28)	1 224,2		1 230,1	
Skatteskulder (not 34)	102,0		61,0	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	597,5		591,9	
Förskott från kunder	200,1		202,0	
Övriga skulder	1 211,7	4 469,7	1 201,2	4 475,8
<i>Långfristiga skulder (not 33)</i>				
Revers- och inteckningslån	3 115,9		3 113,8	
Obligationslån	2 131,2		2 286,3	
Avsatt till pensioner, PRI	356,5		321,6	
Avsatt till pensioner, övriga (not 29)	269,6		137,2	
Övriga skulder (not 34)	418,8	6 292,0	346,8	6 205,7
<i>Obeskattade reserver</i>				
Lagerreserver	444,9		435,2	
Akkumulerade avskrivningar utöver plan	1 192,4		1 200,5	
Investeringsfonder	103,9		109,9	
Särskilda investeringsfonder	5,0		5,0	
Arbetsmiljöfonder	11,8		16,3	
Nyanskaffningsfonder	2,9		4,7	
Övrigt	6,8	1 767,7	0,5	1 772,1
Beskattade reserver (not 30)		1 044,1		928,4
Minoritetsintressen i eget kapital		9,1		9,5
<i>Eget kapital (not 31)</i>				
<i>Bundet eget kapital</i>				
Aktiekapital	3 125,0		3 125,0 ¹⁾	
Bundna fonder	1 400,9		1 402,1	
Koncernreserv	191,4		184,6	
Lån på särskilda villkor	275,0		—	
<i>Ansamlad förlust</i>				
Balanserad förlust/vinst	—490,0		164,0	
Årets förlust	—513,2	3 989,1	—652,0	4 223,7
Summa skulder och eget kapital		17 571,7		17 615,2
<i>Ansvarsförbindelser</i>				
Villkorlig skuld till svenska staten (not 32)	339,7		65,9	
Diskonterade växlar	9,4		7,9	
Borgens- och övr ansv förbindelser	720,2	1 069,3	1 004,1	1 077,9

¹⁾ Inkl kapital avseende planerad nyemission med 350,0 Mkr.

Noterna på sid 25—39 utgör en del av balansräkningen.

Statsföretagsgruppens finansieringsanalys (Mkr.)

Not 35

Tillförda medel	1973	1974	1975	1976	1977	1978
<i>Internt tillförda medel</i>						
Årets vinst/förlust	137	75	— 106	195	— 652	— 513
Avskrivningar enligt plan	417	463	523	591	613	570
Bokslutsdispositioner	144	752	268	50	— 884	— 88
Förändringar av latent skatter	—	—	—	—	61	— 28
Realisationsvinst/förlust på sålda anläggningstillgångar	— 22	— 57	— 7	— 19	— 142	2
Uppvärdering/nedvärdering av skulder i utländsk valuta	—	—	—	—	339	32
Rekonstruktionsreserv Norrbottens Järnverk AB	—	—	—	745	— 745	—
Nedskrivning av anläggningstillgångar	—	—	—	198	1 135	305
Tillskott från staten	—	—	—	— 1 800	— 1 457	— 1 693
Avsättning till beskattade reserver	—	—	—	—	913	116
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott	—	—	—	—	355	342
Reserv för anläggningstillgångar	—	—	—	—	—	99
Lån på särskilda villkor	—	—	—	—	—	275
Uttag/insättning, spärrkonton	— 10	— 59	— 62	51	26	— 1
Utdelning till staten	—	— 22	— 36	—	—	—
Utdelning till minoritetsägare	— 3	— 3	— 4	— 3	—	—
Summa internt tillförda medel	663	1 149	576	8	— 438	— 582
<i>Externt tillförda medel</i>						
Försäljning av dotterbolag	—	—	—	—	160	8
Försäljning av anläggningstillgångar	36	82	72	46	228	118
Minskning av långfristiga fordringar	—	69	9	—	41	—
Ökning av långfristiga skulder	209	761	1 457	962	1 667	595
Nyemission	—	175	175	1 500	—	350
Planerad nyemission	—	—	—	—	350	— 350
Tillskott från staten	—	—	—	1 800	1 457	1 693
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott	—	—	—	—	— 355	— 342
Summa externt tillförda medel	245	1 087	1 713	4 308	3 548	2 072
Summa tillförda medel	908	2 236	2 289	4 316	3 110	1 490
Använda medel						
Apport SSAB Svenskt Stål AB	—	—	—	—	—	— 700
Avskiljande av varven	—	—	—	—	227	—
Investeringar i anläggningar	856	1 098	1 537	1 840	1 503	1 396
Investeringar i aktier och andelar	49	3	52	12	40	1 463
Investeringar i immateriella tillgångar	—	—	—	—	17	13
Ökning av långfr fordringar	32	—	—	263	—	331
Minskning av långfr skulder	—	—	—	—	504	607
Förändring av koncernsammansättning m m	— 46	473	64	59	83	125
Summa använda medel	891	1 574	1 653	2 174	2 374	3 235
Förändring av rörelsekapitalet	17	662	636	2 142	736	— 1 745
<i>Specifikation av förändring av rörelsekapitalet</i>						
Förändring av koncernsammansättning	—	—	—	—	— 403	— 317
Förändring av varulager	243	660	1 420	420	493	— 648
Förändring av kortfr fordringar	— 165	398	146	1 615	475	— 514
Förändring av kortfr skulder	— 66	— 833	— 946	— 428	— 655	236
Förändring av likvida medel	5	437	16	535	826	— 502
Summa förändring av rörelsekapital	17	662	636	2 142	736	— 1 745

Kommentarer till Statsföretagsgruppens bokslut

Belopp i Mkr där ej annat anges

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänt

Lagstiftning och praxis är för närvarande oklar avseende i vilken utsträckning delägda företag inom en koncern skall ingå i koncernredovisningen.

Statsföretag ABs intressen och engagemang i delägda företag har under 1978 ökat.

Ingen ändring av koncernbegreppet har dock gjorts i föreliggande bokslut, dvs. i Statsföretagsgruppens bokslut ingår moderbolaget, Statsföretag AB, och samtliga bolag i vilka Statsföretag AB vid årsskiftet direkt eller indirekt ägde mer än 50 % av aktiekapitalet eller andelskapitalet eller i övrigt koncernförhållande förelåg.

Räkenskapsperioden för Statsföretagsgruppen avser kalenderår, dvs. 1.1—31.12.

Under året har ny ekonomihandbok framtagits och ersatt en tidigare utgåva. Syftet är bl a att uppnå en enhetlig koncernredovisning för samtliga dotterbolag. Ekonomihandboken innehåller således detaljerade anvisningar för värdering av tillgångar och skulder, periodisering av inkomster och utgifter samt konsolidering av underkoncerner.

Intressebolag

Statsföretags engagemang i delägda bolag, främst s k 50/50-bolag, där ägarna endast gemensamt kan besluta om bolagets angelägenheter, är förhållandevis stort.

För att Statsföretagsgruppens totala ekonomiska och finansiella engagemang skall kunna utläsas ur årsredovisningen görs i avsnittet "Statsföretagsgruppens redovisning — kompletterande uppgifter" sid 46 en ansats att visa de redovisningsmässiga effekterna på Statsföretagsgruppens koncernbokslut vid konsolidering av s k intressebolag.

Med intressebolag avses här bolag, i vilka Statsföretag har ett rörelseintresse samt betydande inflytande, vanligtvis 20—50 % ägande.

Mot bakgrund av att informationsbehovet rörande intresseföretag är knuten till intresseföretagets ekonomiska betydelse — andel av resultat och andel i kapital — för ägarföretaget är gränsdragningen för ägarandel knuten till andel i kapital och inte till andel av röstvärde.

Omräkning av utländska dotterbolags balans- och resultaträkningar

Vid omräkning av utländska dotterbolags bokslut till svensk valuta har i

princip den s k monetary-nonmonetary-metoden tillämpats, innebärande att resultat- och balansräkningarna har omräknats enligt följande:

- Resultaträkning. Genomsnittskurs under året. För samtliga poster utom avskrivningar, för vilka respektive anläggnings anskaffningskurs använts.
- Balansräkning. För omsättningstillgångar respektive kortfristiga skulder — balansdagens kurs. För anläggningstillgångar — kurs vid anskaffningstillfället. För långfristiga skulder, eget kapital (exkl årets resultat) — kurs vid tidpunkten för deras uppkomst.
- I bolag vars utlandsverksamhet är av obetydlig omfattning i förhållande till totala verksamheten har dock balansdagskursen använts genomgående med undantag för förvärvsvärdeberäkningar, då anskaffningskurs tillämpats. Uppkomna omräkningsdifferenser har belastats/gottskrivits årets resultat och ingår under rubrikerna "Finansiella intäkter, övrigt" respektive "Finansiella kostnader, övrigt".

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Beträffande övriga fordringar och skulder i utländsk valuta, har genomgående en försiktig värdering tillämpats, vilken innebär att:

- Kortfristiga fordringar värderats till den lägsta av den valutakurs som rådde vid tidpunkten när fordran uppkom och balansdagens kurs.
- Långfristiga fordringar värderats till kursen vid anskaffningstillfället. Om fordringarna minskat i värde beroende på växelkursförändringar har dock omvärdering gjorts till balansdagskurs om det inte finns starka skäl anta att kursen skulle stiga igen.
- Kortfristiga skulder värderats till den högsta av den valutakurs som rådde vid tidpunkten för skuldens uppkomst och balansdagens kurs.
- Långfristiga skulder värderats till den högsta av den valutakurs som rådde vid tidpunkten för skuldens uppkomst och balansdagens kurs.

För de fordringar/skulder där betalningen är säkrad genom t ex terminsköp av valuta, har den överenskomna kursen tillämpats.

För företag som systematiskt upprätthåller balans mellan fordringar och skulder i samma valuta har orealiserade kursvinster redovisats till det belopp som motsvarar orealiserade kursförluster i samma valuta.

Uppkomna omräkningsdifferenser har inkluderats på resultaträkningen såsom icke realiserade kursdifferenser under rubrikerna "Finansiella intäkter, övrigt" respektive "Finansiella kostnader, övrigt".

Konsolideringsmodell

Bokslutet är baserat på konsolidering av underkoncerner. Vid konsolideringen har förvärvsmetoden tillämpats, dvs. koncernens tillgångar, skulder

samt egna kapital har värderats till historisk anskaffningskostnad.

I enlighet med detta skall i koncernens egna kapital, förutom moderföretagets egna kapital, endast de intjänade vinstmedel hos dotterföretagen, som är hänförliga till tiden efter moderföretagets förvärv av dotterföretagen, inräknas.

Övervärden/undervärden avseende tillgångs- respektive skuldposter redovisas enligt den s k bruttometoden, dvs. latent skatteskuld/fordran har uppbokats.

Förändringen av latent skatteskuld redovisas i separat post på resultaträkningen.

I balansräkningen har den latent skatteskulden uppdelats i en kortfristig och en långfristig del. Den kortfristiga delen har inkluderats under rubriken "Skatteskuld" och den långfristiga delen ingår i "Övriga långfristiga skulder".

Avskrivning på redovisade övervärden respektive upplösning av undervärden har skett med 10 % per år avseende goodwill, "negativ" goodwill samt maskiner och inventarier och med 4 % avseende byggnader och markanläggningar. Beträffande mark har ingen avskrivning gjorts.

I de fall de förvärvade över- eller undervärdena bedömts ha en kortare livslängd har procentsatserna jämkats häfter.

Kvarstående "negativ" goodwill har netto redovisats på balansräkningens tillgångssida under rubriken "Goodwill".

Vid elimineringen av förvärvsvärden redovisas, i de fall omvärderingar av bokfört värde avseende dotterbolagsaktierna gjorts efter respektive förvärvstillfälle, den sålunda uppkomna mellanskillnaden i separat post "Koncernreserv" under rubriken "Bundet eget kapital". Syftet med placeringen av koncernreserven bland bundet eget kapital är främst att åstadkomma en överensstämmelse mellan i de juridiska enheterna redovisat fritt eget kapital och motsvarande värde i koncernbalansräkningen.

I de fall minoritetsintressen förekommer har på balansräkningen minoritetens andel av eget kapital avdragits och redovisats i separat post. På resultaträkningen har minoritetens andel av resultat efter skatter avdragits i separat post.

Under året förvärvade/avyttrade bolag

I gruppens resultaträkning har under året förvärvade bolag inkluderats med värden avseende tiden från förvärvet. Under året avyttrade bolag har exkluderats fr o m 1978-01-01.

För avyttrade bolag har den koncernmässiga realisationsvinsten/förlusten framräknats såsom skillnaden mellan å ena sidan priset för aktierna och å andra sidan koncernmässigt anskaffningsvärde för aktierna samt de nettotillgångar som dotterbolaget representerat i koncernbalansräkningen. I före-

kommande fall har även eventuella försäljningskostnader avdragits från realisationsresultatet.

Värdering av varulager

Varulagret i respektive dotterbolag har värderats till det lägsta av anskaffningsvärdet efter avdrag för inkurans eller verkliga värdet.

Utnyttjade skattemässigt tillåtna lagerreserver redovisas på balansräkningens skuldsida under rubriken "Obeskattade reserver".

Avskrivningar

I resultaträkningen respektive balansräkningen tillämpas tre begrepp, nämligen:

- Avskrivningar enligt plan, vilka beräknas på ursprungliga anskaffningsvärden och baseras på bedömda ekonomiska livslängder. För närvarande avskrivs byggnader och markanläggningar med skattemässigt tillåten avskrivning (exkl primäravdrag), maskiner 5—10 %, inventarier 15—20 %, transportmedel 20 %.
- Bokföringsmässiga avskrivningar, vilka överensstämmer med skattemässigt utnyttjade avskrivningar.
Avskrivningar utöver plan, vilka avser skillnaden mellan bokföringsmässiga avskrivningar och avskrivningar enligt plan särredovisas under rubrikerna "Ackumulerade avskrivningar utöver plan" samt "Avskrivningar (differens mot plan)" på balans- respektive resultaträkningen. Under rubriken "Statsföretagsgruppens redovisning — kompletterande uppgifter" sid 46 anges
- Kalkylmässiga avskrivningar, vilka baseras på balansdagens återanskaffningskostnad och korrigeras för teknisk utveckling.

Statliga stöd

Extraordinära statliga stöd för finansiell rekonstruktion etc. till följd av beslut i riksdagen, har beroende på syftet med stödet i redovisningen behandlats enligt följande:

- Tillskottet för förlusttäckning. Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Ej utnyttjad del avsätts som extraordinär kostnad till en beskattad reserv.
- Tillskott för sysselsättningsstödjande åtgärder. Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Ej utnyttjad del avsätts som extraordinär kostnad till en beskattad reserv. Om det i de sysselsättningsstödjande åtgärderna ingår investeringar med bestående värde aktiveras dessa och motsvarande del av tillskottet avsätts till en beskattad reserv som sedan upplöses i takt med att de aktiverade investeringarna avskrivs.

- Tillskott för finansiering av investeringar. Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Investeringar med bestående värde aktiveras och motsvarande del av tillskottet avsätts till en beskattad reserv, som sedan upplöses i takt med att de aktiverade investeringarna skrivs av.

- Lån med villkorlig återbetalningsskyldighet.

— För finansiering av investeringar. Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Som extraordinär kostnad avsätts hela beloppet till bundet eget kapital. Under ansvarsförbindelser inkluderas ett belopp motsvarande den villkorliga återbetalningsskyldigheten.

Denna post överförs i sin helhet till fritt eget kapital (balanserade vinstmedel) i händelse att staten efterskänker lånet. I händelse att lånet amorteras överförs belopp motsvarande periodens amortering (exkl upplupen ränta) varje år till fritt eget kapital (balanserade vinstmedel).

Amorteringen redovisas på resultaträkningen som extraordinär kostnad.

— För förlusttäckning. Redovisas på resultaträkningen som extraordinär intäkt. Under ansvarsförbindelser inkluderas ett belopp motsvarande den villkorliga återbetalningsskyldigheten.

Amorteringar redovisas på resultaträkningen som extraordinär kostnad.

Övrigt

I föreliggande bokslut redovisas alla kostnader och därmed resultatmått i princip med utgångspunkt från anskaffningskostnaden för förbrukade resurser.

En ansats till en inflationskorrigerad redovisning för att belysa prisförändringarnas påverkan på årets resultat görs under rubriken "Statsföretagsgruppens redovisning — kompletterande uppgifter" sid 46.

Not 2 Intern försäljning

Totalt fakturerad försäljning för Statsföretagsgruppen har framkommit efter eliminering av följande försäljningsvärden

	1978	1977
LKAB till NJA	—	102,4
Uddcomb till Nuclear Steam	—	37,6
ASSI till EssBo	—	9,2
ASSI till Nyckelhus	9,7	1,7
SARA till LKAB	6,7	—
Övriga interna leveranser	36,1	38,6
	52,5	189,5

Not 3 Lagerstöd

Under denna rubrik redovisades 1977 ett belopp av 58,9 Mkr vartill motvarighet saknas för 1978. Redovisade 0,2 Mkr är att hänföra till Holmsund Industricenter och avser en korrigerig för 1977.

Not 4 Övriga finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader.

Räntenettot har försämrats mellan 1977 och 1978 med 119,5 Mkr.

Övriga finansiella intäkter och kostnader fördelar sig enligt följande:

	1978	1977
Realiserade kursvinster	61,9	24,2
Ej realiserade kursvinster	36,3	—
Omräkningsdifferenser	2,4	8,2
Övrigt	6,6	4,0
Övriga finansiella intäkter	107,2	36,4
Realiserade kursförluster	— 30,6	— 55,6
Ej realiserade kursförluster	— 69,1	— 339,1
Omräkningsdifferenser	— 1,2	— 0,4
Övrigt	— 12,2	— 17,3
Övriga finansiella kostnader	—113,3	—412,4

Det redovisade resultatet för 1978 har således netto belastats med 0,3 Mkr (362,7) avseende kursdifferenser. Ej realiserade kursdifferenser hänför sig till uppvärdering av skulder i utländsk valuta till balansdagskurs.

Not 5 Tillskott från staten*Oxo-projektet*

I enlighet med riksdagens beslut 1978-05-18 har Statsföretag under 1978 erhållit 300,0 Mkr i samband med finansiering av Oxo-projektet. Beloppet har i föreliggande bokslut överförs till det i samband med Oxo-projektet nybildade bolaget Beroxo AB och där avsatts till en beskattad reserv.

LKAB

Enligt riksdagsbeslut 1978-01-14 tilldelades LKAB ett tillskott av 200,0 Mkr för att upprätthålla viss sysselsättning samt för vissa investeringar. Under 1978 har 173,9 Mkr utnyttjats och använts för kostnadstäckning (86,3 Mkr) respektive reserv för anläggningstillgångar (88,2 Mkr).

Den i regeringens proposition 1978/79:87 föreslagna och av riksdagen 1979-04-04 beslutade finansiella rekonstruktionen av LKAB har i bokslut för 1978 beaktats så att tillskottet, 500,0 Mkr, till Statsföretag AB för täckande av 1978 års förlust i LKAB har vidarebefordrats till LKAB i form av aktieägartillskott.

NJA

Under 1978 erhöll NJA-Invest ett statligt tillskott, 15,0 Mkr, för att bedriva sysselsättningsfrämjande verksamhet i Överkalix. I bokslut för 1978 har 3,9 Mkr av detta tillskott utnyttjats för nedskrivning av en förvärvad fastighet i Överkalix och 5,0 Mkr utnyttjats för förlusttäckning. Resterande 6,1 Mkr har avsatts till en obeskattad reserv.

Svetab

Enligt riksdagens beslut 1977-12-17 utgick tillskott, 40 Mkr, för bildande av två regionala investmentbolag, Svetab Bergslagen AB och Svetab Nord AB, för nyetableringsfrämjande insatser i Västmanland/Bergslagen och mellersta Norrland. Verksamheten startade 1978-07-01.

Under 1978 har 9,9 Mkr av tillskottet utnyttjats och resterande del 30,1 Mkr avsatts till en beskattad reserv.

Uddcomb

Den i regeringens proposition 1978/79:104 föreslagna och av riksdagen 1979-04-04 beslutade finansiella rekonstruktionen av Uddcomb har i bokslut för 1978 beaktats så att tillskottet, 114,3 Mkr, till Statsföretag AB för täckande av balanserade förluster, 1978 års förlust samt för vissa nedskrivningar av anläggningstillgångar i Uddcomb, har vidarebefordrats till Uddcomb i form av aktieägartillskott.

ASSI/Karlsborg

Enligt proposition 1978/79:25 som beslutades av riksdagen 1978-12-20 tilldelas Statsföretag AB ett tillskott av 275,0 Mkr och ASSI ett lån på särskilda villkor på 275,0 Mkr för finansiering av investering i Karlsborg.

I bokslut för 1978 har tillskottet till Statsföretag AB i sin helhet vidarebefordrats till ASSI i form av aktieägartillskott. Lånet på särskilda villkor har av ASSI intäktsförts. Tillskottet, 275,0 Mkr, har såväl i ASSIs som i Statsföretagsgruppens bokslut avsatts till en beskattad reserv samt lånet på särskilda villkor överförts till bundet eget kapital.

Sammanfattning:

	1978	1977
LKAB för förlusttäckning 1978	500,0	
LKAB för sysselsättningsstöd	173,9	
Beroxo för Oxo-projektet	300,0	
NJA för sysselsättning i Överkalix	15,0	
Uddcomb för förlusttäckning etc	114,3	
ASSI för Karlsborg		
— tillskott	275,0	
— villkorlån	275,0	
Svetab för Regionalinvest	40,0	
Statsföretag avseende		
— avveckling av S 80		181,3
— SSAB		1 061,0
— NJA-Invest		25,0
— tekogruppen		190,0
Summa tillskott från staten	1 693,2	1 457,3

Not 6 Upplösning av beskattade reserver*Tekogruppen*

Enligt riksdagsbeslut 1978-03-16 bildades en tekogrupp med AB Eiser som moderbolag. I 1977 års bokslut beaktades ett statligt tillskott till Statsföretag för bildande av en tekogrupp med 190,0 Mkr vilket belopp avsattes till en be-

skattad reserv. Under 1978 har detta belopp överförs till Eiser i form av aktieägartillskott. I Eiser har 139,9 Mkr under 1978 utnyttjats för täckning av balanserade förluster samt för täckning av 1978 års förlust. Resterande del, 50,1 Mkr, har avsatts till en beskattad reserv.

Bildandet av SSAB/avveckling av Stålverk 80

Skillnaden mellan i proposition om statligt engagemang inom handelsstålindustrin angiven utveckling för NJA och verkligt utfall 1977 avsattes till en beskattad reserv, 353,4 Mkr, i bokslutet per 1977-12-31. Denna reserv har nu återförs i samband med slutreglering med staten. Skillnad mellan nu beräknat slutligt utfall och i propositionen angivna värden, 342,4 Mkr, redovisas som en återbetalning till staten.

Sammanfattning:

	1978	1977
NJA avseende		
— SSAB/S 80	353,4	
— NJA-Invest	0,4	
— finansiell rekonstr.		745,0
Statsföretag	190,0	
Eiser	— 50,1	
Summa	493,7	745,0

Not 7 Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar

Redovisade belopp hänför sig till följande bolag:

	1978	1977
ASSI	3,3	141,1
SARA	5,5	4,8
Holmsund Industricenter	2,6	—
LKAB	5,7	3,1
Rockwool	2,9	—
Berol Kemi	0,6	—
Övrigt, netto	0,7	1,2
Summa	21,3	150,2

Not 8 Övriga extraordinära intäkter

	1978	1977
NJA avseende överföring av lager till SSAB	25,0	
NJA avseende upplösning reserv S 80	12,3	
Eiser, avskrivningar lån	11,2	
Rockwool, lokaliseringsbidrag	5,0	
NJA, ersättning från leverantörer för nedskrivning av anläggningar		22,3
Rockwool, naturvårdsbidrag		1,6
Övrigt, netto	6,2	9,8
Summa	59,7	33,7

Not 9 Nedskrivning av anläggningstillgångar

LKAB

1978 har en engångsnedskrivning gjorts av anläggningstillgångar, främst i Malmberget, med 219,8 Mkr. Denna nedskrivning avser anläggningstillgångar som ej beräknas stadigvarande utnyttjas.

Uddcomb

Se not 5 ovan.

NJA

6,7 Mkr hänför sig till bildande av SSAB samt 3,9 Mkr till nedskrivning av fastighet i Överkalix (se även not 5).

Berol Kemi

Den under 1977 påbörjade finansiella rekonstruktionen av företaget, vilket bl a då innebar att anläggningar nedvärderades med 102,3 Mkr, har fortsatt under 1978 och innebär ytterligare nedvärderingar av anläggningstillgångar med 14,5 Mkr.

Svenska Tobaks AB

Nedskrivning av bokfört värde på aktier i Navigator har gjorts med 3,5 Mkr.

Sammanfattning:

	1978	1977
LKAB	219,8	
Uddcomb	56,2	
NJA	10,6	
Berol Kemi	14,5	102,3
Svenska Tobaks AB	3,5	
	304,6	102,3

Not 10 Avsättning till beskattade reserver

	1978	1977
ASSI avser Karlsborg	275,0	
Rockwool avser ej utnyttjade lokaliseringsbidrag	4,3	
Beroxo avser Oxo-projektet	300,0	
Svetab avser Regionalinvest	30,1	
NJA-Invest avser sysselsättningsfrämjande verksamhet		20,0
Statsföretag avser SSAB		350,0
Statsföretag avser tekogruppen		190,0
NJA avser ej utnyttjade belopp för bildande av SSAB/avveckling S 80		353,4
	609,4	913,4

Se även not 5 ovan.

Not 11 Koncernmässig realisationsförlust vid försäljning av dotterbolagsaktier

	1978	1977
Statsföretag avseende Lövånger Elektronik AB	12,6	
Sonab Communications AB	11,5	
SMT-Pullmax avseende Bröderna Wikströms Mek Verkstad	0,5	
Statsföretag avseende Karlskronavarvet, Uddevallavarvet		246,7
	24,6	246,7

Not 12 Avveckling av Stålverk 80/bildande av SSAB

Avser kostnader i NJA i samband med avveckling av Stålverk 80 och bildande av SSAB.

Not 13 Övriga extraordinära kostnader

	1978	1977
NJA avseende ej utnyttjad del av tillskott för Överkalix	6,1	
LKAB avseende obeskattad reserv för anläggningstillgångar	88,2	
förtidspensioner	26,7	
sysselsättningsobjekt	86,3	
drift av industriprojekt	48,3	
SARA avseende förtidspensioner	5,0	
Sv Tobaks AB avseende aktieägartillskott till Navigator	10,1	
Statsföretag avseende stämpelkostnader	3,6	
Koncernmässig reserv avseende Navigatoraktier	4,8	
LKAB avseende extra pensioner		29,2
Bidrag till Norrlandsfonden		20,0
Nedskrivning aktier		15,9
Utrangeringar och nedskrivningar		
anläggningstillgångar		11,8
Övrigt, netto	9,9	8,4
	289,0	85,3

Beträffande NJA och LKAB se även not 5 ovan.

Not 14 Upplösning av obeskattade och beskattade reserver i under året sålda bolag

Under denna rubrik redovisades under 1977 231,2 Mkr avseende Karlskronavarvet och Uddevallavarvet vartill motsvarighet saknas under 1978

Not 15 Förändringar av latent skatter

Under denna rubrik inkluderades under 1977 —93,1 Mkr avseende Karlskronavarvet och Uddevallavarvet vartill motsvarighet saknas under 1978.

Not 16 Likvida medel (kassa och bank, aktier och andelar, kortfristiga placeringar, obligationer och andra värdepapper)

Av den totala minskningen, —496,4 Mkr, jämfört med 1977, hänför sig 477,1 Mkr till Statsföretag, 51,0 Mkr till NJA samt 26,9 Mkr till ASSI.

Not 17 Væxelfordringar

Ökningen i växelfordringar, 253,0 Mkr, jämfört med 1977, avser huvudsakligen NJAs fordran på SSAB (1/3 av försålt lager 753,6 Mkr).

Not 18 Övriga kortfristiga fordringar

Av den totala minskningen, 375,0 Mkr, jämfört med 1977, hänför sig 675,7 Mkr till Statsföretag och avser främst förändring i mellanhavande med staten. Ökning redovisas bl a av ASSI med 306,7 Mkr varav 275,0 Mkr avser fordran på staten för lån på särskilda villkor.

Not 19 Varulager

	1978	1977
Bruttolager	3 025,0	4 291,7
Inkuransreserv	— 109,9	— 137,8
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	2 915,1	4 153,9

Justerat för större ändringar i koncernsammanställningen har kapitalbindningen i lager för jämförbara enheter minskat med ca 540 Mkr jämfört med 1977.

Varulagerminskningar jämfört med 1977 redovisas främst av LKAB (480,3), ASSI (160,4) och Berol Kemi (46,7), medan större varulagerökningar redovisas av KabiVitrum (52,3), Kalmar Verkstad (30,1) samt Svenska Tobaks AB (39,4).

Lagerreserver i procent av varulagervärdet 15,3 % 10,5 %

Not 20 Aktier och andelar

Specificeras separat, se sid 62.

Av ökningen i det bokförda värdet, 1 407,5 Mkr, jämfört med 1977 avser 1 400,0 Mkr aktier i SSAB.

Genom att tillskjuta apport, 700 Mkr, samt genom nyteckning av aktier, 700 Mkr, utgör det bokförda värdet av Statsföretags aktieinnehav (50 %) i SSAB således 1 400 Mkr. Den del av nyteckningen som tillfördes Statsföretag AB i form av aktieägartillskott, 350 Mkr, avsattes till en beskattad reserv i 1977 års bokslut och redovisas även i föreliggande bokslut under denna rubrik.

Not 21 Övriga långfristiga fordringar

Av ökningen, 330,7 Mkr, jämfört med 1977 hänför sig 495,6 Mkr till NJA. Ökningen i NJA är huvudsakligen hänförlig till den revers som accepterats vid försäljningen av NJAs lager till SSAB.

Not 22 Patent m m

<i>Anskaffningsvärde</i>		1978		1977
Patent och liknande rättigheter	26,2		25,2	
Hysesrätter och liknande rättigheter	10,5		5,8	
Balanserade kostnader för utvecklings- arbete o dyl	10,2	46,9	8,9	39,9
<i>Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan</i>				
<i>Patent och liknande rättigheter</i>	—22,8		—11,0	
<i>Hysesrätter och liknande rättigheter</i>	— 2,0		— 1,3	
<i>Balanserade kostnader för utvecklings- arbete o dyl</i>	— 2,3	—27,1	— 0,5	—12,8
Värde enligt balansräkningens tillgångssida		19,8		27,1
Avgår ackumulerade avskrivningar utöver plan		—		—
Bokfört nettovärde		19,8		27,1

Not 23 Goodwill

	1978	1977
Anskaffningsvärde	158,5	178,7
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	— 51,5	— 45,7
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	107,0	133,0
Avgår ackumulerade avskrivningar utöver plan	—	—
Bokfört nettovärde	107,0	133,0

Not 24 Pågående nyanläggningar

	1978	1977
Anskaffningsvärde	1 147,7	776,7
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	— 0,7	— 0,7
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	1 147,0	776,0
Avgår ackumulerade avskrivningar utöver plan	— 109,8	—118,4
Bokfört nettovärde	1 037,2	657,6

Av förändringen i pågående anläggningar jämfört med 1977, 371,0 Mkr, hänförs sig till ASSI 165,1 Mkr (avser främst Karlsborg och Lövholmen), till Rockwool 21,2 Mkr (avser främst Hällekis), till Berol Kemi/Beroxo 222,5 Mkr (avser främst Oxo).

Not 25 Maskiner och inventarier

	1978	1977
Anskaffningsvärde	6 156,0	6 921,6
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	—3 079,7	—3 598,6
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	3 076,3	3 323,0
Avgår ackumulerade avskrivningar utöver plan	— 601,5	— 590,9
Bokfört nettovärde	2 474,8	2 732,1

Not 26 Byggnader

	1978	1977
Anskaffningsvärde	3 801,6	3 831,7
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	— 1 570,3	1 505,4
Subtotal	2 231,3	2 326,3
Uppskrivning	14,7	14,7
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	— 2,3	— 1,8
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	2 243,7	2 339,2
Avgår ackumulerade avskrivningar utöver plan	— 481,1	— 489,5
Bokfört nettovärde	1 762,6	1 849,7
Taxeringsvärde	3 132,0	3 842,5
Brandförsäkringsvärde	4 483,0	4 786,4

Not 27 Mark och övrig fast egendom

	1978	1977
Anskaffningsvärde	390,9	381,5
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	— 126,5	— 91,4
Subtotal	264,4	290,1
Uppskrivning	2,9	2,9
Avgår ackumulerade avskrivningar enligt plan	—	—
Värde enligt balansräkningens tillgångssida	267,3	293,0
Avgår ackumulerade avskrivningar utöver plan	—	— 1,7
Bokfört nettovärde	267,3	291,3
Taxeringsvärde	182,0	158,1

Not 28 Bankskulder

Beviljade/utnyttjade checkräkningskrediter framgår av följande sammanställning:

	1978	1977
Beviljade belopp	946,7	856,6
Utnyttjad del	— 486,2	— 492,2
Ej utnyttjad del	460,5	364,4

Större ej utnyttjade krediter 1978 redovisas av ASSI 158,8, NJA 89,4, LKAB 47,1 och SARA 40,3 Mkr.

Not 29 Avsatt till övriga pensioner

Ökningen 132,4 Mkr jämfört med 1977 hänför sig främst till LKAB med 86,5 Mkr och ASSI med 38,4 Mkr.

Not 30 Beskattade reserver

Beskattade reserver redovisas i följande bolag:	1978-12-31	1977-12-31	Förändring
ASSI-Karlsborg	275,0	—	275,0
Berexo	300,0	—	300,0
Eiser	50,1	—	50,1
NJA-Invest {	19,6	20,0 {	— 353,8
NJA }		353,4 }	
Rockwool	4,3	—	4,3
Statsföretag	350,0	540,0	— 190,0
Svetab	30,1	—	30,1
Svenska Tobaks AB	15,0	15,0	—
Summa	1 044,1	928,4	115,7

Not 31 Eget kapital

	Aktie- kapital	Bundet eget kapital Bundna fonder	Lån på särskilda villkor	Koncern- reserv	Ansamlad förlust Balanse- rad vinst/ förlust	Årets förlust	Summa Eget Kapital
Utgående balans 77-12-31	2 775,0	1 402,1	—	184,6	164,0	—652,0	3 873,7
Vinstdisposition		10,9			—662,9	652,0	—
Nyemission	350,0						350,0
Lån på särskilda villkor			275,0				275,0
Övriga omföringar/ justeringar		— 12,1		6,8	8,9		3,6
Årets förlust						—513,2	—513,2
Utgående balans 1978-12-31	3 125,0	1 400,9	275,0	191,4	—490,0	—513,2	3 989,1

Not 32 Villkorlig skuld till svenska staten

Under 1978 inkluderas 275,0 Mkr i ASSI avseende lån på särskilda villkor (se även not 5 ovan).

Not 33 Fordringar och skulder i utländsk valuta

Den koncernmässiga bindningen i fordringar och skulder i utländsk valuta framgår av nedanstående valutabalans.

Per 1978-12-31.

Valuta- slag	Lokal valuta (milj)			Mkr	Lokal valuta (milj)			Mkr
	Kortfr fordr	Långfr fordr	Summa fordr		Kortfr skulder	Långfr skulder	Summa skulder	
GBP (£)	6,2	0,1	6,3	52,8	5,1	5,5	10,6	91,9
USD (US\$)	57,9	—	57,9	245,8	38,4	292,4	330,8	1 602,1
DEM (DM)	15,4	—	15,4	35,4	19,9	115,5	135,4	317,8
NLG (Hfl)	1,6	—	1,6	3,4	10,7	122,4	133,1	289,8
CHF (Sfr)	1,2	—	1,2	3,3	47,7	84,4	132,1	350,4
FRF (Frfr)	17,3	—	17,3	17,4	6,4	15,9	22,3	22,7
NOK (Nkr)	24,8	20,4	45,2	37,7	3,7	—	3,7	3,2
FIM (Fmk)	5,8	—	5,8	6,3	1,4	0,1	1,5	1,6
DKK (Dkr)	12,9	0,4	13,3	11,2	7,9	0,6	8,5	7,2
ATS (Ösh)	2,9	—	2,9	0,9	30,8	25,7	56,5	18,2
EUA ¹⁾	—	—	—	—	1,2	18,8	20,0	148,1
BFR (Bfr)	50,7	—	50,7	6,5	38,6	0,1	38,7	5,7
CAD (Can\$)	1,2	—	1,2	4,4	—	—	—	—
Övriga				5,0				1,5
Summa				430,1				2 860,2

¹⁾European units of account

Jämfört med 1977 har dessa fordringar och skulder förändrats enligt följande:

Valutaslag	Fordringar		Skulder	
	78-12-31	77-12-31	78-12-31	77-12-31
Engelska pund (milj)	6,3	7,8	10,6	5,4
US dollar (milj)	57,9	42,0	330,8	378,5
Tyska mark (milj)	15,4	11,5	135,4	135,4
Holländska floriner (milj)	1,6	2,5	133,1	160,1
Franska franc (milj)	17,3	32,6	22,3	66,5
Schweiziska franc (milj)	1,2	0,2	132,1	136,4
Övriga utländska valutor i Mkr	72,0	87,8	185,5	181,9
Summa bokfört värde i Mkr	430,1	386,8	2 860,2	3 036,9

Minskningen av skulder i US dollar hänför sig främst till att NJA löst sina skulder med 24 milj.

Minskningen av skulder i holländska floriner hänför sig främst till LKAB med 19,8 milj.

Minskningen av skulder i franska franc hänför sig främst till att NJA löst sina skulder med 38,0 milj.

Not 34 Latenta skatteskulder

Per 1978-12-31 kvarstående latenta skatteskulder avseende främst övervärden i förvärvade dotterbolag uppgår till 205,3 Mkr. Av dessa har den kortfristiga delen, 21,0 Mkr, inkluderats under rubriken "Skatter", medan den långfristiga delen, 184,3 Mkr, inkluderats under rubriken "Övriga långfristiga skulder".

På resultaträkningen redovisas förändringen under året av denna post under rubriken "Förändring av latenta skatter".

Not 35 Finansieringsanalys

Ändringar i bolagssammansättningen inom grupen jämfört med 1977-12-31 (bl a NJA, Sonab Communications, Lövånger Elektronik, Eiser) har i finansieringsanalysen för 1978 beaktats på så sätt att motsvarande förändringar på respektive post skilts ut från de övriga raderna och i stället inkluderats i förändring av koncernsammansättning som särredovisas under "Använda medel" respektive "Förändring av rörelsekapitalet". Aktierna i SSAB redovisas på raden "Investeringar i aktier och andelar" med 1 400,0 Mkr medan den del som motsvarar apporten, dvs. 700,0 Mkr, särredovisas.

Med "Lån på särskilda villkor" i internt tillförda medel avses villkorslån till ASSI.

Personal

<i>Moderbolaget</i>	1978	1977	<i>Gruppen (inkl moderbolaget)</i>	1978	1977
Löner och ersättningar, tkr			Löner och ersättningar, tkr		
Styrelse och verkställande direktör	1 289	825	Styrelser och företagsledningar	43 723	34 378
Övriga anställda	9 409	7 666	Övriga anställda	2 524 546	2 454 199
Sociala kostnader, tkr	6 373	5 314	Sociala kostnader, tkr	1 120 774	999 475
Totalt, tkr	17 071	13 805		3 689 043	3 488 052
Verksamheten i Sverige:			Verksamhet i utlandet:		
Antal arbetsställen ¹⁾	263	232	Antal länder	15	17
Medelantal anställda ²⁾	38 326	38 732	Medelantal anställda	5 364	3 555
Lönekostnader, tkr ³⁾	3 351 526	3 266 328	Lönekostnader, tkr ³⁾	337 517	221 724

¹⁾ Avser arbetsställen med mer än 20 anställda. 1977 års värde har uppskattats.

²⁾ Medelantal anställda beräknas i princip för antal fysiskt anställda enligt följande formel:

$$1.1 \text{ år } 1 + 30.4 \text{ år } 1 + 31.8 \text{ år } 1 + 31.12 \text{ år } 1$$

4

Motsvarande uppgift för 1978 beräknad enligt de principer som tillämpas i arbetsgivaruppgiften som årligen lämnas till Riksförsäkringsverket är 37 613 årsanställda.

³⁾ Avser löner och ersättningar samt sociala kostnader.

Medelantal anställda i gruppen

Sverige, per kommun med mer än 20 anställda

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda		
		1978	1977	Förändring
Ale	Berol Kemi	108	113	— 5
	ASSI	63	65	— 2
	Sv Tobaks AB	168	163	+ 5
	Avesta			
	ASSI	137		
	Nyckelhus	2	139	153 —14
Bengtstors	ASSI	85	90	— 5
	Borlänge	60	68	— 8
	Borås			
	Eiser	1975		
	Nyckelhus	1		
	SARA	117	2 093	225 + 1 868
Dals-Ed	Eiser	51	—	+ 51
	Danderyd	16	24	— 8
Ekerö	Sv Tobaks AB	109	88	+ 21
	Enköping	212	—	+ 212
	Eskilstuna			
	Nyckelhus	1		
	SARA	97		
	Svetab	2	100	114 — 14
Eslöv	ASSI	220		
	Svenska Torv	10		
	Sv Lagerhus	3	233	262 — 29
Falun	Nyckelhus	1		
	SARA	95	96	100 — 4

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda			
		1978	1977	Förändring	
Finspång	SARA	38	38	—	—
Färgelanda	Eiser	131	144	—	13
Gällivare	Eiser	34			
	LKAB	2 090			
	SARA	41	2 226	—	61
Gävle	ASSI	87			
	SARA	43	477	—	347
Göteborg	ABAB	164			
	ASSI	12			
	BS Konsult	6	36	—	36
	Ceaverken	5			
	KabiVitrum	184			
	Liber	4	23	—	23
	Nyckelhus	2			
	Rockwool	92			
	SARA	799			
	SMT-Pullmax	172			
	Svetab	2			
Göteborg	Sv Tobaks AB	161	1 513	+	90
Göteborg	Rockwool	55	—	+	55
Halmstad	Eiser	123			
	Nyckelhus	2			
	SARA	37	41	+	121
Haninge		—	11	—	11
Haparanda	ASSI	149	108	+	41
Hylte	ASSI	217	219	—	2
Härjedalen	ASSI	24	—	+	24
Härnösand	SARA	49			
	Svetab	1			
	Sv Tobaks AB	190	257	—	17
Hässleholm	Rockwool	234			
	Svenska Torv	35	296	—	27
Jönköping	ASSI	42			
	SARA	13			
	Sv Tobaks AB	133	164	+	24
Kalix	ASSI	1 022	943	+	79
	ASSI	251			
	Kalmar Verkstad	346			
	Nyckelhus	2			
Kalmar	SARA	101	641	+	59
		1			
Karlshamn	Nyckelhus	16	30	—	13
	Rockwool				
Karlskoga	ASSI	357			
	SARA	24	343	+	38
Karlskrona	Eiser	72			
	SARA	30			
	Uddcomb	589	767	—	76
Karlstad	ABAB	33			
	Rockwool	115			
	SARA	81			
	Svetab	1	214	+	16

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda			
		1978	1977	Förändring	
Katrineholm	SARA	30	51	—	21
Kiruna	LKAB	4 605			
	Rockwool	11			
	SARA	25	4 641	5 019	— 378
Kramfors	ASSI	159			
	Eiser	141	300	331	— 31
Kristianstad	Ceaverken	4			
	Nyckelhus	2			
	Rockwool	58			
	SARA	53	117	80	+ 37
Kumla	SMT-Pullmax	51	53	—	2
Köping		—	36	—	36
Laholm	Kalmar Verkstad	113	—	+	113
Landskrona		—	23	—	23
Laxå	ASSI	234			
	Rockwool	158	392	357	+ 35
Lidköping	Nyckelhus	1			
	SARA	40	41	43	— 2
Lindesberg	ASSI	632			
	LKAB	32	664	663	+ 1
Linköping	ABAB	21			
	SARA	102			
	Sv Lagerhus	2	125	111	+ 14
Ljungby	Kalmar Verkstad		459	380	+ 79
Ljusdal	ASSI	171			
	Nyckelhus	1	172	199	— 27
Ljusnarsberg	LKAB		105	109	— 4
Ludvika	LKAB	46			
	SARA	4	50	46	+ 4
Luleå	LKAB	189			
	NJA	19			
	Rockwool	29			
	SARA	7	244	4 857	—4 610
Lund	Liber	81			
	SARA	63	144	138	+ 6
Lycksele	Eiser		107	—	+ 107
Lysekil	Eiser	108			
	Rockwool	9			
	SARA	10			
	Statsraff	13	140	27	+ 113
Malmö	ABAB	95			
	ASSI	1			
	Ceaverken	5			
	Eiser	763			
	Liber	231			
	Rockwool	85			
	SARA	194			
	Svetab	6			
	Sv Tobaks AB	671	2 051	1 321	+ 730
Mariestad	Sv Tobaks AB		25	12	+ 13
Mullsjö	Eiser		40	—	+ 40
Mölnådal	Berol Kemi	181			
	SARA	9			
	KabiVitrum	16	206	231	— 25

Kommun	Arbetsställe		Medelantal anställda		
			1978	1977	Förändring
Norrköping	Rockwool	70			
	SARA	128	198	227	— 29
Norrtälje			—	35	— 35
Norsjö	ASSI	135			
	Eiser	111	246	139	+ 107
Nyköping	SARA	30			
	KabiVitrum	35	65	64	+ 1
Nässjö	Eiser	41			
	SARA	67	108	70	+ 38
Oskarshamn	SARA		33	36	— 3
Partille	Svetab		64	53	+ 11
Piteå	ASSI	1 437			
	Svetab	58	1 495	1 396	+ 99
Sigtuna	ABAB		80	55	+ 25
Sjöbo	Eiser		147	—	+ 147
Skellefteå	Eiser	219			
	Nyckelhus	3			
	SARA	60			
	SMT-Pullmax	186			
	Svetab	1	469	483	— 14
Skinskatteberg	ASSI		627	548	+ 79
	Eiser	86			
	Rockwool	840			
	SARA	66	992	850	+ 142
Smedjebacken	LKAB		75	79	— 4
Sollefteå	Eiser		77	—	+ 77
Solna	ASSI	24			
	BS Konsult	4			
	KabiVitrum	193			
	SARA	25			
	Sv Tobaks AB	78	324	112	+ 212
Stenungsund	Berol Kemi	609			
	Rockwool	34	643	862	— 219
Stockholm	ABAB	1 144			
	ASSI	189			
	BS Konsult	71			
	Ceaverken	29			
	Eiser	3			
	KabiVitrum	1 561			
	Liber	795			
	LKAB	140			
	Nyckelhus	6			
	Rockwool	102			
	SARA	1 347			
	SMT-Pullmax	144			
	Statsföretag Int.	4			
	Svetab	18			
	Sv Lagerhus	4			
	Sv Tobaks AB	267			
Strängnäs	SU	15			
	Statsföretag AB	65	5 904	5 539	+ 365
Sundbyberg	Ceaverken	190			
	KabiVitrum	11	201	213	— 12
Sundbyberg	BS Konsult	2			
	SARA	22	24	31	— 7

Kommun	Arbetsställe	Medelantal anställda			
		1978	1977	Förändring	
Sundsvall	KabiVitrum	78			
	Nyckelhus	2			
	Rockwool	68			
	SARA	98	246	245	+ 1
Svalöv	ASSI		40	43	— 3
Södertälje	ABAB	77			
	BS Konsult	1			
	SARA	19	97	92	+ 5
Tidaholm	SARA		23	23	—
Trollhättan	SARA		76	86	— 10
Töreboda	ASSI		118	123	— 5
Uddevalla	Eiser	321			
	SARA	68	389	85	+ 304
Umeå	Liber	5			
	Rockwool	72	77	178	— 101
Upplands Väsby	BS Konsult	4			
	SARA	21	25	23	+ 2
Uppsala	Nyckelhus	216			
	SARA	124	340	291	+ 49
Valdemarsvik	SMT-Pullmax		24	25	— 1
Varberg	SARA		67	71	— 4
Vaxholm	BS Konsult	4			
	SU	23	27	24	+ 3
Vilhelmina	Sv Tobaks AB		68	81	— 13
Värnamo	SARA		43	52	— 9
Västervik	ASSI		40	36	+ 4
Vårgårda	Eiser		46	—	+ 46
Västerås	Nyckelhus	2			
	Rockwool	45			
	SARA	49			
	SMT-Pullmax	362	458	481	— 23
Växjö	Liber	75			
	SARA	81	156	159	— 3
Ystad	Carbox		62	57	+ 5
Åmål	LKAB		60	58	+ 2
Ånge			—	54	— 54
Åtvidaberg	SARA		39	37	+ 2
Ängelholm	Eiser		104	—	+ 104
Örebro	ASSI	479			
	Nyckelhus	2			
	Rockwool	108			
	SARA	103			
	Sv Skifferolje	3			
	Sv Tobaks AB	146	841	799	+ 42
Örnsköldsvik	SARA	52			
	Rockwool	94	146	161	— 15
Östersund	SARA		68	56	+ 12
Östhammar	Rockwool		260	237	+ 23
Överkalix	NJA		142	—	+ 142
Övriga kommuner			310	382	— 72
Summa medelantal anställda i Sverige			38 326	38 732	— 406

Medeltalet anställda

Utomlands, per land	1978	1977	Förändring
Danmark	507	490	+ 17
England	1 348	539	+ 809
Finland	974	126	+ 848
Frankrike	161	135	+ 26
Holland	1 219	1 111	+ 108
Norge	716	806	— 90
Schweiz	140	141	— 1
Västtyskland	204	132	+ 72
USA	57	39	+ 18
Österrike	20	18	+ 2
Övriga länder	18	18	—
Summa medelantal anställda utomlands	5 364	3 555	+ 1 809
Summa medelantal anställda i Statsföretagsgruppen	43 690	42 287	+ 1 403

Sysselsatta inom stödområden i Sverige

För den regionalpolitiska stödverksamheten är Sverige indelat i ett allmänt stödområde, ett inre stödområde och en s k grå zon. I dessa områden är en förstärkning av näringsliv och sysselsättning särskilt önskvärd.

Under 1978 var 14 646 personer eller 38 % av Statsföretagsgruppens anställda sysselsatta i företag med verksamhet inom dessa stödområden.

Statsföretagsgruppens redovisning — kompletterande uppgifter

Effekt av prisförändringar

Statsföretagsgruppen redovisar för 1978 en betydande förlust. Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader blev enligt den traditionella redovisningen —929 Mkr. Förlusten bestäms av ett flertal förhållanden som kan hänföras till själva rörelsen, värdeförändringar på lager och anläggningar p g a prisutvecklingen samt verksamhetens finansiering.

I traditionell redovisning beräknas alla kostnader och därmed även resultatmåt i princip med utgångspunkt från vad som betalas för förbrukade resurser. Redovisningen för Statsföretagsgruppen är uppbyggd på detta sätt. I redovisat rörelseresultat ingår värdeförändringar betingade av prisutvecklingen mellan anskaffnings- och förbrukningstidpunkterna samt i vissa fall nedvärdering av lager från anskaffningskostnad till verkligt värde (marknadspris). Det sammanlagda beloppet av nedvärderingar av lager till verkligt värde uppgår per 1978-12-31 till 159 Mkr (374 Mkr).

Ett vedertaget angreppssätt för en inflationskorrigerad redovisning föreligger ännu inte i svenska företag. För att ändå söka visa betydelsen av prisförändringar görs en uppdelning av årets resultat i följande tre komponenter:

- Rörelseresultat
- Värdeförändringsresultat
- Finansieringsresultat

Denna uppdelning i tre resultatkomponenter kan vara ändamålsenlig för en övergripande analys och tolkning av de förhållanden som bidragit till årets resultat. De värden som anges för de olika komponenterna är baserade på schablonmässiga beräkningar och är till viss del mycket ungerfärliga. De tre resultatkomponenterna torde ändå ge ett visst underlag för en mer nyanserad bedömning av Statsföretagsgruppens resultat. Härvid bör noteras dels gruppens heterogena verksamhet, dels att basindustriföretagen samt Tobaksbolaget är de ekonomiskt sett tyngsta företagen inom gruppen.

Rörelseresultatet, —1 215 Mkr, som exkluderar värdeförändringar, anger i vilken mån försäljningsintäkterna täcker återanskaffningskostnaden vid försäljningstidpunkten för förbrukade resurser. Försäljningsintäkterna ställs mot kostnaden för återanskaffning av varor och kalkylmässiga avskrivningar, dvs. avskrivningar baserade på anläggningarnas återanskaffningsvärden. Rörelseresultatet skall därigenom vara opåverkat av värdeförändringar.

Det negativa justerade rörelseresultatet visar att intäkterna för Statsföretagsgruppen som helhet ej varit tillräckliga för att täcka återanskaffningskostnaden för förbrukade varor och förslitna anläggningar.

Värdeförändringsresultatet, 1 005 Mkr, anges här i löpande priser och vi-

sar summan av årets prisbetingade värdeförändringar på lager och anläggningar. Det bör betonas att värdeförändringsresultatet inte kan betraktas helt fristående från rörelseresultatet. Viss värdeförändring på lager kan exempelvis vara en naturlig del av affärsverksamheten. En förutsättning är vidare att mätningen sker under antagande om fortsatt drift (going concern).

Värdeförändringsresultatet för året består av både en realiserad och en orealiserad del. Realiserad värdeförändring utgörs av skillnaden mellan anskaffnings- och återanskaffningskostnad för under året sålda varor. Realiserad värdeförändring ingår normalt i den traditionella redovisningens rörelseresultat.

Orealiserad värdeförändring, som här ingår i värdeförändringsresultatet, utgörs av årets ökning eller minskning i orealiserad värdeförändring på lager och anläggningar. Den orealiserade värdeförändringen på tillgångarna vid början respektive slutet av året bestäms av skillnaden mellan deras anskaffningskostnad och värde vid bokslutspunkten.

Värdeförändring av lager beror till stor del på att årets nedvärdering av LKABs malmlager till marknadspris är lägre än föregående år.

Finansieringsresultatet, —418 Mkr, upptar de finansiella intäkterna och kostnaderna uttryckta i löpande priser på samma sätt som den traditionella redovisningen.

Nominellt resultat efter finansiella intäkter och kostnader består av summan av ovanstående tre resultatkomponenter och är uttryckt i löpande priser. Värdeförändringar ingår som en del av resultatet. Det nominella resultatet blev —628 Mkr, vilket är 301 Mkr bättre än resultatet efter finansiella intäkter och kostnader enligt den traditionella redovisningen.

Realt resultat är i princip ett resultatmått uttryckt i ett enhetligt penningvärde. Nominellt resultat reducerat med vad som erfordras för att bibehålla det egna kapitalets allmänna köpkraft bildar realt resultat. För att bibehålla köpkraften på gruppens eget kapital krävs en viss förräntning vilket betyder att den reala förlusten i Statsföretagsgruppen väsentligt överstiger den nominella.

Statsföretagsgruppen (Mkr)

1978

Rörelseresultat

Fakturerad försäljning	10 105	
Tillverknings-, försäljnings- och administrationskostnader m m	— 10 046	
● Skillnad mellan traditionell redovisningskostnad och återanskaffningskostnad för sålda varor ¹⁾	— 269	
Rörelseresultat före avskrivningar	— 210	
Avskrivningar enligt plan	— 540	
● Kalkylmässiga avskrivningar utöver plan	— 435	
Justerat rörelseresultat efter avskrivningar	— 1 215	— 1 215

Värdeförändringsresultat		
Värdeförändring av lager ¹⁾	305	
Värdeförändring av anläggningar ²⁾	700	
Värdeförändringsresultat	1 005	1 005
Finansieringsresultat		
Finansiella intäkter	318	
Finansiella kostnader	— 736	
Finansieringsresultat	— 418	— 418
Nominellt resultat efter finansiella intäkter och kostnader		— 628

¹⁾ Beloppet utgörs av en schablonmässig beräkning av den värdeförändring på lager — s k lagervinst — som ingår i den traditionella redovisningens kostnad för sålda varor. Därav utgör 215 Mkr minskade nedvärderingar av lager till marknadspris.

²⁾ Beloppet avser den värdeförändring som uppkommit under året, vilken till viss del baserats på schablonmässigt beräknade tillgångsvärden.

Påverkan av statliga tillskott på resultatet före bokslutsdispositioner och skatt

En bedömning av Statsföretagsgruppens resultat före bokslutsdispositioner och skatt försvaras av blandningen av på kommersiella villkor finansierad verksamhet och statliga tillskott. Det statliga tillskott som erhållits, antingen som ersättning för speciella åtaganden eller för att avvärja en akut ekonomisk/finansiell situation med oacceptabla samhällsekonomiska konsekvenser, har beroende på den redovisningsmässiga behandlingen påverkat resultatet på olika sätt. I bokslutet tillämpade redovisningsprinciper för statliga stöd framgår av not 1, sid 00.

En bedömning av de statliga tillskottens resultatmässiga påverkan i berörda dotterbolag och gruppen totalt, exklusive eventuella ränteeffekter, visas i nedanstående tabell.

Med statliga tillskott i denna beräkning avses

- tillskott och lån med villkorlig återbetalningsskyldighet till ASSI för investering i Karlsborg med 550 Mkr (proposition 1978/79:25)
- tillskott till Berol Kemi/Berexo för investering i Oxo-anläggning med 300 Mkr (proposition 1977/78:125)
- tillskott avseende Eiser för struktureringsarbete med 190 Mkr (proposition 1977/78:73)
- tillskott till LKAB för att upprätthålla sysselsättning med 200 Mkr (proposition 1977/78:96)
- finansiellt stöd till LKAB med 500 Mkr (proposition 1978/79:87)
- tillskott till NJA (NJA-Invest) med 15 Mkr avseende förlusttäckning (proposition 1977/78:25)
- tillskott till Svetab med 40 Mkr avseende grundkapital för bolagets regionala investmentbolag med syfte att stödja nyetablering och expansion av småföretag (proposition 1977/78:40)
- finansiellt stöd till Uddcomb med 114 Mkr (proposition 1978/79:104).

I beräkningen ingår alltså både statliga tillskott under 1978 och statliga till-

skott vilka i 1977 års bokslut avsatts som beskattad reserv för förlusttäckning under 1978.

Statsföretagsgruppen 1978 —

Resultat före bokslutsdispositioner och skatt (Mkr)

Bolag	Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	Varav effekt av statliga resurstillskott exkl eventuella ränteeffekter
ASSI	—225	0
Berol Kemi/Beroxo	— 63	0
Eiser	42	140
LKAB	—367	586
NJA	— 53	9
Svetab	10	10
Uddcomb	18	114
Delsumma	—638	859
Övriga bolag	260	0
Koncernjusteringar	—145	—
Statsföretagsgruppen totalt	—523	859

Redovisning av intressebolag

Redovisningens externa uppgift är att på bästa och mest rättvisande sätt tillgodose olika intressentgruppers skiftande behov av ekonomisk information.

För en samhällsagd företagsgrupp bedöms en öppen redovisning och fyllig information om gruppens totala ekonomiska engagemang synnerligen viktig.

Mot denna bakgrund görs i detta avsnitt ett försök att presentera den redovisningsmässiga effekten på Statsföretagsgruppens resultat och finansiella ställning när koncernbegreppet vidgas att även innefatta s k intressebolag eller associerade bolag.

Följande klassificering av bolagen/aktieinnehaven inom Statsföretagsgruppen kan göras.

Dotterbolag

Bolag där Statsföretag direkt eller indirekt äger mer än 50 % av aktierna eller där i övrigt positivt bestämmande föreligger. Dessa företag ingår i vedertaget koncernbegrepp och konsolideras, dvs. ingen förändring jämfört med nuläget.

Intressebolag

Grupp 1. 50 % ägda bolag där positivt bestämmande ej klart föreligger.

I denna grupp av företag ingår SSAB, Svenskt Stål AB (50 %) och Svenska Petroleum AB (50 %).

Grupp 2. Delägda företag där Statsföretag har ett rörelseintresse samt ett

aktieinnehav större än 20 % men mindre än 50 %.

I denna grupp ingår Beijer Byggmateriel AB (45 %).

Grupp 3. Aktie- och andelsinnehav mindre än 50 % och där rörelseintresse ej föreligger. Engagemanget kan i princip ses som en kapitalplacering eller en placering i annat syfte.

I gruppen ingår bl a Bilfragmentering AB (25 %) samt Sweden Center Japan AB (41,7 %).

För Statsföretag tillämpas således följande definition för intresseföretag:

Ett företag är intresseföretag till Statsföretag AB under förutsättning att det icke är att anse som dotterbolag

Statsföretag AB äger en andel av företagets kapital eller röstvärde uppgående till mer än 20 %.

Dessutom görs här en åtskillnad om rörelseintresse finns i företaget eller om ägandet enbart ses som en kapitalplacering eller placering i annat syfte.

Följande huvudmetoder/tekniker finns för närvarande för redovisning av intressebolag.

Traditionell metod, dvs. beträffande bolag som ägs till mer än 50 % inkluderas 100 % av samtliga balans- och resultatposter i gruppen efter avdrag för den andel av eget kapital respektive nettoresultatet som övriga intressenter äger. Beträffande övriga aktieinnehav beaktas bakomliggande substans via bokfört värde på aktierna samt avkastning genom att erhållna utdelningar intäktförs.

Klyvningsmetod, dvs. procentuell andel i förhållande till aktieinnehavet av samtliga balans- och resultatposter inkluderas i gruppen.

Equity-metod, dvs procentuell andel av justerat eget kapital (redovisat eget kapital inklusive 50 % obeskattade reserver samt 100 % av beskattade reserver) respektive procentuell andel av vissa resultatbegrepp på resultaträkning- en inkluderas i gruppen.

Den traditionella metoden, som är den för närvarande allmänt accepterade, har hittills tillämpats inom Statsföretag.

Klyvningsmetoden ger en *redovisningsmässigt* rättvisande bild av en koncerns totala ekonomiska/finansiella engagemang samtidigt som ekonomiska relationstal för koncernen ej snedvrids genom att andel av intressebolag inkluderas i redovisningen. *Organiskt/juridiskt* innebär dock en konsolidering i koncernredovisningen av andelar i intressebolag vissa komplikationer.

Equity-metoden har primärt konstruerats för redovisning av ägarföretagets andel av intressebolagets nettoresultat respektive eget kapital. För svenska förhållanden är dock av intresse att redovisa resultat- och kapitalandelar som är opåverkade av gjorda bokslutsdispositioner. En strikt tillämpning av equity-metoden skulle också kräva en ändring av nu gällande lagstiftning beträffande upp- respektive nedvärdering av bokfört värde på det ägda aktieinnehavet i intressebolaget då enligt denna metod aktierna skall värderas till substansvärde.

Bolagskommittén, som i samband med uppdraget att utreda koncernbegreppet även fick i uppdrag att utfärda rekommendationer beträffande behandlingen i redovisningen av s k intressebolag, har nu i en promemoria presenterat vissa riktlinjer, men uttalar samtidigt en önskan att Bokföringsnämnden skall utarbeta mer konkreta anvisningar.

De riktlinjer som således föreligger anknyter i huvudsak till equity-metoden genom att rekommendera redovisning av resultatandelar och kapitalandelar. Avsikten är dock inte en strikt tillämpning av equity-metoden utan i stället skall vissa kompletterande uppgifter avseende resultat- och kapitalandelar i intressebolaget i notform inkluderas i koncernredovisningen.

I föreliggande bokslut för Statsföretagsgruppen har den ovan beskrivna traditionella metoden tillämpats avseende redovisning av intressebolag. För att även komplettera koncernredovisningen med uppgifter om intressebolag följer nedan en sammanställning över resultat- och kapitalandelar totalt samt resultat- och balansräkningar i sammandrag per intressebolag. Av praktiska skäl har per 1978-12-31 endast av Statsföretag AB direktägda intressebolag inkluderats. De bolag som inkluderats är: SSAB, Svenskt Stål AB (50 %), Svenska Petroleum AB (50 %) och Beijer Byggmaterial AB (45 %).

(Mkr)	Gruppen exkl intressebolag	Andel av intressebolag	Gruppen inkl intressebolag
<i>Resultaträkning</i>			
Fakturerad försäljning	10 105	2 385	12 490
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	— 929	— 332	— 1 261
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	— 523	10	— 513
Årets nettoförlust	— 513	— 42	— 555
<i>Justerat eget kapital</i>			
Obeskattade reserver	1 768	65	1 833
Avgår: 50 % schablonskatt	— 884	— 32	— 916
Beskattade reserver	1 044	—	1 044
Eget kapital	3 989	1 390	5 379
Justerat eget kapital	5 917	1 423	7 340
<i>I Statsföretag AB bokfört värde avseende aktier i intressebolag</i>	—	1 439	—

Nedan angivna värden för respektive intressebolag avser bolaget totalt, dvs. 100 %.

SSAB, Svenskt Stål AB

är Sveriges största integrerade handelsstålstillverkare med gruvor, masugnar, koksverk, stålverk, valsverk och manufakturanläggningar. Tillverknin-

gen utgörs av dels halvfabrikat, dels manufakturade produkter. SSAB är specialiserat på avancerade produkter för varvs- och verkstadsindustri.

Bolaget ägs av: Statsföretag 50 %
Gränges 25 %
Stora Kopparberg 25 %

(Mkr)

<i>Resultaträkning i sammandrag</i>	1978
Fakturerad försäljning	3 478
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	— 670
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	13
Årets nettoförlust	— 84

Balansräkning i sammandrag

Omsättningstillgångar	3 465
Spärrade medel hos Sv Riksbank	11
Anläggningstillgångar	2 472
Summa tillgångar	5 948
Kortfristiga skulder	1 336
Långfristiga skulder	1 813
Obeskattade reserver	83
Eget kapital	2 716
Summa skulder och eget kapital	5 948

Svenska Petroleum AB (SP)

bildades för att tillvarata statens kommersiella intressen på oljeområdet. SP skall bidra till en säkrare svensk råoljeförsörjning och därmed till en ökad försörjningstrygghet för alla oljeprodukter. Verksamheten skall omfatta bl a handel med råolja och oljeprodukter, samordning av oljeupphandling för statens behov, prospektering och råoljeutvinning samt raffinering.

Bolaget ägs av: Statsföretag 50 %
Statens Vattenfallsverk 50 %

(Mkr)

<i>Resultaträkning i sammandrag</i>	1978
Fakturerad försäljning	439
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	4
Årets nettovinst	1

Balansräkning i sammandrag

Omsättningstillgångar	186
Anläggningstillgångar	2
Summa tillgångar	188
Kortfristiga skulder	132
Långfristiga skulder	—
Obeskattade reserver	3
Minoritetsintressen	3
Eget kapital	50
Summa skulder och eget kapital	188

Beijer Byggmaterial AB

Beijer Byggmaterial AB är landets ledande distributör av byggvaror. Genom egna anläggningar på ett 30-tal orter i Sverige försäljs byggvaror av olika slag till i första hand byggnadsindustrin men också till institutionella köpare, återförsäljare och slutkonsumenter.

Bolaget ägs av: Kooperativa Förbundet (KF) 45 %
Statsföretag 45 %
Beijer Invest 10 %

(Mkr)

<i>Resultaträkning i sammandrag</i>	1978
Fakturerad försäljning	946
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	2
Årets nettoförlust	— 1

Balansräkning i sammandrag

<i>Omräkningstillgångar</i>	325
Anläggningstillgångar	90
Summa tillgångar	415
Kortfristiga skulder	215
Långfristiga skulder	136
Obeskattade reserver	47
Eget kapital	17
Summa skulder och eget kapital	415

Statsföretagsgruppens verksamhetsområden

På grund av större ändringar i koncernsammansättningen under 1978 blir jämförelser med 1977 mindre meningsfulla, varför värden för 1977 exkluderas i nedanstående sammanställning.

	Fakt för- säljning	Res före boksl disp o skatter	Invest i anlägg	Avkastn på arb kapital %	Medel- antal anställda
	Mkr	Mkr	Mkr		
Järn- & stålindustri	1 863	—420	413	— 6,3	8 235
Mekanisk verkstadsindustri	671	38	35	1,9	2 659
Skogs- & byggmaterial- industri	3 140	—215	446	— 1,4	11 734
Kemisk industri	1 288	— 51	390	0,9	3 683
Konsumentvaruindustri	1 816	243	66	12,5	8 202
Serviceföretag	585	9	26	5,9	3 005
Utvecklings- & etablerings- företag	103	8	4	0,2	207
Övriga företag	691	45	16	—21,6	5 900
Statsföretag AB	—	— 35	0	—	65
Koncernmässiga justeringar	— 52	—145	—	—	—
Summa Statsföretagsgruppen	10 105	—523	1 396	— 1,7	43 690

Dotterbolagen fördelade på de olika verksamhetsområdena

Järn- & stålindustri

- LKAB, Luossavara.Kiirunavaara AB
- NJA, Norrbottens Järnverk AB

Mekanisk verkstadsindustri

- AB Carbox
- Kalmar Verkstads AB
- Nuclear Steam SG AB
- SMT-Pullmax AB
- Uddcomb Sweden AB

Skogs- & byggmaterialindustri

- ASSI, AB Statens Skogsindustrier
- Nyckelhus AB
- Rockwool AB
- Svenska Torv AB

Kemisk industri

- Berol Kemi AB
- Beroxo AB
- Ceaverken AB
- KabiVitrum AB
- Statsraff AB

Konsumentvaruindustri

- SARA, Sveriges allmänna restaurangaktiebolag
- Svenska Tobaks AB

Serviceföretag

- ABAB, Allmänna Bevaknings AB
- BSK BS Konsult AB
- Liber Grafiska AB

Utvecklings- & etableringsföretag

- Statsföretag International AB
- Svenska Utvecklings AB (SU)
- Svetab, Svenska Industrietablerings AB
- Swedish Industrial Development Corp, SID

Övriga företag

- AB Eiser
- Svenska Lagerhus AB
- Svenska Skifferolje AB

Moderbolagets resultaträkning(Mkr.)

Not 1

	1978	1977
<i>Finansiella intäkter och kostnader</i>		
Erhållna koncernbidrag (not 2)	2,0	—
Erhållna utdelningar (not 3)	1,0	27,6
Ränteintäkter (not 4)	439,8	394,6
Räntekostnader (not 5)	— 370,8	— 273,4
Övr finans poster, netto (not 6)	— 15,5	— 178,7
Lämnade koncernbidrag & aktieägartillskott (not 7)	— 44,3	— 124,2
Administrations- & utvecklingskostnader	— 33,9	— 28,1
Avskrivningar enl plan avs maskiner & inventarier	— 0,3	— 0,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	— 22,0	— 182,5
<i>Extraordinära intäkter och kostnader</i>		
Tillskott från staten (not 8)	1 189,3	1 457,3
Ägartillskott till db (not 8)	—1 379,3	— 917,3
Återföring från NJA av tidigare lämnat ägartillskott (not 9)	342,4	355,0
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott (not 9)	— 342,4	— 355,0
Tillskott till Lövånger Elektronik (not 10)	— 12,3	—
Förändring av beskattad reserv (not 11)	190,0	— 540,0
Bidrag till Norrlandsfonden (not 12)	—	— 20,0
Stämpelkostnader (not 13)	— 3,6	0,0
Realisationsvinst/förlust vid försäljn av värdepapper & anlägg.n.tillg. netto (not 14)	2,4	0,1
Förlust på borgensåtaganden	—	— 2,7
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	— 35,5	— 205,1
<i>Bokslutsdispositioner</i>		
Upp- och nedskrivning av aktier, netto (not 15)	0,0	0,0
Resultat före skatter	— 35,5	— 205,1
Skatter	—	—
Årets förlust	- 35,5	— 205,1

Noterna på sid 58—65 utgör en del av resultaträkningen.

Moderbolagets balansräkning (Mkr.)

Not 1

Tillgångar	1978		1977	
<i>Omsättningstillgångar</i>				
Kassa och bank (not 16)	861,1		1 123,2	
Obligationer (not 17)	150,0		—	
Kortfristiga placeringar (not 18)	130,0		495,0	
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	4,4		12,6	
Fordringar, dotterbolag	371,9		548,1	
Övriga fordringar (not 19)	888,5	2 405,9	1 564,2	3 743,1
<i>Anläggningstillgångar</i>				
Aktier i dotterbolag (not 20)	2 724,4		2 616,0	
Aktier, övriga (not 20)	1 440,1		14,9	
Fordringar, dotterbolag	956,5		1 248,4	
Övriga fordringar	30,6		35,4	
Maskiner och inventarier (not 21)	0,5	5 152,1	0,8	3 915,5
Summa tillgångar		7 558,0		7 658,6
Skulder och eget kapital				
<i>Kortfristiga skulder</i>				
Leverantörsskulder	0,8		0,8	
Utnyttjad checkräkn kredit (not 22)	—		100,2	
Kortfrt del av långfr skulder	175,7		135,2	
Skatteskuld	6,5		6,5	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	83,7		80,4	
Skulder, dotterbolag (not 23)	1 011,9		484,7	
Övriga skulder (not 24)	1,0	1 279,6	20,9	828,7
<i>Långfristiga skulder</i>				
Skulder, dotterbolag (not 23)	1,9		359,4	
Obligationslån (not 25)	1 571,7		1 544,7	
Revers- & int lån (not 26)	630,1	2 203,7	625,6	2 529,7
Beskattad reserv (not 27)		350,0		540,0
Kapital avseende nyemission i Statsföretag AB		—		350,0
<i>Eget kapital (not 28)</i>				
<i>Bundet eget kapital</i>				
Aktiekapital 3 125 000 aktier å nom 1 000 kr	3 125,0		2 775,0	
Reservfond	808,6		808,6	
<i>Ansamlad förlust</i>				
Balanserad förlust/vinst	— 173,4		31,7	
Årets förlust	— 35,5	3 724,7	— 205,1	3 410,2
Summa skulder och eget kapital		7 558,0		7 658,6
<i>Ansvarsförbindelser</i>				
Borgens- och ansvarsförbindelser (not 29)		1 462,2		1 691,5

Noterna på sid 58—65 utgör en del av balansräkningen.

Moderbolagets finansieringsanalys (Mkr.)

Not 30

Tillförda medel	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978
<i>Internt tillförda medel</i>							
Årets vinst/förlust	5	23	37	9	2	— 205	— 36
Avskrivningar enligt plan	—	—	—	—	—	—	—
Realisationsvinst/förlust på sålda anläggningstillgångar	—	—	—	—	—	—	2
Upplösning av beskattad reserv	—	—	—	—	—	—	190
Upp-/nedvärdering utl lån	—	—	—	—	—	158	38
Avgår: Utdelning	—	—	— 22	— 36	—	—	—
Summa	5	23	15	— 27	2	— 47	— 190
<i>Externt tillförda medel</i>							
Försäljning av anläggningstillgångar	7	3	16	15	—	160	49
Minskning av långfristiga fordringar	—	—	—	—	—	—	344
Ökning av långfristiga skulder	257	159	5	626	640	882	311
Nyemission	—	—	175	175	1 500	—	350
Planerad nyemission	—	—	—	—	—	350	— 350
Aktieägartillskott från staten	—	—	—	—	1 301	1 457	1 189 ¹⁾
Aktieägartillskott till db	—	—	—	—	— 1 301	— 917	— 1 189 ¹⁾
Återföring från NJA av tidigare lämnat aktieägartillskott	—	—	—	—	—	355	342 ²⁾
Återföring till staten av tidigare lämnat aktieägartillskott	—	—	—	—	—	355	— 342 ²⁾
Summa	264	162	196	816	2 140	1 932	664
Summa tillförda medel	269	185	211	789	2 142	1 885	474
<i>Använda medel</i>							
Investeringar i maskiner och inventarier	—	—	—	1	—	—	—
Investeringar i aktier och andelar	25	151	360	301	138	142	1 540
Ökning av långfr fordr	56	86	43	186	754	73	47
Minskning av långfr skulder	1	36	60	12	80	162	675
Summa använda medel	82	273	463	500	972	377	2 262
Förändring av rörelsekapitalet	187	— 88	— 252	289	1 170	1 508	— 1 788
<i>Specifikation av förändring av rörelsekapitalet</i>							
Förändring av kortfr fordringar	98	— 99	50	122	1 315	476	— 860
Förändring av kortfr skulder	— 30	— 83	— 296	— 53	— 368	113	— 451
Förändring av likvida medel	119	94	— 6	220	223	919	— 477
Summa förändring av rörelsekapitalet	187	— 88	— 252	289	1 170	1 508	— 1 788

1) Se not 5 i Statsföretagsgruppens bokslut sid 30.

2) Se not 6 i Statsföretagsgruppens bokslut sid 31.

Kommentarer till Moderbolagets bokslut

Belopp i Mkr där ej annat anges

Not 1 Redovisningsprinciper

Se not 1 sid 25 till Statsföretagsgruppens bokslut.

Not 2 Erhållna koncernbidrag

Koncernbidrag har under 1978 erhållits från ABAB med 2,0 (—). 1977 erhöles inga koncernbidrag från dotterbolagen.

Dotterbolag har erhållit koncernbidrag från andra dotterbolag enligt nedan:

	1978	1977
Berol Kemi AB	64,0	96,9
AB Carbox	8,7	4,2
Ceaverken AB	14,8	—
LKAB	100,0	—
Löfvånger Elektronik	—	6,1
Nyland Mattor AB	—	1,0
Statsföretag International AB	1,9	—
Uddcomb Sweden AB	—	7,9
Summa	189,4	116,1

Dotterbolag som erhållit koncernbidrag direkt från Statsföretag AB återfinns under not 7.

Not 3 Erhållna utdelningar

Liber Grafiska AB	1,0	0,5
Svenska Tobaks AB, stam	—	27,0
Svenska Tobaks AB, pref	0,0 ¹⁾	0,0
	1,0	27,5
Bilfragmentering AB	0,0 ²⁾	0,1
	1,0	27,6

¹⁾ 26 tkr

²⁾ 28 tkr

Not 4 Ränteintäkter

	1978	1977
Dotterbolag	309,2	213,2
Övriga	130,6	181,4
	439,8	394,6

Not 5 Räntekostnader

	1978	1977
Dotterbolag	163,0	69,3
Övriga	207,8	204,1
	370,8	273,4

Not 6 Övriga finansiella poster

Kursvinster, realiserade	11,2	4,4
Kursvinster, orealiserade	29,2	—
Kursförluster, realiserade	— 5,6	— 15,2
Kursförluster, orealiserade	—47,2	—158,3
Övrigt	— 3,1	— 9,6
	—15,5	—178,7

Beträffande principer för värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta samt behandling av därmed uppkomna kursdifferenser se not 1 sid 25 till Statsföretagsgruppens bokslut.

Not 7 Lämnade koncernbidrag och aktieägartillskott

Koncernbidrag har lämnats från Statsföretag AB till följande dotterbolag:

	1978	1977
Berol Kemi AB	—	18,1
BS Konsult AB	—	1,3
EssBO	—	3,0
Holmstund Industricenter AB	—	14,9
Lövånger Elektronik AB	—	0,4
Nyland Mattor AB	8,8	2,0
Sonab Communications AB	—	4,8
Statsföretag International AB	1,5 ¹⁾	2,8
Stigtex AB	6,6	7,6
Svetab	—	0,6
Uddcomb Sweden AB	—	17,7
	16,9	73,2

¹⁾ 1 450 tkr

Aktieägartillskott har lämnats från Statsföretag AB till följande dotterbolag:

	1978	1977
ASSI	13,0	—
Berol Kemi AB	—	45,0
EssBo	12,5	—
Svetab	1,9	6,0
	27,4	51,0

Koncernbidrag har förutom från Statsföretag AB lämnats direkt från dotterbolag enligt nedan:

ABAB	0,2	1,5
KabiVitrum AB	13,0	6,1
Kalmar Verkstads AB	20,0	10,0
Nuclear Steam SG AB	—	1,1
Nyckelhus AB	0,5	—
SARA	3,0	1,0
SMT-Pullmax AB	—	1,0
Svenska Lagerhus AB	0,8	—
Svenska Tobaks AB	150,0	90,0
Svetab	1,9	5,4
	189,4	116,1

Not 8 Tillskott från staten resp ägartillskott till dotterbolag

Tillskott har erhållits från staten för finansiell rekonstruktion m m i dotterbolag. Totalt för 1978 års verksamhet har erhållits 1 189,3 Mkr.

De erhållna tillskotten har i sin helhet lämnats vidare till dotterbolag enligt följande fördelning:

LKAB	500,0	för förlusttäckning 1978
Berol/Berexo	300,0	för finansiering i samband med Oxo-projektet
ASSI	275,0	för investeringar i fiberenheten i Karlsborg
Uddcomb	114,3	för finansiell rekonstruktion
Summa	1 189,3	

Därutöver har det tillskott, som erhöles från staten 1977 för tekogruppens räkning och som avsatts till beskattad reserv, lämnats til Eiser under 1978. Totalt belopp för detta tillskott uppgår till 190,0 Mkr.

Se not 6 sid 31 i Statsföretagsgruppens bokslut.

Not 9 Återföring av tidigare lämnat tillskott till NJA respektive återföring till staten av ej utnyttjat tillskott

Det tillskott som erhållits från staten och som vidareförts till NJA avseende avveckling Stålverk 80 samt kostnader i samband med bildande av SSAB har ej utnyttjats i sin helhet varför ett belopp på 342,4 Mkr återförs i 1978 års bokslut.

Se not 6 sid 31 i Statsföretagsgruppens bokslut.

Not 10 Tillskott till Lövånger Elektronik AB

Enligt avtal i samband med försäljningen av Lövånger Elektronik AB har tillskott redovisats för förlusttäckning med 12,3 Mkr.

Not 11 Förändring av beskattad reserv

I årets bokslut har den beskattade reserven från 1977-12-31 upplösts med 190,0 Mkr. Detta belopp har därefter lämnats som ägartillskott till Eiser (se not 8).

Not 12 Bidrag till Norrlandsfonden

Finansieringen av Norrlandsfonden genom bidrag från Statsföretag AB har upphört. Engagemanget har övertagits av staten.

Not 13 Stämpelkostnader

Av totala beloppet 3,6 Mkr avser 3,5 Mkr stämpelkostnader i samband med nyemission i Statsföretag AB.

Not 14 Realisationsvinst/förlust vid försäljning av värdepapper och anläggningstillgångar

Realisationsvinster vid försäljning av värdepapper:	
Sonab Communications AB	2 383 tkr
Gränges Offshore AB	262 tkr
Rationell Planering AB	50 tkr
	2 695 tkr
Realisationsförlust vid försäljning av värdepapper:	
Löfvånger Elektronik AB	—250 tkr
Summa	2 445 tkr

Not 15 Upp- respektive nedskrivning av aktier och andelar, netto

	1978	1977
Nedskrivning		
Ceaverken AB	—4,0	—
Nyland Mattor AB	—	—1,2
Statsföretag International AB	—0,1	—
Statsraff AB	—0,4	—
	—4,5	—1,2
Minskning av reserv för aktier och andelar	4,5	1,2
	0,0	0,0

Not 16 Kassa och bank

Kassa och bankmedel har minskat med 262,1 Mkr jämfört med 1977-12-31. Den totala minskningen av likvida medel uppgår till 477,2 Mkr, vilket framkommit som en effekt av minskad skuldsättning. Effekten i samband med nyteckning i SSAB och överföring av aktierna från NJA till Statsföretag AB har dock ökat totala skulderna, varför en nettoökning med 124,9 Mkr uppkommit i balansräkningen.

Not 17 Obligationer

Under året har uppköp skett av Svenska statens obligationslån 1978 med 100,0 Mkr och Sveriges Stadshypotekskassas obligationslån 1978 med 50,0 Mkr.

Not 18 Kortfristiga placeringar

Beloppet avser placering av överskottsmedel i Statsföretag AB hos ett antal placeringsinstitut. Jämfört med 1977-12-31 har beloppet minskat med 365,0 Mkr.

Not 19 Övriga fordringar

Övriga fordringar består till största delen av fordringar på svenska staten. Denna fordran har minskat med 574,8 Mkr från 1 427,3 Mkr till 852,5 Mkr enligt följande:

Fordran per 1977-12-31 på svenska staten	1 427,3
Avgår erhållen del av fordran per 1977-12-31	—1 027,8
Återföring av ej utnyttjad del av tidigare lämnat tillskott avseende NJA	— 342,4
Tillskott avseende LKAB	500,0
Tillskott avseende ASSI (totalt tillskott 275,0 Mkr minskat med utbetald del under 1978 95,0 Mkr)	180,0
Tillskott avseende Uddcomb	114,3
Fordran avseende kostnader för alternativ sysselsättning tekogruppen	1,1
Fordran per 1978-12-31 på svenska staten	852,5

Av resterande minskning, 100,9 Mkr, jämfört med 1977-12-31, hänför sig 104,5 Mkr till minskad fordran på kortfristig del av reversfordringar på utomstående.

Not 20 Aktier och andelar

	Statsföretags andel i %	Antal aktier	Nominellt värde tkr	Bokfört värde tkr	Andel av justerat eget kapital tkr ¹⁾
Aktier i dotterbolag					
ABAB, Allmänna Bevaknings AB	100	2 000	2 000	2 400	7 655
ASSI	100	4 000 000	400 000	270 000	862 922
Berol Kemi AB	100	300 000	30 000	34 560	95 096
Berol pågående nyemission	100	300 000	30 000	40 000	300 019
Beroxo AB	75 ²⁾	75	19	19	
Beroxo pågående nyemission	75 ²⁾	150 000	37 500	75 000	196
BS Konsult AB	100	2 500	250	—	
AB Carbox	100	50 000	5 000	—	1 788
Ceaverken AB	100	12 000	12 000	—	11 277
AB Eiser	100	400 000	40 000	—	132 601
Holmsund Industricenter AB	100	500	50	50	780
KabiVitrum AB	100	750 000	75 000	124 200	176 032
Kabigen AB	50 ³⁾	500	50	50	50
Kalmar Verkstads AB	100	199 937	19 994	4 999	53 385
Liber Grafiska AB	100	30 000	15 000	18 000	34 126
LKAB	100	500 000	500 000	1 330 000	1 315 107
Norrbottens Järnverk AB	100	4 500 000	450 000	450 000	423 277
Nuclear Steam SG AB	100	500	50	—	50
Nyckelhus AB	100	41 000	4 100	4 000	7 409
Rockwool AB	100	250 000	25 000	44 291	103 442
SARA, Sveriges allmänna restaurangaktiebolag	100	5 000	5 000	4 900	61 897

SMT-Pullmax AB	100	40 000	40 000	50 000	68 380
Statsföretag International AB	100	1 000	100	—	72
Statsraff AB	100	4 000	400	—	400
Svenska Lagerhus AB	100	50 000	5 000	—	5 080
Svenska Skifferolje AB	100	230 000	23 000	—	25 657
Svenska Tobaks AB (stam)	100	2 990 000	299 000	284 000	708 076
Svenska Tobaks AB (pref)	42,5	4 250	425	425	
Svenska Torv AB	100	50 000	5 000	5 000	8 913
Svenska Utvecklings AB	100	25	2 500	—	8 900
Swedish Industrial Development Corporation, SID	100	225	808	—	585
Svetab, Svenska Industri-etablerings AB	100	100 000	10 000	—	57 883
Uddcomb Sweden AB	75	600 000	15 000	—	21 001
Övriga vilande namnbolag	100	14 278	1 428	1 840	1 840
Summa aktier i dotterbolag			2 053 674	2 743 734	4 493 896
Avgår reserv för aktier i dotterbolag				— 19 306	
				2 724 428	4 493 896

Aktier i intressebolag

Beijer Byggmateriel AB	45	114 750	5 738	13 500	18 200
Svenska Petroleum AB	50	200 000	20 000	25 005	25 800
SSAB Svenskt Stål AB	50	10 000 000	1 000 000	1 400 000	1 378 500
Summa aktier i intressebolag			1 025 738	1 438 505	1 422 500

Aktier i övriga bolag

Bilfragmentering AB	25,2	252	252	126	
Biogen SA	2,25	11 250	104 ⁴⁾	209 ⁵⁾	
Sweden Center Japan AB	41,7	12 500	1 250	1 250	
Summa aktier i övriga bolag			1 606	1 585	

¹⁾ Justerat eget kapital, eget kapital enligt balansräkningen, beskattade reserver samt 50 % av obeskattade reserver

²⁾ Resterande 25 % innehas av Berol Kemi AB

³⁾ Resterande 50 % innehas av KabiVitrum AB

⁴⁾ USD 2. — × 11 250 st = 22 500 à 4,6375 = 104 tkr

⁵⁾ Förvärvat för USD 45 000.— à 4,6375 = 209 tkr

Not 21 Maskiner och inventarier

	1978	1977
Anskaffningsvärde	2,2	2,2
Avgår: Ackumulerade avskrivningar enligt plan	—1,7	—1,4
Bokfört nettovärde	0,5	0,8
Brandförsäkringsvärde	2,0	1,4

Not 22 Utnyttjad checkräkningskredit

Minskningen 100,2 Mkr jämfört med 1977-12-31 beror på att checkräkningskrediten lösts under 1978.

Not 23 Skulder till dotterbolag, kortfristiga och långfristiga

Kortfristiga skulder till dotterbolag har ökat med 527,2 Mkr jämfört med 1977-12-31. Ökningen beror på att långfristiga lån hos Svenska Tobaks AB i årets bokslut redovisas som kortfristiga, 357,5 Mkr. Från detta belopp avgår

fordran för utbetalt koncernbidrag för Svenska Tobaks ABs räkning under 1978 till LKAB, 100,0 Mkr. Ökade skulder redovisas också mot Berol Kemi/Beroxo beroende på skuld för pågående nyemissioner samt skuld för lämnade ägartillskott per 1978-12-31, totalt 234,0 Mkr.

Långfristiga skulder till dotterbolag har minskat med 357,5 Mkr jämfört med 1977-12-31 beroende på att lån hos Svenska Tobaks AB i årets bokslut redovisas som kortfristiga.

Not 24 Övriga skulder

Minskningen med 19,9 Mkr jämfört med 1977-12-31 hänför sig till bidraget för Norrlandsfonden med 20,0 Mkr vilket bortfallit i årets bokslut.

Not 25 Obligationslån

Under året har upptagits ett svenskt obligationslån på 150,0 Mkr. Det utländska CHF-lånet på 40 milj vilket i 1978 års bokslut bokförts till 106,1 Mkr har av Statsföretag AB sagts upp till återbetalning i maj 1979. Hela lånet har i bokslutet redovisats som kortfristig skuld. Kursförluster/vinster, netto, på de utländska lånen uppgår till ca 37 Mkr vilket bidrar till det ökade skuldbeloppet.

Not 26 Revers- och inteckningslån

Två stycken multicurrency-lån på vardera USD 10 milj hos Hambros Bank och Royal Bank of Canada, totalt 94,8 Mkr, har lösts under året. Nytt multicurrency-lån har upptagits hos Hambros Bank på USD 25 milj, totalt 107,5 Mkr under 1978. Kursförluster på de utländska lånen uppgår till ca 1 Mkr, vilket bidrar till det ökade skuldbeloppet.

Not 27 Beskattad reserv

Av beskattade reserver 1977-12-31 på 540 Mkr har 190 Mkr utnyttjats för tillskott till Eiser i enlighet med proposition avseende engagemang i tekoindustrin.

Not 28 Eget kapital

	Ingående eget kapital 1978-01-01	Förändring	Utgående eget kapital 1978-12-31
Aktiekapital	2 775,0	350,0 }	3 125,0
Nyemission			
Reservfond	808,6		808,6
Ansamlad förlust	— 173,4		— 173,4
Årets nettoförlust		— 35,5	— 35,5
Summa eget kapital	3 410,2	314,5	3 724,7

Not 29 Borgens- och övriga ansvarsförbindelser

	1978	1977
Förskott till utomstående	—	290,3
Förskott till koncernbolag	68,2	96,1
Pensionsgarantier, utomstående	14,7	21,3
Pensionsgarantier, koncernbolag	256,5	182,4
Lån, utomstående	322,5	315,6
Lån, koncernbolag	626,0	573,0
Övrigt, utomstående	10,1	48,7
Övrigt, koncernbolag	164,2	164,1
Summa	1 462,2	1 691,5

Med anledning av den negativa resultatutvecklingen i följande dotterbolag har Statsföretag AB för undvikande av likvidationsåtgärder i dessa dotterbolag för räkenskapsåret 1979 förbundit sig att lämna tillskott till bolagen i sådan utsträckning att bolagens aktiekapital till minst en tredjedel skall vara intakt.

AB Carbox

Ceaverken AB

Statsföretag International AB

Uddcomb Sweden AB

Dessutom har särskilt ansvar för licensavgifter avtalats med minoritetsaktieägaren i Uddcomb Sweden AB.

Not 30 Finansieringsanalys

Upp- respektive nedvärdering av utländska lån per 1978-12-31 har särredovisats i finansieringsanalysen. Netto har en uppvärdering skett med 38 Mkr (158 Mkr). För att erhålla en bättre jämförelse har motsvarande anpassning gjorts av 1977 års värden.

Vinstdisposition

Koncernens ansamlade förlust enligt upprättad koncernbalansräkning uppgår till 1 003,2 Mkr och årets förlust utgör 513,2 Mkr. Avsättning till bundna fonder föreslås med 14,2 Mkr.

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att utdelning icke lämnas, samt med hänvisning till den framlagda balansräkningen för moderbolaget

att årets förlust	35 451 tkr
-------------------	------------

med tillägg av från tidigare år ansamlade förlust	173 442 tkr
---	-------------

Summa ansamlad förlust	208 893 tkr
------------------------	-------------

överförs i ny räkning.

Stockholm i mars 1979

Karl-Axel Linderöth

Styrelsens ordförande

Stig Ahlin

Rutger Martin-Löf

Leif Blomberg

Gunnar Nilsson

Lennart Dahlström

Karl-Erik Nilsson

Ulf Laurin

Åke Ståhlbrandt

Gunnar Malmenström

Nore Sundberg

Per Sköld

Verkställande direktör

Revisionsberättelse

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1978. Granskningen har utförts i överensstämmelse med god revisionssed.

Den löpande granskningen och granskningen av bokslutet har handhåfts av Bohlins Revisionsbyrå AB, som däröver avlämnat berättelse till oss.

Moderbolaget

Årsredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker

att resultaträkningen och balansräkningen fastställas,

att förlusten behandlas i enlighet med förslaget i förvaltningsberättelsen samt

att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1978.

Koncernen

Koncernredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker, att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställas.

Stockholm den 6 april 1979

Sören Mannheimer

Bernt Nilsson

Karl-Anders Petersson

Knut Ranby

Birger Sonesson

Auktoriserad revisor

Auktoriserad revisor

ABAB, Allmänna Bevaknings AB

Bevakningsföretag med kunder inom såväl den statliga som den privata sektorn. I de tjänster som erbjuds ingår även skyddsplanering, låsservice och lokalvård.

ABAB-gruppen totalt har under året fortsatt sin expansion, främst för dotterbolagen men också för moderbolaget.

De största dotterbolaget, Skyddsbevakning, har vidgat sin verksamhet såväl i Göteborg som i Norrköping och etablerat sig på ytterligare några orter. Resultatet har samtidigt väsentligen förbättrats.

Utvecklingen av dotterbolaget Lokalvård har fortsatt såväl volym- som resultatmässigt.

I avsikt att bearbeta konkurrensmarknaden i Norrland har ett nytt dotterbolag, ABAB Totalskydd AB, bildats. Uppdrag har erhållits i Luleå och Sundsvall.

För att öka marknadstäckningen i Mellansverige har örebroföretagen Svenska Vakt B. Svärd AB och Örebro Nattvakt AB förvärvats per 1979-01-01.

Under året har en konsekvent uppdelning av gruppen i resultatenhet genomförts, vilken beräknas medföra ökad effektivitet och förbättrad kundservice.

Den numera allt vanligare kombinationen bevakningstjänster och teknik har framgångsrikt kunnat marknadsföras genom ett fördjupat samarbete med Televerkets Larmdivision.

Även samarbete med SOS Alarmering AB har fortsatt och haft betydelse för gruppens expansion.

Bevakningsbranschen har i flera avseenden varit föremål för debatt och offentliga utredningar har behandlat väktarnas utbildning och ordningsvaktsinstitutet.

En av regeringen tillsatt utredning har haft till uppgift att bl a granska moderbolagets särställning vid bevakning av vissa statliga totalförsvarsobjekt. Utredningsmannen föreslog ett avskaffande av moderbolagets särställning.

Den oroliga världspolitiska situationen, som bl a medför hot mot offentliga personer även i Sverige, ordningssituationen i Stockholm och polisens begränsade resurser har medfört ökat engagemang för ABABs del.

Expansionen har krävt stora personella och ekonomiska insatser. De nya semesteravtalen har medfört speciellt höga kostnader för bevakningsföretagen. ABAB-gruppens resultat för året innebär trots detta en förbättring jämfört med föregående år.

År 1978 omsatte ABAB-koncernen 149,5 Mkr (127,1 Mkr). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter blev 4,4 Mkr.

Hans Öström

ABAB i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	57,5	77,0	99,7	127,1	149,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	0,0	2,8	6,4	3,3	4,4
i procent av fakturerad försäljning %	0,0	3,6	6,4	2,6	2,9
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	0,1	3,2	6,4	3,2	4,4
Avkastning på totalt redovisat kapital %	1,9	13,8	24,7	10,4	9,8
Soliditet %	15,3	15,1	15,3	15,4	14,9
Investeringar i anläggningar i Mkr	2,2	1,8	3,3	3,7	3,5
Medelantal anställda	983	1 061	1 198	1 454	1 646

ASSI, AB Statens Skogsindustrier

Sveriges största tillverkare av sågade trävaror, board och kraftliner för wellpappstillverkning

Bottenläget passerat

Vid slutet av 1974 vände högkonjunkturen brant nedåt. Marknadsraset 1975 var utan motstycke. 1976 och 1977 kämpade svensk skogsindustri i underläge och med stora ekonomiska uppoffringar för att behålla sina positioner på en svag utlandsmarknad. Först andra kvartalet 1978 kom den väntade marknadsförbättringen. Utleveranserna började nalkas 1974 års nivåer. Vid halvårsskiftet var lagren hos producenterna nere vid normal nivå. Produktionen och kapacitetsutnyttjandet kunde ökas och mot slutet av året blev råvarutillgång och produktionskapacitet och inte avsättningsmöjligheterna volymbestämmande för industrin. Första halvåret började också priskurvan stiga uppåt. Två exempel: Priset på blekt sulfatcellulosa gick upp från 320 dollar/ton i januari 1978 till 410 dollar i januari 1979, kraftliner rörde sig samtidigt från 220 dollar till 320 dollar, dvs. uppgång med 28 respektive 45 %. Men under samma tid föll dollarns värde gentemot svenska kronan med 7 % och en del av prisglädjen grumlades.

Minskade förluster

För kostnadstäckning saknades i januari 1979 fortfarande 75 dollar på cellosapriset och 25 dollar på linernoteringen. ASSIs intäkter ökade under 1978 med en halv miljard kronor till 2,4 miljarder. Volymökning i tidigare produktionsenheter 12 %, prisökning 0 %, tillhoppa 230 Mkr, genom nyförvärvade företag tillkom 320 Mkr i fakturerad försäljning.

Den gynnsammare resultatutvecklingen hade också sin orsaker på kostnadssidan. Under 1977 och 1978 sjönk råvarupriserna med sammanlagt 20 % och är för närvarande tämligen stabila kring den uppnådda lägre nivån. Lönestegringarna var 1978 mer måttliga än tidigare och ansträngningarna att hushålla med personal medförde under åren 1977 och 1978 en personalminskning med 350 personer. Samtidigt ökade kapacitetsutnyttjandet. Kapital kunde frigöras under 1978 genom neddragning av våra lager med 170 Mkr. Om hänsyn tas till devalveringsförlusten 1977 blev det totala underskottet 1978 lägre än föregående år, 280 Mkr vid planenliga avskrivningar. På den positiva sidan finns wellpapp- och säckföretagen som omsatte 725 Mkr och gav en vinst på 80 Mkr.

Bakom de ekonomiska svårigheterna ligger det svenska näringslivets allmänna konkurrensproblem, branschens utsatta läge till följd av särskilt de höga råvarukostnaderna och ASSIs speciella svagheter genom det starka dollarberoendet i cellulosa och kraftliner och avsaknaden av egen skog och vattenkraft.

Ekonomiskt utsatt läge

Även om rörelseresultaten överlag nu förbättras befinner sig stora delar av den svenska skogsindustrin i ett förlustläge med stigande räntekostnader till följd av en ökande skuldsättning och en alltmer sjunkande soliditet. De som kan söka frigöra reserver genom försäljning av skogsmark och kraftverk. Statsmakterna tvingas till särskilda stödinsatser åt olika företag. För att trygga sysselsättningen i Karlsborg rustas nu bruket upp till en kostnad av 565 Mkr. Av det beloppet har riksdagen i december anslagit 275 Mkr som tillskott och 275 Mkr som lån på särskilda villkor.

ASSIs soliditet var vid årsskiftet 21 %. Vi hade en likvid beredskap på 300 Mkr.

Plan för förbättring

Den i föregående årsberättelse angivna planen för förbättring fullföljs:

- sträng hushållning
- strukturförbättringar genom avveckling av enheter och åtgärder i samarbete med andra företag. En särskild struktutredning genomförs under medverkan av extern konsult i samarbete med ägaren
- i förhållande till domänverket har nu den s k "Söders utredning" föreslagit att domänverkets skogar i ASSIs fångstområden överföres till ASSI. Förslaget vill för sin del aktualisera 1977 års förslag om en total sammanläggning
- restriktiv inställning till investeringar i processindustri. Dock med statsstöd upprustningen av Karlsborg. Med normal finansiering inrättas Lövholmen för ökad björkanvändning till en kostnad av 135 Mkr. I Frövifors studeras ett projekt för vidareförädling av sulfatcellulosa
- offensiv inställning till

produktutveckling. Nämnas kan nya maskinsystem för förpackning i wellpapp, drän (en pappersprodukt för torrgöring av mark), torvpapper för jordbruksändamål, pappersburkar med mantel av liner för vätskor, viklådor av spånskivor, kraftledningsstoppar av limträ

marknadsföring och distribution genom bl a förstärkning av utlandsbolagen och insättande av tre nyutvecklade specialfartyg i vårt transportsystem

integration och diversifiering mot konsumenten. Under hösten har de fyra EssBo-företagen AB Kalmar Interiör, Kramfors Kök AB, Etri Fönster AB och Ljusdals Träprodukter AB överförts inom Statsföretagsgruppen till ASSI. Företagen har 790 anställda och en årsförsäljning av 155 Mkr. Större investeringar gjordes i Brendbox AB och Tiplan Component AB som vidareförädlar spånskivor. I början av 1979 förvärvades HSBs fönsterindustrier med 530 anställda och en årsförsäljning av 95 Mkr.

Personalutveckling, den interna utbildningen omfattade 1978 ca 850 manveckor utöver utbildning med stöd av "25-kronan".

ASSI i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	1 644,6	1 238,2	1 501,1	1 820,4	2 370,9
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	479,0	70,9	— 45,7	—363,4	—280,5
i procent av fakturerad försäljning %	28,8	5,7	— 3,0	— 20,0	— 11,8
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	479,0	72,8	— 44,7	—238,4	—225,1
Avkastning på totalt redovisat kapital %	27,5	5,8	1,9	— 3,3	— 2,0
Soliditet %	28,9	25,1	20,6	17,5	21,1
Investeringar i anläggningar i Mkr	203,5	208,4	285,9	189,1	320,3
Medelantal anställda	5 922	5 636	6 222	7 656	8 843

1979 — bättre men svårbedömt

Resultatet kommer att för ASSI förbättras under 1979 men ännu innebära förlust.

Den positiva utvecklingens styrka och varaktighet beror på olika faktorer.

Befrämjande den gynnsamma trenden är:

- devalveringarna 1977
- relativt omvärlden återhållsam löneutveckling
- lägre råvarukostnad än tidigare
- låga färdigvarulager
- konsumtionsökning på exportmarknaderna
- högre kapacitetsutnyttjande
- åtgärder för effektivisering inom industrin (aktuella åtgärder för strukturförbättring är emellertid kostnadskrävande i genomförandefasen)
- strejker i amerikansk skogsindustri
- begränsade nya kapacitetstillskott utom för blekt sulfatcellulosa
- ytterligare 2 % tullavveckling gentemot EG.

Återhämtningen försvåras av:

- råvaruknapphet
- ökade finansiella kostnader
- osäkerhet om uppnåelig produktivitetsnivå efter period av lågt kapacitetsutnyttjande
- US- och framförallt den kanadensiska dollarns lägre och varierande värden
- kvarliggande låga fraktsatser på Atlanten
- osäkerhet kring den amerikanska konjunkturen senare under 1979
- frågetecken kring den internationella ekonomiska utvecklingen till följd av händelserna i Asien.

Sigvard Bahrke

Berol Kemi AB

Tillverkare av kemiska, organiska produkter med tillverkningsenheter i Mölndal, Nol, Stenungsund och Örnsköldsvik

Berol Kemi AB har, med undantag för en kort period kring oljekrisen, under en följd av år visat en otillfredsställande lönsamhet. Grundläggande orsaker till detta har varit ett ogynnsamt strategiskt läge och en bristande effektivitet i vissa delar av företaget.

Under 1978 har vi i Berol Kemi genomfört ett rekonstruktionsprogram med följande huvudpunkter:

- Ny ledningsfilosofi (februari)
- Ny organisationsstruktur (mars)
- Reviderad budget för 1978 (april)
- Sammanhållen strategisk plan (september)
- Finansiell rekonstruktion (december).

Ny ledningsfilosofi

Den nya ledningsfilosofin gav mål och organisatoriska riktlinjer för vår verksamhet. Vi enades om att företagsekonomisk lönsamhet skall vara det primära målet, inte minst med hänsyn till det nära sambandet med långsiktig anställningstrygghet. Andra, sekundära, målfaktorer var expansion, medbestämmande och arbetstillfredsställelse samt samhällsnyttan, t ex i form av ökad sysselsättning och regional utveckling.

Den nya ledningsfilosofin kan i övrigt sammanfattas i fyra nyckelord:

- decentraliserat beslutsfattande
- målstyrning
- samråd före beslut
- uppföljning.

Vår avsikt är att delegera rätten att fatta beslut så långt ner i organisationen som möjligt. Den formalisering av beslutsfattandet, som är en förutsättning för en sådan delegering, finns beskriven i Berols skriftliga företagspolitik. En långtgående delegering av befogenhet och ansvar torde även vara en förutsättning för ett effektivt medbestämmande/självbestämmande.

Målstyrning har hittills inneburit, att mål ställts upp för alla resultatenheter. Vår avsikt är dock att gå vidare och gemensamt ställa upp mål för avdelningar, grupper och enskilda medarbetare, så att så många som möjligt skall kunna uppleva ett ökat engagemang.

Ny temporär organisation

Nästa uppgift var att med utgångspunkt från vår nya ledningsfilosofi utforma en ny, temporär, organisation. Den nya organisationen innebar, att företaget delades upp i 21 resultatenheter, varav åtta produktdivisioner/sek-

torer, sju serviceenheter och sex försäljningsbolag. Allteftersom beslut om förändrad inriktning vuxit fram, har motsvarande strukturförändringar genomförts.

Reviderad budget

Den nya organisationens första uppgift var att arbeta fram en reviderad budget för 1978. Här använde vi för första gången principen att köpa och sälja tjänster till marknadsbaserade priser inom företaget. Som grund för budgetarbetet låg dessutom preliminära resultatmål eller penningflödesramar för varje resultatenhet. Den reviderade budgeten visade på en något lägre förlust än tidigare känslighetsanalys. 114 befattningar blev övertaliga.

Personalutveckling

Den reviderade budgeten visade, att strukturella förändringar måste genomföras för att vi skulle kunna utvecklas till ett lönsamt företag. Detta innebär, att företagets resurser, kapital och människor måste överföras från enheter med dåliga utvecklingsförutsättningar till enheter med gynnsamma sådana. En annan följd var, att företagets totala behov av personal kunde väntas minska — åtminstone på kort sikt.

Det traditionella sättet att lösa övertalighetsproblem är att i enlighet med "Åman-lagen", MBL, etc föra lokala och centrala förhandlingar varefter varsel läggs. PU-projektet innebär ett försök att lösa omställnings- och övertalighetsproblem på ett delvis nytt sätt, där syftet var att finna sådana lösningar som är mer effektiva för såväl den enskilde som för berörda resultatenheter och företaget i sin helhet.

Förändrad inriktning

Ett huvudskäl till företagets bristande lönsamhet var det dåliga strategiska läget eller, annorlunda uttryckt, flera ogynnsamma affärspositioner. Den viktigaste uppgiften blev således att analysera affärsförutsättningar och vår konkurrenskraft för de marknadssegmentet där vi var verksamma och att på denna grund utforma en sammanhållen strategisk plan.

I denna plan konstaterades

- att företaget innehåller två artskilda verksamhetsgrenar, en processdel där vi tillverkar specifikations- eller standardkemikalier, och en entreprenörsdel med prestations- eller specialkemikalier. Vi beslöt att satsa på specialkemikalier.

Den strategiska planen innebär i övrigt

- en fortsatt koncentration av verksamheten i division Berocell till utvalda marknadssegment, en strävan till offensiv samverkan med andra företag samt en mer effektiv produktionsstruktur
- en mer intensiv marknads- och produktutveckling i division Cellulosa-derivat samt en utbyggnad av produktionskapaciteten

- en avveckling av engagemangen i SOAB
- en bättre kostnadseffektivitet inom Amindivisionen
- en påbörjad utveckling av polyuretansektorn och av dotterbolaget Syntes till en konstruktionsplastdivision
- bildandet av ett särskilt bolag för Oxo-projektet och den därmed sammanhängande affärsverksamheten samt
- mer effektiv marknadsföring.

Berol Kemi i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	475,9	416,1	474,2	516,4	572,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	110,1	15,7	— 45,6	— 80,7	— 56,3
i procent av fakturerad försäljning %	23,1	3,8	— 9,6	— 15,6	— 9,8
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	110,1	15,7	— 45,6	— 182,9	— 62,5
Avkastning på totalt redovisat kapital %	55,4	7,7	— 6,8	— 8,3	— 3,4
Soliditet %	31,5	22,7	13,1	9,0	16,9
Investeringar i anläggningar i Mkr	20,1	97,1	125,3	94,7	240,5
Medelantal anställda	695	905	972	1 014	964

Finansiell rekonstruktion

Vår strategiska plan kunde sägas utgöra ett nyemissionsprospekt till vår ägare, Statsföretag AB. Statsföretags styrelse beslöt den 14 december 1978 om en finansiell rekonstruktion, innebärande bl a en höjning av det egna kapitalet med 40 Mkr.

Inför 1979

Det gångna året har varit ett jobbigt år för många människor i Berol. Omfattande och radikala förändringar har genomförts. Också 1979 kommer att vara ett arbetsamt år, men på ett annat sätt. Vår strävan är att under 1979 nå vinst exkl SOAB. Den osäkra råvarusituationen gör det svårt att ställa någon säkrare resultatprognos.

På sikt syftar vi till en tillfredsställande lönsamhet, som är jämförbar med andra företags i branschen.

Ralph Edebo

Beroxo AB

Beroxo AB bildades under december 1978 och ägs av Statsföretag AB till 75 % och Berol Kemi AB till 25 %. Per 31 december 1978 förvärvades Oxo-projektet och den därmed sammanhängande affärsverksamheten från Berol Kemi AB. Bakgrunden till bolagets bildande var bl a:

- Oxo-projektet var för stort för att Berol Kemi AB skulle kunna ta det finansiella ansvaret för projektet
- Oxo-projektet väntas inte ge tillfredsställande företagsekonomisk lönsamhet och motivet till fullföljandet är av samhällsekonomisk karaktär. Finansieringen har därför skett i särskild ordning.
- den nya inriktningen för Berol Kemi AB — att i högre grad än tidigare satsa på specialprodukter och inte på renodlade standardkemikalier.

Det nya företaget har till uppgift att producera och sälja oxo-produkter, lösningsmedel och mjukningsmedel.

Förvaltningsansvaret för Beroxo AB kommer att åvila Berol Kemi AB enligt ett särskilt avtal som skall upprättas mellan ägarna till Beroxo AB.

Projektläge och tidplan

Vid utgången av 1978 bedöms ungefär halva montagearbetet för Oxo-projektet vara avslutat. Byggnadsarbetena är praktiskt taget klara. All utrustning för anläggningen är upphandlad och till stor del levererad.

Anläggningen färdigställs successivt under 1979. Målet är att samtliga produktionsenheter skall tillverka godkänd vara under fjärde kvartalet.

Finansiering — aktieägartillskott och nyemission

Med hänsyn till motiven för Oxo-projektets fullföljande beslutade riksdagen i maj 1978 om ett kapitaltillskott på totalt 300 Mkr till Statsföretag AB, vilket överförts till Beroxo AB som aktieägartillskott.

Under december 1978 beslutade de båda ägarna till Beroxo AB om en nyemission på 50 Mkr till kurs 200 %, dvs. ett totalt belopp på 100 Mkr.

Försäljning och resultat

Såväl försäljning som resultat av verksamheten redovisas under året hos Berol Kemi AB eftersom verksamheten överläts till Beroxo AB per 31 december 1978. Omsättningen uppgick under 1978 till ca 126 Mkr.

Ralph Edebo

BSK BS Konsult AB

Ett konsultföretag inom byggnadsbranschen med uppdragsgivare såväl inom som utom Sverige

Konjunkturen inom byggkonsultsektorn har varit fortsatt dålig under större delen av 1978. Offentliga bygginvesteringar har hållits tillbaka och investeringstakten inom industrin har varit låg. Som en anpassning till denna lägre nivå har företagets personalstyrka reducerats något under våren, till större delen genom naturlig avgång.

Under sista delen av året har en förbättring kunna skönjas. Orderingången har ökat påtagligt, framförallt från Byggnadsstyrelsen, och bl a har två mycket stora projekt påbörjats.

Lönsamheten har varit pressad dels på grund av uppdragsbrist, dels genom att fastprisuppdrag i den rådande konkurrenssituationen måst tas till låga priser.

Faktureringen för BS Konsult och Skandinavprojekt har under året varit 33,1 Mkr (29,3 Mkr). Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter är 0,0 Mkr (—1,7 Mkr).

Satsning på utveckling av nya tjänster och kunder har fortsatt. Verksamheten inom ombyggnadsområdet har ökat snabbt liksom inom energiområdet. Bland nya kunder kan nämnas SSAB, Stockholms Läns Landsting, Fortifikationsförvaltningen och Astra.

Kontorsetablering har påbörjats i Lund. På utlandssidan har BS Konsult bl a handlagt projekteringen av fabriksbyggnader åt Tetra Pak i England och Frankrike samt byggledningsuppdrag för kärnkraftverk i Finland.

För 1979 förutses en betydligt förbättrad situation både avseende traditionella byggnadsprojekteringstjänster och för specialtjänster.

Karl-Gustaf Lye

BS Konsult i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	17,3	30,9	26,1	29,3	33,1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	0,2	0,3	0,1	— 1,7	0,0
i procent av fakturerad försäljning %	1,2	1,0	0,4	— 5,8	0,0
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	0,2	0,3	0,1	— 1,7	0,0
Avkastning på totalt redovisat kapital %	3,6	3,3	1,4	—13,8	0,9
Soliditet %	9,9	7,2	6,1	1,8	1,6
Investeringar i anläggningar i Mkr	0,1	0,3	0,1	0,2	0,0
Medelantal anställda	118	144	168	166	159

AB Carbox

Ett företag med verksamheten inriktad på utveckling och tillverkning av högtryckspressar

Partsammansatt utredning

I januari 1978 tillsattes en partsammansatt arbetsgrupp med uppgift att utreda affärsförutsättningar, 3-årsbudget samt åtgärdsprogram. Arbetsgruppen redovisade sin utredning i april 1978. Denna visade på fortsatta förluster under perioden 1978—1980. Beslut fattades mot bl a denna bakgrund att avveckla Statsföretags direkta engagemang i bolaget. En tjänstemannastyrelse och ny företagsledning tillsattes med uppdrag att före årsskiftet 78/79 finna formerna för avvecklingen.

Handlingsplan

Under juni fastställdes en handlingsplan för strukturarbetet. En aktivare marknadsföring har resulterat i en rekordstor orderstock. De större ordena kommer från Japan, Sovjet samt USA och avser tekniskt avancerad utrustning för formning av grov plåt. Pressarnas styrsystem och hanteringsutrustning är tunga konkurrensfaktorer. I handlingsprogrammet ingick även kostnadsjakt, som inneburit personalreduktion samt förbättrade rutiner. Strukturarbetet ledde under hösten till att förutsättningar för ett samarbete etablerades mellan Carbox och SMT-Pullmax (dotterbolag till Statsföretag AB).

Resultatutveckling

Årets resultat före bokslutsdispositioner och skatter med —8,7 Mkr beror väsentligen på en mycket låg orderingång med förlustorder 1977. De order som erhöles under 1978 kommer att leda till en väsentlig resultatförbättring 1979. Prognosen för 1979 är dock en förlust med 1,7 Mkr exkl 0,8 Mkr i avvecklingskostnader.

Rolf Tjärnlund

Ceaverken AB

Tillverkare av röntgenfilm och fotosättningspapper

Vår bedömning om en förbättring av Ceaverkens lönsamhet under 1978 har inte kunnat infrias. Förlusten har i stället ökat kraftigt. Den främsta orsaken till detta har varit överkapacitet på världsmarknaden. Detta har lett till att konkurrensen förblivit hård. Kostnadsökningar har inte kunnat kompenseras med prisökningar.

Bl a som följd av företagets konkurrenssituation har förhandlingar förts med annat företag om ett eventuellt övertagande av aktiemajoriteten i Ceaverken. Dessa förhandlingar har sedermera avbrutits.

Inför förhandlingarna har dels en löntagarkonsult, dels en av Statsföretag anlitad konsult bedömt Ceaverkens läge och framtid. De åtgärder som härvid rekommenderats består i såväl externa som interna åtgärder, såsom förbättring av prisbilden, intensifiering av marknadsföringen, eliminering av klart olönsamma marknader samt en översyn av organisation och bemanning.

Efter verksamhetsårets utgång har skifte på VD-befattningen skett i såväl moder- som dotterbolag.

Med anledning av företagets besvärliga läge utreds åtgärder för att kunna fastställa omfattningen av Ceaverkens fortsatta verksamhet. Då den besvärliga konkurrenssituationen bedöms kvarstå, torde ett kraftigt rörelseunderskott inte kunna undvikas för 1979.

Hugo Lindblad

Ceaverken i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	75,9	82,4	88,3	82,1	91,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	— 5,8	— 5,5	— 3,9	— 5,4	—15,2
i procent av fakturerad försäljning %	— 7,6	— 6,7	— 4,4	— 6,6	—16,7
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	— 5,8	— 5,5	— 4,2	— 5,4	—15,6
Avkastning på totalt redovisat kapital %	— 6,2	— 3,0	— 2,2	— 3,4	—14,1
Soliditet %	17,3	22,7	23,6	16,5	13,4
Investeringar i anläggningar i Mkr	1,7	2,3	1,2	4,5	3,0
Medelantal anställda	346	267	271	251	237

AB Eiser

Skandinaviens största teko-företag med ett produktprogram som omfattar hela teko-området, från grundtextil tillverkning vid spinnerier och väverier till färdigsydda kläder.

Teko-industrins problem

Den svenska teko-industrins strukturella problem har sin bakgrund i en snabb tillväxt av import från länder med väsentligt lägre lönekostnader än i Sverige. Eftersom importökningen har varit större än den samlade ökningen av export och inhemsk konsumtion, har utvecklingen resulterat i kraftigt sjunkande lönsamhet och sysselsättning. Sedan mitten av 1960-talet, då ca 90 000 personer arbetade inom teko-industrin, har antalet sysselsatta minskat med mer än hälften.

Vid årsskiftet 1977/1978 ägde staten direkt eller indirekt genom Statsföretag AB och Sveriges Investeringsbank AB ett flertal företag inom teko-området. Med något undantag var det finansiella läget för dessa företag klart otillfredsställande, beroende på kraftigt sjunkande lönsamhet. Fr o m 1978-01-01 blev staten dessutom ägare till Algots AB, vilket tillkommit genom ombildning av det under 1977 konkursdrabbade Algot Johansson AB.

Mot bakgrund av den svenska teko-industrins ökande problem och den otillfredsställande situationen för de statliga teko-företagen, beslutade regeringen att under hösten 1977 utreda förslag till samordning av de statliga teko-företagen samt behovet av medel för en finansiell rekonstruktion av dessa.

Samordning av de statliga teko-företagen

I oktober 1977 redovisades förslag till samordning av de statliga teko-företagen samt en beräkning av kapitalbehovet för en finansiell rekonstruktion (proposition 1977/78:73).

Fr o m 1978-01-01 sammanfördes de statliga teko-företagen i en koncern i Statsföretagsgruppen med AB Eiser som moderföretag. AB Eiser var sedan 1973 hälftenägd av staten. Den andra hälften ägdes av Rang Invest AB. Fr o m 1977-10-01 blev AB Eiser helstatligt genom att Statsföretag AB utan vederlag övertog Rang Invest ABs aktieinnehav i AB Eiser. I den nya teko-koncernen ingick vidare Algots AB, SweTeco (Textile Products) AB med dotterbolag (övertogs från Sveriges Investeringsbank AB), Stigtext AB och Nyland Mattor AB (övertogs från Statsföretag AB), Trivab Konfektions AB (övertogs från Förenade Fabriksverken) samt AB Malmö Strumpfabrik, Brasons Konfektions AB och Suomen-Eiser Oy (dotterbolag till AB Eiser).

För bildandet av teko-koncernen erhöles kapitaltillskott från staten med 190 Mkr för förlusttäckning i Eiser, SweTeco och Algots. Av kapitaltillskottet var 45 Mkr riskkapital. För att skapa förutsättningar för fortsatt och på

sikt lönsam produktion i Stigtex AB och Nyland Mattor AB behövdes kapitaltillskott som för år 1978 och 1979 beräknades till sammanlagt 38 Mkr. Statsföretag AB har inte hemställt om statlig medverkan för att täcka detta behov.

För rekonstruktionen av den nybildade teko-koncernen uppsattes två mål:

- Omstruktureringen av i koncernen ingående företag borde vara avslutad inom två år räknat från 1978-01-01.
- Koncernen bör år 1980 företagsekonomiskt visa nollresultat samt från år 1981 rimlig avkastning på arbetande kapital.

1978 års verksamhet

De i Eiser-koncernen ingående företagen är en heterogen grupp av textil- och konfektionsföretag, vilka sinsemellan visar en splittrad bild beträffande marknadsläge och konjunkturförutsättningar. Under 1978 har verksamheten inriktats mot att lösa koncernens mest akuta problem.

Verksamheten i Brasons Konfektions AB, med undantag för tillverkningen i Gällivare, avvecklades under året. Cirka 130 personer berördes av avvecklingen. För att trygga driften vid AB Eisers fabrik i Sollefteå och Algots ABs fabrik i Norsjö under 1979 och första halvåret 1980 har kapitaltillskott erhållits med 30,1 Mkr enligt regeringens proposition 1978/79:43.

På uppdrag av regeringen har i början av 1979 offert lämnats rörande täckning av förlusterna för att under viss begränsad tid upprätthålla driften vid koncernens anläggningar i Kramfors, Skellefteå och Lycksele.

AB Eiser förvärvade 1978-01-01 samtliga av SweTeco (Textile Products) AB rörelsedrivande direktägda dotterbolag. I samband med förvärvet övertog AB Eiser tillgångar till ett värde av 52 Mkr samt skulder till ett värde av 51 Mkr, varvid mellanskillnaden utjämnades genom revers.

Fr o m 1979-01-01 infördes ny organisation i koncernen, varvid den rörelsedrivande delen av AB Eiser samt de rörelsedrivande dotterbolagen sammanfördes i sex divisioner. I samband härmed ombildades dotterbolagen till kommissionärsbolag, genom att moderbolaget övertog samtliga tillgångar och skulder i desamma. Den nya organisationen kännetecknas av decentraliserat beslutsfattande med anställda representerade i beslutande organ.

Försäljning och resultat

Genom bl a förvärven av dotterbolag 1978-01-01 samt förlängning av koncernens redovisningsår till 18 månader är koncernredovisningens uppgifter om försäljning och resultat ej direkt jämförbara med föregående års. Omfattningen av ovanstående förändringar belyses i nedanstående tabell.

Fakturerad försäljning och resultat efter finansiella intäkter och kostnader ligger inom ramen för de kalkyler som uppgjordes i samband med beräkningarna av kapitaltillskottet på 190 Mkr från staten.

Investeringar och varulager

Koncernens investeringar i anläggningar uppgick till 13,1 Mkr (5,0 Mkr). Investeringarna gällde främst ersättnings- och rationaliseringsinvesteringar.

Varulagrets värde efter avdrag för inkurans uppgick till 186,2 Mkr (89,4 Mkr). Genom företagsförvärv ökade varulagret med 108,1 Mkr. Koncernens övriga lager minskade med 11,3 Mkr (—17,8 Mkr).

Finansiering

Under andra halvåret 1977 finansierades verksamheten främst genom kortfristig upplåning i Statsföretag AB. Det av riksdagen beviljade kapitaltillskottet på 190 Mkr utbetalades 1978-05-01 från staten, varvid förskott på kapitaltillskottet i form av kortfristiga reverslån från Statsföretag AB på 80 Mkr reglerades. Av kapitaltillskottet har 55,9 Mkr disponerats för uppbyggnad av rörelsekapital samt täckning av förluster i Algots AB.

Likvida medel inkl kortfristiga placeringar hos Statsföretag AB uppgick vid årets utgång till 60,5 Mkr (1,6 Mkr).

Personal

Medelantalet anställda i koncernen uppgick till 5 873 (2 557), varav 3 266 hänförde sig till förvärvade bolag. Antalet anställda minskades under redovisningsperioden med 1 019 genom naturlig avgång och rationaliseringar. Summa löner och sociala kostnader i relation till fakturerad försäljning uppgick till 51,3 %.

Åke Kjellman

Eiser i sammandrag	1978 (12 månader)
Fakturerad försäljning i Mkr	685,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	—107,0
i procent av fakturerad försäljning %	— 15,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	42,1
Avkastning på totalt redovisat kapital %	— 15,9
Soliditet %	29,2
Investeringar i anläggningar i Mkr	11,8
Medelantal anställda	5 873

(Mkr)	Förvär- vade bolag	Förlängt räken- skapsår	Övrigt, koncern- elimine- ringar	Summa 1978	1977
Fakturerad försäljning	440,8	134,3	234,9	810,0	270,0
Rörelseresultat efter avskrivningar	— 64,1	— 9,9	— 24,1	— 98,1	— 27,9
Finansiella intäkter och kostnader, netto	— 16,6	— 5,5	— 2,4	— 24,5	— 11,1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	— 80,7	— 15,4	— 26,5	— 122,6	— 39,1

KabiVitrum AB

Landets näst största läkemedelskoncern

Vårt företag befinner sig i snabb tillväxt. Försäljningssiffrorna stiger med nära 20 % om året, antalet anställda ökade med ca 850 personer under den senaste femårsperioden, därav ca 200 i utlandstjänst. Vi bygger ut våra fabriker och våra laboratorier med nära 600 Mkr i löpande priser under femårsperioden 1976—80.

Våra resultatsiffror följer inte med i den här utvecklingen. Till viss del kan detta förklaras av att vi i ett aktivt utbyggnadsskede måste bära temporärt starkt belastande kostnader, t ex för start av nya fabriker och uppbyggnad av nya säljorganisationer.

Till viss del är emellertid resultatutvecklingen en följd av att vi i några personalpolitiska och andra frågor har prioriterat andra värden framför lönsamhet på kort sikt.

Expansion före lönsamhet

Försäljningen skall under de närmaste åren följa en ganska jämn kurva med årliga ökningar på 18—20 %, varav minst två tredjedelar skall komma från våra utlandsmarknader.

Bakom denna utveckling ligger ett intensivt arbete på många fronter: Utveckling av nya produkter, registrering på nya marknader, utbyggnad av tillverkningskapaciteten samt svenska och utländska myndigheters godkännande av de nya anläggningarna.

Särskilt för nutritionsprogrammet inom Vitrum har vi haft mer än nog av alla dessa samtida uppgifter. Inom detta område har kapacitetsutbyggnad måst prioriteras framför lönsamhetsförbättringar, då vi ansett det nödvändigt att behålla vårt försprång. Då större delen av våra investeringar i tillverkningskapacitet för nutritionsprogrammet snart är genomfört, blir det nu möjligt att vända på prioriteringarna. Nu måste vi sätta produktivetsförbättringarna i främsta rummet, såväl i laboratorier som i fabriker.

Låt mig genast tillägga att detta inte betyder att vi skall sätta teknisk rationalisering framför allt annat. Det är genom människorna i vår organisation som vi kan nå våra mål. Väl utbildade, erfarna medarbetare som känner att de har ett meningsfullt arbete och som därför stannar kvar i företaget är basen för all produktivitet.

Vår expansion under tioårsperioden 1973—82 realiserar alltså genom en intensiv kapacitetsutbyggnad som har sin tyngdpunkt under femårsperioden 1976—80. Kapacitetsutbyggnaden måste ske etappvis och i vissa fall blir "etappstegen" ganska höga. Kapacitet kostar pengar, oavsett om man utnyttjar den eller inte.

Åren 1974—75 utarbetades grunddragen i den investeringsplan som nu är

under genomförande. Sammanlagt investeras ca 600 Mkr i fabriker och laboratorier under femårsperioden 1976—80. Detta investeringsprogram kommer att ligga som en "tung puckel" i våra utvecklingskurvor. En försiktig beräkning visar att 1978 års resultat är belastat med ca 5 Mkr i räntor för anläggningar som ännu inte tagits i drift.

Vi är nu mitt uppe i förverkligandet av detta program. Har planer och projekt realiserats enligt de ursprungliga riktlinjerna och har utvecklingen följt våra prognoser?

Vi tvingas konstatera att på några punkter har den besvärliga verkligheten rubbat förutsättningarna. Exempelvis har vi i ett forcerat tempo byggt upp kapacitet för att klara förväntade försäljningsvolymerna i USA för Intralipid. Registreringen försenades i ungefär två år och därmed också försäljningsutvecklingen. Ett försämrat kapacitetsutnyttjande är följden.

Trots dessa komplikationer är det min bedömning att det var nödvändigt att planera och genomföra detta omfattande investeringsprogram på denna korta tid. En senarelagd kapacitetsutbyggnad hade inneburit högst betydande risker för förlorade marknadspositioner. Det höga tempot har emellertid kostat pengar och tidvis krävt insatser från många medarbetare, långt över det rimliga.

Nu gäller det att utnyttja tillverkningskapaciteten

Förutom moderna och rationella fabriker med hög kapacitet har vi nu resurser för forskning och utveckling och en stark internationell organisation som skapar förutsättningar för framgång.

Den fortsatta expansionen på 15—20 % årligen, som vi förutser skall bestå under 80-talet, kommer att ställa stora krav, främst på effektiviserad och förstärkt FoU-verksamhet och på en fortsatt utbyggnad av resurser för internationell marknadsföring.

Internationellt sett är vi ett ganska litet läkemedelsföretag. Vi har föresatt oss att förbli framgångsrika på våra prioriterade områden. Det förutsätter att vi är mycket effektiva i vårt forskningsarbete; att vi kan behålla och utveckla ett kreativt forskningsklimat, att vi hårt prioriterar våra projekt, snabbt renser ut projekt som inte uppfyller ställda krav och att vi har utrymme även för långsiktiga satsningar på lovande projektidéer.

Genom långsiktiga forskningsengagemang har vi redan 1978 ökat våra forskningsinsatser högst avsevärt och har anledning att räkna med att dessa ökade investeringar i forskning blir av bestående natur.

Vi har skaffat oss resurser för att tillverka våra produkter i stora volymer och av hög och säker kvalitet. Vi har under de senare åren också förberett oss genom en successiv utbyggnad av vår säljorganisation, hemma och utomlands. Även på det här området ligger vi i en utvecklingsfas av aktiv investering. Jag uppskattar att vi i omkostnaderna för 1978 har ca 5 Mkr i kostnader

för "investeringar" i internationell marknadsföring, som kommer att ge intäkter först 1979 och senare.

Fungerar vi som en sammanhållen enhet?

Då KabiVitrum-koncernen bildades på våren 1972 fanns inget annat gemensamt än ägaren, staten. Tre företag med skilda produktprogram, arbetsformer, traditioner och mål skulle föras samman till en enhet. Vi har under de gångna åren givit hög prioritet åt "sammansmältningsprocessen", också detta en investering för framtiden.

En decentraliserad organisationsfilosofi har formulerats, integrerade administrativa system har byggts upp, för vissa stabs- och servicefunktioner har koncerngemensamma enheter bildats, informationsfrågorna har ägnats stor uppmärksamhet, ett personalpolitiskt program har utarbetats, i avvaktan på MBL-avtal har facket nu under många år haft representanter i samtliga ledningsorgan och i koncernens projektgrupper.

Här har vi prioriterat andra värden än lönsamhet i strikt ekonomiska termer. Detta är en medveten satsning på den grundläggande principen att ett företag fungerar blott genom människorna i organisationen. Genom gemensamma ansträngningar och med en ambition från alla håll att lyssna, lära och förstå, kommer vi säkert att nå våra mål även på det här området.

Färdriktning framåt

Vi har nu under några år investerat mycket pengar i fabriker, i forskning, i marknadsföring och i strävandena att skapa en fungerande organisation. Vi har därmed skapat kapacitet för expansion.

Nu ska vi utnyttja den kapaciteten och ägna en ökad uppmärksamhet åt våra lönsamhetsfrågor. Det här är en gemensam uppgift. Ledare på alla nivåer, facket, alla anställda, har viktiga uppgifter i arbetet på att utveckla vårt företag i en expansion under lönsamhet.

Bengt Andrén

KabiVitrum-gruppen i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	304,9	377,0	441,2 ¹⁾	531,8 ¹⁾	624,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	24,8	30,5	23,3 ¹⁾	27,7 ¹⁾	26,4
i procent av fakturerad försäljning %	8,1	8,1	5,3 ¹⁾	5,2 ¹⁾	4,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	27,7	28,1	24,2 ¹⁾	29,3 ¹⁾	27,1
Avkastning på totalt redovisat kapital %	10,2	9,0	7,0 ¹⁾	8,1 ¹⁾	7,3
Soliditet %	36,0	35,3	32,0	30,1	22,9
Investeringar i anläggningar i Mkr	14,6	20,7	65,2	94,7	139,6
Medelantal anställda	1 649	1 797	2 032	2 166	2 469

¹⁾Exkl. Linson Instrument.

Kalmar Verkstads AB

Tillverkar och marknadsför rälsfordon, gaffeltruckar och lastbärarsystem

Snabb utveckling genom internationalisering

Nyckelordet i vår snabba utveckling heter internationalisering. En snabbt utbyggd säljorganisation har kunnat ta tillvara de marknadsmöjligheter goda produkter gett. Detta gäller framför allt Kalmar LMV, som 1978 svarade för drygt två tredjedelar av faktureringen och nästan tre fjärdelar av resultatet.

Ökade rationaliseringsinsatser

De senaste åren har vi framför allt satsat på marknads- och produktutveckling. Dessa satsningar fortsätter naturligtvis.

Däremot har vi inte samtidigt orkat med att utveckla vår produktionsteknik och inte heller våra styrsystem för administration och produktion. Det är nu dags att ta rejäla tag också på dessa områden. Det krävs både på grund av de ökade volymerna och för att utnyttja de stora rationaliseringsmöjligheter som vi vet att vi har överallt.

Men under 1979 kommer dessa ansträngningar i stort sett bara att ge kostnader och jobb — mycket jobb.

Rationaliseringarna och behovet av kapacitetsökningar kräver också större verkstadsytor. Hösten 1978 fattade vi beslut om nya anläggningar för sammanlagt 50 Mkr i Kalmar och Ljungby. Men kapacitetsökningarna kommer först 1980 och därefter att kunna påverka resultatet positivt.

Halva kapaciteten orderbelagd till 1984 i Kalmar

Specialkompetensen i division Kalmar Verkstad är personvagnar. Dessa karaktäriseras bl a av långa föreberedelsestider före leveransstart — inemot två år. Under 1977 tog vi mycket stora order för SJ, främst 150 helt nykonstruerade fjärrtrafikvagnar med leveranser ända fram till 1984.

Men varken de här vagnarna eller de motorvagnar till SJ, som vi ska tillverka tillsammans med FIAT, ger någon ordentlig fakturering förrän 1980 och därefter. Tvärtom sjönk faktureringen till 66,9 Mkr (79,6 Mkr). Närmare hälften bestod av leveranser av tredje klass vagnar till Kenya och Tanzania, som båda har beställt fler.

Ansträngningarna att skapa långsiktiga marknader i Afrika fortsätter. I samband därmed kommer vi att tillsammans med National Development Corporation i Tanzania och Swedfund under 1979 driva frågan om en godsvagnstillverkning i Tanzania.

Orderstocken kräver kapacitetsökning, vilket betyder några tiotal nyan-

ställningar. En ny verkstadshall ska dock ge sådana rationaliseringsmöjligheter, att nyanställningsbehovet kan begränsas.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter 1978 låg kvar på en för branschen mycket hög nivå, 11,5 Mkr (14,5 Mkr), men kommer 1979 att sjunka beroende på inkörningskostnader för de nya vagntyperna.

Kalmar LMV — en av världens stora på tunga gaffeltruckar

Divisionens fakturering ökade nästan 50 % till 208,4 Mkr. Denna ökning har två orsaker:

- Vi förde med oss en stor orderstock på Ro/Ro-maskiner in i året. Den resulterade i nästan en fördubbling av vår tillverkning av tunga maskiner. Vi torde nu vara världens ledande tillverkare av gaffeltruckar över 25 tons lyftkapacitet.
- Vår nya lätta truckserie (3—7 ton) blev en mycket större framgång på den svenska marknaden än vi vågat förutse.

Under hösten presenterades vår nya generation maskiner i 8—15-tonsklassen. Därmed har hela produktsortimentet förnyats på en tvåårsperiod och torde nu ligga i den tekniska världstoppen. Ytterligare produktkompletteringar kommer dessutom att ske under 1979.

Divisionens svaghet ligger ännu så länge i att vi är alltför projektberoende i försäljningen. Vi behöver fler kontinuerliga marknader. Västtyskland blev en sådan marknad, där vårt eget säljbolag tog betydande marknadsandelar.

Divisionens resultat före bokslutsdispositioner och skatter, 27,1 Mkr, är högst tillfredsställande. 1979 kommer resultatet emellertid också här att negativt påverkas av olika inkörningskostnader i produktion och administration. Dessutom kommer konkurrenterna inte att sitta överksamma.

Division Kalmar Lagab kompletterar enhetslastidén

Divisionen blev medlem av Kalmar-gruppen 1978-05-01. Förvärvet skedde för att öka bredden i vår affärsidé "Enhetslasthantering", i vilken dittills Kalmar Sidlastare och Kalmar LMVs gaffeltruckar ingått. Kalmar Lagab är nämligen Skandinavien's ledande tillverkare av lastbärarsystem, s k växel-flaksutrustningar — en variant på enhetslasttemat.

Speciellt divisionens nyutvecklade Miniflaksystem — marknadens enda helt integrerade flaksystem väg/järnväg — bör kunna bli ett viktigt hjälpmedel i strävandena att rationalisera nationella transportsystem. Det bör bli av stort intresse för länder med centraliserad transportapparat. Det medger nämligen ett bättre utnyttjande av grundinvesteringarna i infrastrukturen.

Divisionens huvudsakliga marknad torde dock förbli Skandinavien under överskådlig tid.

De dåliga konjunkturerna för transportföretagen kunde inte undgå att negativt påverka efterfrågan på divisionens produkter. Framför allt har de ny-

utvecklade systemen inte hunnit slå igenom på marknaden. Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter under "våra" åtta månader blev därför en förlust, 0,9 Mkr, varav hälften beror på koncernanpassade värderingsprinciper. Faktureringen uppgick till 20,3 Mkr. Med förbättrade konjunkturer och framför allt förstärkta marknadsföringsinsatser bör vi dock redan 1979 kunna återfå svarta siffror.

Tillförsikt inför framtiden

Visserligen förväntas 1979 medföra en resultatnedgång men den sker från branschmässigt onormala nivåer.

I det långa perspektivet kommer vårt strategival att bli utslagsgivande. 1979 kommer också dessa frågor att ägnas stor uppmärksamhet.

Sven Arnerius

Kalmar Verkstad i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	66,7	105,3	151,5	218,6	292,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	0,4	10,9	22,2	31,3	32,7
i procent av fakturerad försäljning %	0,6	10,4	14,7	14,3	11,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	0,4	12,0	22,2	31,3	35,1
Avkastning på totalt redovisat kapital %	3,6	12,1	17,2	16,6	14,1
Soliditet %	26,4	23,5	21,4	20,0	22,1
Investeringar i anläggningar i Mkr	3,1	38,0	8,3	20,4	22,1
Medelantal anställda	502	624	676	732	936

Liber Grafiska AB

Ett företag inom den grafiska branschen med förlag, tryckeriverksamhet och utbildning

Liber inför 1979

Libers verksamhet 1978 följde den planerade utbyggnaden och koncernens resurser utnyttjades bättre än tidigare. Särskilt glädjande är resultatuppgången för LiberKartor, LiberLäromedel och Fritzes Kungl. Hovbokhandel. Den fakturerade försäljningen ökade 1978 till över 400 Mkr och som resultat före bokslutsdispositioner och skatter redovisas oförändrat 5 Mkr.

Från 1979 ökar LiberHermods utbudet inom områdena språk- och företagsutbildning samtidigt som det allmänna utbudet av korrespondenskurser minskas. Härigenom räknar vi med att det ekonomiska utfallet kommer att förbättras.

Skrivabs nya grossistfunktion för ett tiotal självständiga kontorsvarudetaljister under namnet "Kontorsleverantören" har under 1978 dragit stora uppbyggnadskostnader. Denna mycket intressanta marknadskanal bör under 1979 kunna göra en inbrytning på marknaden.

Fritzes intensiva marknadsansträngningar har givit utmärkt resultat. Vi har nu nått en god utgångspunkt för nya initiativ. De närmaste åren kommer för vår bokhandel att bli mycket intressanta i en ekonomiskt pressad bransch.

LiberTryck fortsätter specialiseringen och räknar med ökad beläggning för brukstryckslinjen.

LiberFörlag/Allmänna Förlagets betydelsefulla roll som kvalificerat inköpskontor av grafiska produkter för de statliga myndigheterna har understrukits i remissvaren på monopolutredningens genomgång av verksamheten. Under 1978 har antalet tryckerier som levererar för mer än 500 tkr/år genom Allmänna Förlaget ökat till 45 stycken. Denna spridning av uppdrag till goda producenter över hela landet kan ske mycket förmånligt för staten genom Allmänna Förlagets stora marknadskännedom. Någon ändring av LiberFörlag/Allmänna Förlagets roll som inköpskontor är därför ej motiverad.

Hur en samordning av LiberKartors verksamhet med Statens Lantmateriverk (LMV) skall kunna ske har utretts på uppdrag av bostadsministern. Utredningen vitsordar att den nuvarande arbetsfördelningen mellan LMV och LiberKartor fungerar väl. En flyttning av LiberKartors verksamhet till LMV i Gävle skulle enligt vår uppfattning kosta staten betydande belopp både i flyttningskostnader och i driftsförluster. En förändring skall ställas mot dels ett årligt bidrag från LiberKartor till staten på 2 à 3 Mkr, dels en väl fungerande organisation med kunnig personal. Såväl ekonomiska som personella skäl talar därför för att nuvarande rationella arbetsuppdelning bör kvarstå.

Stora investeringar gjordes under 1978 i nytt läromedelslager i Malmö samt

i introduktionskostnader hos Skrivab för Kontorsleverantören. Dessa investeringar förväntas bidra till en fortsatt resultatförbättring 1979 för Liber.

Vi har kunnat glädja oss åt resultatförbättringar för Liber under de senaste åren. Ytterligare förbättringar är dock nödvändiga för att vi skall behålla vår handlingsfrihet och för att vi skall kunna se ljus på framtiden.

Karl-Axel Swedérus

Liber i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	195,3	279,7	325,7	361,6	402,7
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	1,7	— 2,3	1,5	5,1	4,9
i procent av fakturerad försäljning %	0,9	— 0,8	0,5	1,4	1,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	1,7	0,2	1,5	5,1	4,9
Avkastning på totalt redovisat kapital %	2,8	0,1	3,1	4,9	4,9
Soliditet %	25,1	19,8	20,4	20,3	17,9
Investeringar i anläggningar i Mkr	12,2	14,5	4,4	4,6	22,4
Medelantal anställda	866	1 187	1 147	1 189	1 200

LKAB, Luossavaara-Kiirunavaara AB

Sveriges största gruvföretag och en av världens ledande exportörer av järnmalm

De malmpriser som gällde för LKAB under 1978 innebar en prissänkning med 13 % från 1977 och med 23 % från 1976. Förutom av de träffade avtalen påverkades prisutvecklingen för LKABs del av den successivt fallande dollarkursen och av vår strävan att anpassa oss till konkurrenternas prissättning i de större europeiska importhamnarna.

Den starkt negativa prisutvecklingen har skett mot bakgrunden av ett konjunkturförlopp som varit både splittrat och svårbedömbart. På senvåren 1978 inträdde en plötslig och stark ökning av efterfrågan på de flesta malmkvaliteter, såväl låg- och högfosformalm som pellets. Orsaken bedömdes i första hand vara störningar i den internationella malmhandeln bl a på grund av en längre gruvstrejk i Kanada. Emellertid ökade under året den europeiska stålindustrins produktion och därmed malmbehovet väsentligt. Ser man enbart på EG-länderna höjdes råstålproduktionen från 126 Mt år 1977 till 132 Mt år 1978. Dessa siffror ligger dock fortfarande långt under den hittillsvarande rekordnivån (155 Mt år 1974). Stålpriserna kunde höjas väsentligt tack vare kvoterings inom gemenskapen och överenskomelser med tredje länder om begränsning av stålimporten.

Även om stålindustrins utveckling i hög grad påverkades av administrativa ingrepp i olika länder kan man också notera en långsam förbättring av konjunkturen. Det gäller i än högre grad om man ser på USA, vars stålindustri under 1978 upplevde en högkonjunktur med kapacitetsutnyttjande ända upp mot 90 %. Inför 1979 är prognoserna fortfarande osäkra. Såväl i Europa som i Japan förväntar man sig en uppgång av produktionsvolymen men prognossiffrorna är mycket försiktigt hållna.

På malmmarknaden är läget fortfarande tryckt. Prisförhandlingarna för 1979 har inte lett till annat än begränsade prisjusteringar som på sin höjd kompenserar inflationsutvecklingen i producentländerna. I det svåra finansiella läge som den europeiska stålindustrin befinner sig resonerar man kortsiktigt och tar hellre risker för den framtida malmförsörjningen än avstår från de tillfälliga fördelar som en extremt låg malmprissättning innebär. Alla gruvföretag som är inriktade på översjöisk malmexport får vidkännas drastiska resultatförsämringar och många redovisar liksom LKAB stora förluster. Bortser man från en del marginella investeringar förekommer i västvärlden inga satsningar på nya järnmalmsgruvor för export.

1978 års resultat

Den ogynnsamma utvecklingen som ovan skisserats hade till väsentliga delar förutsetts i den budget för 1978 som fastställdes i december 1977. I

LKABs årsberättelse förklarade jag målsättningen för 1978 vara "att trots prissänkningar som genomsnittligt beräknas uppgå till 15 %, trots bortfall av pelletsleveranser med ytterligare 1,8 Mt och trots den fortsatta kostnadsstegringen inom landet kunna redovisa ett något förbättrat rörelseresultat för 1978". Denna målsättning kunde inte uppnås. Rörelseresultatet efter planerliga avskrivningar blev ca 50 Mkr sämre än 1977. Orsaken härtil var framför allt dollarkursens utveckling och den ytterligare neddragna produktionen som ökade tonkostnaden.

Resultatutvecklingen skulle ha blivit ännu allvarigare om inte insatta effektiviseringsåtgärder lett till större kostnadssänkningar än vi vågat förutse. Den totala driftskostnaden vid gruvorna låg under året drygt 200 Mkr under 1977 års nivå och drygt 100 Mkr under budget.

Utsikter för 1979

Utvecklingen under 1979 måste ses mot bakgrunden av ett fortsatt svårt marknadsläge med en malmprisinivå som påverkas negativt såväl av marknadstrycket som av en bedömd svag utveckling av dollarkursen.

Inte desto mindre räknar vi med att trenden mot allt allvarigare förlustresultat kommer att brytas under året och att en viss återhämtning sker. Förhoppningsvis bör rörelseresultatet efter planerliga avskrivningar bli drygt 200 Mkr bättre än det som nu redovisas för 1978. Resultatet före bokslutsdispositioner kommer i hög grad att påverkas av den finansiella rekonstruktionen, varom mera nedan.

Att vi vågar tro på en vändning till de bättre beror på en rad omständigheter. Lagerneddragningen under 1978 gör att vi nu kan höja produktionen väsentligt (från 18 Mt år 1978 till 24 Mt år 1979). Av särskild vikt är att de båda moderna pelletsverken i Malmberget och Svappavaara kan utnyttjas till i det närmaste full kapacitet. Det nya transportavtalet med SJ, som trätt i kraft vid årsskiftet, innebär en betydande sänkning av järnvägskostnaderna även om dessa fortfarande ligger 2—3 ggr högre än konkurrenternas.

Slutligen fullföljer vi effektiviseringskampanjen genom ett under hösten 1978 insatt effektiviseringsprojekt (ELOF), som efterhand beräknas skära ned årskostnaderna med ca 100 Mkr.

Den höjda produktionen har gjort att personalöverskottet vid gruvorna avsevärt reducerats. Överskottet beräknas genomsnittligt under året uppgå till 530 personer. Regeringen har hos riksdagen föreslagit ett anslag på 135 Mkr för sysselsättningen av detta personalöverkott enligt ett av LKAB upprättat program. Permitteringar och uppsägningar kan därför undvikas under 1979.

Finansiell rekonstruktion

Statsföretag och LKAB genomförde under våren en utredning om LKABs framtida verksamhet som bl a avsåg att kartlägga det av malmkrisen föran-

ledda behovet av kapitaltillskott. På framställan av Statsföretag — grundad på denna utredning — föreslog regeringen i januari 1979 att riksdagen utöver ovannämnda 135 Mkr för sysselsättning av övertalig personal skulle anslå 500 Mkr för täckning av LKABs förluster under 1978 och ytterligare 200 Mkr för att möta finansiella påfrestningar under innevarande år.

Ett av Statsföretag föreslaget villkorligt lån till LKAB om 1,1 miljarder kronor för åren 1979—1981 beslöts av riksdagen den 4 april 1979.

Framtiden

Den låt vara långsamma och något osäkra återhämtningen inom stålindustrin bidrar till ökad tillförsikt inför framtiden även för järnmalmegruvornas del. Visserligen har denna återhämtning ännu inte fått någon större inverkan på prissidan men intresset för ökad kontraktering och avhämtning av malm är påtagligt. De ansträngningar som satts in på att öka avsättningen av pellets för såväl masugnar som direktreduktionsverk har gett goda resultat. Nya kunder har under året tillkommit i Kanada, USA, Mexiko, Argentina, Qatar, Iran, Irak, Taiwan och Indonesien.

De något ljusare utsikterna på pelletsmarknaden är för LKAB av livsviktig betydelse med tanke på att avsättningen av fosformalm beräknas bli betydligt nedskuren omkring 1981—1982 och att detta hot kan avvärjas endast genom defosforisering och pelletisering av en större mängd fosformalm. Med anledning härav vidtas förebereelser för eventuellt beslut under våren 1979 att bygga om och utvidga pelletsverket i Kiruna (projekt KP 79). Beslut om denna investering, som ligger i storleksordningen 350—400 Mkr, förutsätter att finansieringsfrågan kan lösas och att pelletsmarknaden fortsätter att stabiliseras.

Arbetet på att utvidga LKABs verksamhet inom andra mineralområden fortsätter med oförminskad kraft. Prospekteringen som lägger grunden för denna utveckling drog under året en kostnad av drygt 40 Mkr. Några av prospekteringsresultaten bedöms som intressanta.

Skifferfyndigheten i Ranstad med tillhörande anläggningar övertogs under året av det nybildade Ranstad Skifferaktiebolag, vari LKAB direkt och indirekt äger 50 %.

Tillsammans med ledande kraftföretag i landet startades under året ett kol-försörjningsprojekt, som syftar till att ta vara på affärsmöjligheter i anslutning till den väntade ökningen av kolimporten till Sverige från slutet av 1980-talet. Även inom andra områden togs betydelsefulla utvecklingsinitiativ.

1978 var för LKAB ett svårt och arbetsfyllt år, fortfarande präglat av den långa och djupa malmkrisen. Efteråt kan konstateras att året innebar en vändpunkt inte endast i konjunkturavseende utan även därför att vi började se resultaten av de ansträngningar som satts in för att öka vår avsättning, förbättra våra produkter, skära ned våra kostnader och lägga grunden för nya fram-

ridsbetonade verksamheter. Ännu återstår en lång väg att gå men primärmålet — att återvinna lönsamheten — har kommit en bit närmare.

Sven Johansson

LKAB i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	2 013,3	1 845,6	2 059,3	1 623,5	1 823,0
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	373,0	321,9	22,1	—620,5	—675,2
i procent av fakturerad försäljning %	18,5	17,4	1,1	— 38,2	— 37,1
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	362,7	314,0	26,8	—642,8	—367,0
Avkastning på totalt redovisat kapital %	14,5	11,3	2,2	— 11,6	— 10,8
Soliditet %	69,0	63,0	50,0	37,0	30,2
Investeringar i anläggningar i Mkr	289,6	364,3	577,8	558,3	397,3
Medelantal anställda	8 183	8 658	8 948	8 688	8 074

Nyckelhus AB

Tillverkar och marknadsför monteringsfärdiga trähus samt nyckelfärdiga volymhus

Delvis ny affärsidé

För några år sedan beslöt Nyckelhus att börja saluföra nyckelfärdiga s k volymhus. Till en början legotillverkades dessa men all tillverkning sker sedan 1977 på egen fabrik. Expansionen de senaste åren har hänfört sig till volymhusen som 1978 svarade för inemot 40 % av den totala faktureringen på 137 Mkr. Vi har därför befästs i vår tro på denna affärsidé.

Marknaden

De senaste två åren har ca 40 000 småhus byggts per år i Sverige. Av dessa är mellan 18 000 och 19 000 enstyckshus vilka utgör Nyckelhus' marknad. Vår marknadsandel är mellan 3,5 och 4 % i antal räknat. De största företagen i branschen har marknadsandelar på ca 8 %.

Branschens problem

Det finns över 80 företag i Sverige som producerar mer än 25 hus om året för permanentboende. Branschens problem sedan många år är därför en överkapacitet, som enligt undersökningar uppgår till 30 à 35 % även under relativt goda år. Några tecken på en strukturrationalisering finns inte. Överkapaciteten och därmed konkurrensen kvarstår i oförändrat skick. Nyckelhus' expansion har således skett i hård konkurrens genom att vinna marknadsandelar på övrigas bekostnad.

Nå, men export då?

Husfabrikanternas ansträngningar att öka sin export har givit föga resultat och ett flertal företag har nu dragit sig tillbaka från marknader som de tidigare bearbetat. Försök till exportsamarbete mellan olika företag har regelmässigt misslyckats. Stora enstaka order till t ex de nyrika oljeländerna har inte följts av långvariga leveransavtal. Det land där svenska exportörer haft de största framgångarna är Danmark.

Svensk kvalitet och standard är populär, men inte prisnivån. En annan svårighet är att nationella byggnadsbestämmelser utgör ett tekniskt och därmed också ekonomiskt handelshinder.

Resultat

Resultatet 1978 före bokslutsdispositioner och skatter var 3,2 Mkr (—0,1 Mkr). Detta är en klar förbättring jämfört med föregående år men utgjorde ändå en viss besvikelse för oss. Produktivetsförbättringen motverkades av

expansionsproblem och vissa yttre störningar i samband därmed. Klart är emellertid att lönsamheten på volymhusen stadigt förbättras.

Framtiden

Vi räknar med att 1979 skall bli ett gott år men är betydligt osäkrare inför 1980. Då träder nämligen nya statliga låneregler i kraft och dessa innebär, starkt förenklat, mindre hus och/eller lägre standard på den maskinella utrustningen. Nyckelhus har emellertid redan skaffat ökade resurser för att genom satsning på nya marknader och produkter bibehålla expansionstakten.

Ingmar Björklöf

Nyckelhus i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	45,7	52,6	73,6	109,9	137,0
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	1,1	0,9	4,2	— 0,1	3,2
i procent av fakturerad försäljning %	2,4	1,7	5,7	— 0,1	2,3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	1,1	1,0	4,2	— 0,1	3,2
Avkastning på totalt redovisat kapital %	8,4	7,2	18,8	3,1	10,9
Soliditet %	2,2	4,3	5,8	12,1	14,1
Investeringar i anläggningar i Mkr	0,3	0,7	1,1	1,5	1,2
Medelantal anställda	77	86	92	200	263

Regioninvest i Norr AB

(f d NJA-Invest AB). Under 1978 helägt dotterbolag till Norrbottens Järnverk AB. Företaget har till syfte att främja industriell utveckling i Norrbotten

Verksamhetens inriktning

Under försöksperioden i avvaktan på riksdagens ställningstagande till en permanentning av verksamheten har främst enskilda produkter tagits fram och placerats ut hos befintliga företag i länet. Bolaget har vidare ingått som minoritetsdelägare i några mindre företag. Dessutom har Regioninvest för NJAs räkning ansvaret för sysselsättningen i den av AMS övertagna storarbetsplatsen i Överkalix. Verksamheten drivs där genom de två helägda dotterbolagen Isolamin och Elenorr.

Under senare tid har Regioninvest av såväl myndigheter och finansieringsinstitut som av företagen och de fackliga organisationerna kommit att framstå som en naturlig samarbetspartner, när företag skall tillföras ytterligare ägarkapital som grund för en fortsatt utbyggnad av sin verksamhet.

De produkter som nu erbjuds företaget har alltmer kommit att bli nya avancerade produkter med höga krav när det gäller produktion etc, men med möjligheter att skapa sysselsättning i lönsamma företagsenheter.

Försäljning och resultat

Regioninvest-koncernens fakturerade försäljning har under året uppgått till 20,7 Mkr. Därav är 20,4 Mkr hänförbart till Isolamin och 0,3 Mkr till Elenorr. Exportandelen utgjorde 78 %.

Koncernens resultat före bokslutsdispositioner och skatter uppgick till 34 tkr. Därvid har för förlusttäckning använts 5,0 Mkr av särskilt statsbidrag på 15,0 Mkr som erhållits för verksamhet i Överkalix och 0,3 Mkr av beskattad reserv.

Krisen inom varvsbranschen har medfört att det dominerande dotterbolaget Isolamin, som Regioninvest för NJAs räkning har ansvaret för, har haft svåra problem då varven utgör den främsta kundkategorien.

Verksamheten i Elenorr har främst bestått i uppbyggnad av en tillverkningsenhet för elektronikprodukter och prototyp-tillverkning. Avsikten är främst att överföra övertalig personal från Isolamin för att därigenom uppfylla det sysselsättningsåtagande som NJA gjort gentemot Arbetsmarknadsstyrelsen

Investeringar

Koncernens investeringar uppgick till 8,9 Mkr, varav i moderbolaget 4,5 Mkr.

Investeringarna i moderbolaget består främst av industribyggnad i Överkalix. I övrigt utgörs investeringarna i huvudsak av en ny klipplinje och lamineringsugn i Isolamin. Dessutom har moderbolaget investerat 1,9 Mkr i aktier genom nyemission i Isolamin och Elenorr samt nyförvärv av tre bolag som ombildats till nedanstående helägda dotterföretag:

Reklaminvest i Norrbotten AB som har tillkommit för att ge näringslivet i Norrbotten det stöd i marknadsföringen som en utbyggd reklambyrå kan ge.

Lokalinvest i Norr AB som skapats för att planera, projektera och uppföra såväl fabriks- som kontorslokaler och som därutöver förvaltar de av koncernen Regioninvest ägda fabriksbyggnaderna.

Zinkinvest i Norr AB vilket avses äga den varmförzinkningsanläggning som utretts på Statsföretags och industridepartementets uppdrag och som avses bli uppförd för att trygga Erlandsson & Söners fortsatta drift i Luleå.

Under året har bolaget förvärvat aktieposter i Luleå Tekniska Produkter AB (25 %) och i Norrbottens Kretselektronik AB (25 %). Vidare har beslut fattats att Regioninvest skall ingå som delägare i Tväråns Såg AB i samband med förestående nyemission för att därigenom möjliggöra investeringar och trygga sysselsättningen för de anställda.

Regioninvest kommer därutöver att ingå som delägare i Nordkalottresor AB för att därmed tillsammans med Norrbottens landsting skapa en regional turistorganisation.

Framtida verksamhet

Den framtida verksamheten inom Regioninvest är för närvarande föremål för övervägande inom regeringskansliet och kommer under våren att beslutas av riksdagen. Avsikten är att Statsföretag AB därvid skall tillföras betydande kapital som skall föras vidare till Regioninvest för att därmed möjliggöra en kraftigt utbyggd verksamhet i Norrbottens län.

Bertil Hammarstedt

Rockwool AB

Utvecklar, tillverkar och marknadsför isoleringsprodukter (mot brand, kyla, värme och ljud) samt mineralfiberprodukter bl a asbestersättningsmaterial; utför isolerings- och ventilationsentreprenader

Koncernorganisation

Verksamheten i Rockwool-koncernen bedrivs sedan hösten 1978 i en organisation bestående av tre divisioner:

- Division Isolerprodukter, som utvecklar, tillverkar och marknadsför produkter inom områdena byggisolering, teknisk isolering och akustikreglering
- Division Laxå Bruk, som svarar för att exploatera koncernens smält- och fibreringskunnande inom området fiber och fiberprodukter samt inom området formpressade produkter. Divisionen tillverkar och marknadsför bl a asbestersättningsprodukter
- Division Isenta, som utför entreprenadtjänster — främst specialentreprenader med anknytning till isolering.

Vid sidan om dessa divisioner finns:

- En koncerngemensam enhet för forskning och utveckling, som bl a utför utvecklingsuppdrag för divisioner och koncernledning
- Stabsresurser, som stödjer koncernchefens arbete med samordning och långsiktig företagsutveckling.

Efterfrågeutveckling

Den fakturerade försäljningen i koncernen uppgick under verksamhetsåret 1978 till 618 Mkr. I förhållande till 1977 utgör ökningen 47 Mkr eller drygt 8 %.

Bakgrunden till den svaga försäljningsökningen är den ogynnsamma utvecklingen på den svenska byggmarknaden 1978. Speciellt gäller detta industriinvesteringarnas omfattning men även genomförandet av bostadsbyggnadsprogrammet. Denna negativa utveckling har främst påverkat divisionerna Isolerprodukter och Isenta. Division Laxå Bruk har däremot haft en fortsatt god försäljningsutveckling.

Resultatutveckling

Koncernens ekonomiska resultat utgjorde före bokslutsdispositioner och skatter 5 Mkr. Detta utgör i förhållande till 1977 års resultat en minskning med 20 Mkr.

Resultatutfallet har främst påverkats av den oväntat svaga efterfrågeutvecklingen, som medförde ett lägre kapacitetsutnyttjande än beräknat. Detta innebar att ett förväntat högt kapacitetsutnyttjande förbyttes i ett kapacitets-

överskott. Kostnader för förberedelser och igångkörning av ny produktionskapacitet har belastat årets resultat.

Fortsatt stora investeringar

Koncernen genomför för närvarande ett mycket omfattande investeringsprogram. Under verksamhetsåret 1978 uppgick investeringarna till sammanlagt 123 Mkr. Föregående verksamhetsår uppgick de till 64 Mkr. Investeringarna avser främst en utbyggnad av produktionsresurser för isoleringsmaterial i Hällekis och Gimo.

Produktionen vid den nya fabriken i Hällekis påbörjades planenligt under hösten 1978. Tillverkningen vid fabriken baseras på en ny unik processteknik, vilken tagits fram inom koncernen. Med denna teknik som grund tillverkas nu en ny generation isolerprodukter, vilkas hanteringsegenskaper väsentligt förbättrats.

Den nya produktionslinjen i Gimo, som startades strax före årsskiftet, baseras på samma teknik som den i Hällekis.

Fortsatt internationalisering

Koncernen har på senare år strävat efter att vidga basen för sin verksamhet genom ökad export, för att minska sitt beroende av den svenska byggmarknaden.

Exporten av isolerprodukter har jämfört med 1977 ökat med ca 25 %. Speciellt väl har försäljningen av isolerprodukter till England och Saudiarabien lyckats. Den planerade inbrytningen i Västtyskland har också påbörjats, dock inte i samma takt som förväntats.

Försäljningen av mineralfiberprodukter, avsedda för en internationell marknad har också bidragit till en ökning av exporten.

Ny konkurrenssituation

Den aviserade förändringen av konkurrenssituationen på den svenska mineralullsmarknaden blir ett faktum under 1979. Bl a har Holmens Bruk aviserat att tillverkningen vid anläggningen i Vrena kommer att starta under senare delen av året.

Den samlade produktionskapaciteten i landet kommer under de närmaste åren att väsentligt överstiga efterfrågan. Den allvariga överskottssituation, som därmed uppstår, kan komma att få negativa konsekvenser för branschen. Rockwool går dock den nya situationen till mötes med försiktig optimism. I kraft av nya och utvecklade produktionsresurser, en ny produktgeneration, en ny organisation samt en kvalificerad personal, kommer koncernen att kunna hävda sig väl i den hårdnande konkurrensen.

1979

Utvecklingen under 1978 har inneburit stora påfrestningar på lönsamhet och soliditet. Detta medför att ansträngningarna under 1979 måste inriktas på att väsentligt förbättra lönsamheten.

För de olika divisionerna gäller för 1979 att

- Division Isolerprodukter fullföljer satsningen på den nya produktgenerationen, bl a genom att fabriken i Hällekis helt tas i bruk. Dessutom ges ett omfattande effektiviseringsprogram avseende produktion och administration.
- Division Laxå Bruk fortsätter att expandera inom mineralfiberområdet, både vad gäller etablerade produkter och produkter inom nya användningsområden.
- Division Isenta inriktar och breddar verksamheten i sin helhet i högre grad mot mer kvalificerade entreprenader.

Bo Anderberg

Rockwool i sammandrag	1974	1975*	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	—	101,2	455,0	571,0	618,2
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	—	9,3	34,5	23,5	1,3
i procent av fakturerad försäljning %	—	9,2	7,6	4,1	0,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	—	9,3	31,6	24,9	5,0
Avkastning på totalt redovisat kapital %	—	—	14,5	9,8	3,2
Soliditet %	—	26,4	26,9	26,2	23,4
Investeringar i anläggningar i Mkr	—	5,0	21,7	64,0	122,6
Medelantal anställda	—	1 948	2 124	2 399	2 567

* avser 1/10—31/12.

SARA, Sveriges allmänna restaurangaktiebolag

Skandinaviens största serviceföretag avseende hotell och restauranger samt institutionell måltidsverksamhet

Verksamhetsåret 1978 har för SARA-koncernen varit ett år av fortsatt förändring och snabb utveckling. Resultatet, som under första delen av året var svagt, förbättrades markant under senare delen av året, framförallt under sista tertialet. Året som helhet gav därigenom ett något bättre resultat jämfört med 1977. Koncernomsättningen (inkl spelintäkter m m) uppgick till drygt 736 Mkr.

SARAs verksamhet kan bäst åskådliggöras och ges rätta dimensioner om den aktuella situationen beskrivs i ett vidare tidsperspektiv. Man kan därvid konstatera att begreppet SARA sedan lång tid och till för bara några få år sedan representerade en hotell- och restaurangverksamhet av mycket traditionell art. Vid denna tid antog SARA emellertid en strategisk plan som — kortfattat uttryckt — formulerade målen för den framtida verksamheten till:

Förnyelse och kraftsamling. Redan nu har dessa mål i flera betydelsefulla avseenden kunnat uppnås och ges konkreta uttryck.

Förnyelsen kommer bäst till uttryck i ett antal nyutvecklade affärsidéer, såsom Hotell Winn och olika former av systemrestauranger, bl a CLOCK och PIR.

- Hotell Winn representerar ett nytt hotelltänkande med moderna rum, innerstadsläge och goda parkeringsutrymmen. Restaurangservice erbjuds endast i form av frukost, varigenom rumspriserna kan hållas nere jämfört med fullserviceenheter.
- Systemrestauranger

Här finns först och främst CLOCK, som är en hamburgerkedja av högsta internationella klass. Likartade restaurangprojekt, som bygger på samma rationella grundidé, utvecklas kontinuerligt.

Crockett är en ny restaurangföreteelse och kan karaktäriseras som en kombination av stekhus och pub. Den bygger på hamburgerrestaurangens rationella system kompletterad med ordinär restaurangservice.

PIR är en förkortning av "personal- och institutionsrestauranger", men benämningen representerar härutöver produkt- och affärsutvecklingsprojekt av mycket långsiktig karaktär. Verksamheten inom PIR har följaktligen en mycket varierande sammansättning med varuautomat- och måltidsservice för sjukhus, skolor, universitet, företag samt kommunala och statliga institutioner på programmet. I PIR-verksamheten ingår också Kostförsörjning AB, ett kommunalt måltidscenter, som även levererar måltider till LKAB. Bolaget ägs till lika delar av SARA, LKAB och Gällivare kommun.

Dessa nya verksamheter, som även innefattar de i vendingbranschen (varu-

automater) verksamma dotterbolagen Canteen/Pan Nordic, omfattar över 100 nya driftenheter, vilka 1978 har svarat för drygt 30 % av SARAs försäljning. I 1979 års budget uppgår andelen till 35 %.

Även vår verksamhet inom de traditionella hotellen och restaurangerna har i hög grad förnyats. Betydande investeringar har gjorts i såväl anläggnings- och administrationssystem som personalrestauranger.

Kraftsamlingen har kommit till uttryck i en långt driven decentralisering i kombination med en ny ledningsfilosofi, med vidgat ansvar för divisionerna och — inte minst — enheterna. Ett uttryck för samma vilja och strategiska synsätt är den strukturförändring som ägt rum under de senaste åren med avveckling av ett 100-tal, mestadels små, hotell- och restaurangenheter. Dessa enheter, som inte gått att förena med SARAs nya strategi, drivs nu vidare i ny regi, ofta i familjeföretagets form.

En pådrivande faktor i strukturförändringsprocessen har varit det sedan länge väntade och under hösten fattade beslutet om förbud mot spel på "en-armade banditer".

De under 1978 avvecklade enheterna, sammanlagt ett 20-tal med en total försäljning av ca 50 Mkr, har varit starkt beroende av automatspelet och representerar betydande förluster om man bortser från spelintäkterna. En företeelse av för branschen så revolutionerande karaktär som spelförbudet hade knappast kunnat motverkas effektivt utan det "nya SARA" vi har idag.

SARA har under de senaste åren utvecklat nya serviceverksamheter även utanför det egentliga restaurang- och hotellområdet. Inom den offentliga sektorn ser vi en utveckling mot ökad efterfrågan av effektiva servicesystem. Våra tjänster har under de senaste åren i ökad omfattning efterfrågats även från utlandet. Vi satsar därför på att undersöka våra internationella marknadsförutsättningar jämsides med att vi etablerar samarbete med internationella serviceföretag både vad gäller hotell- och restaurangtjänster och andra avsnitt av servicenäringen.

Prognosen för år 1979 visar ett resultat som till stor del kompenserar bortfallet av spelintäkterna. Vi siktar därför på ett nollresultat under 1979. Redan under 1980 bör lönsamhetsutvecklingen återigen vara tillfredsställande, i takt med att de nya affärsidéerna vidareutvecklas och etableras.

Ingemar Hellström

SARA i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	422,9	480,8	549,1	587,7	690,4
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	1,1	3,0	0,7	5,6	6,2
i procent av fakturerad försäljning %	0,3	0,6	0,1	1,0	0,9
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	10,7	1,8	5,9	13,6	5,7
Avkastning på totalt redovisat kapital %	4,1	4,4	3,2	4,9	4,9
Soliditet %	13,1	12,2	12,1	14,8	13,1
Investeringar i anläggningar i Mkr	11,5	8,6	53,1	21,7	36,4
Medelantal anställda	5 413	5 574	5 422	5 036	4 970

SMT-Pullmax AB

Skandinaviens största tillverkare av verktygsmaskiner med en omfattande export över hela världen

Den långt utdragna konjunktursvacka, som nu dessbättre förefaller vara på väg att nå sitt slut, har varit utomordentligt påfrestande för och satt djupa spår i verktygsmaskinbranschen. Den förbättring som inträtt under 1978, har givit branschen en värdefull andhämtningspaus. Styrkan och varaktigheten i denna är emellertid ytterligt osäker att bedöma.

Beslut om investeringar, åtminstone sådana av mindre omfattning, fattas inte sällan mer grundat på andra bedömningar än på rationella ekonomiska kalkyler. Vid dålig beläggning i produktionen stryps investeringarna nästan helt, varför det snabbt blir akut brist på produktionsutrustning när en förbättrad beläggning övergår i överbeläggning. Vanligen inträffar detta samtidigt för en stor del av verkstadsindustrin. Svängningarna i investeringstakten blir därigenom ofta häftiga.

Kapacitetsutnyttjandet inom tillverkningsindustrin har under en längre period varit så lågt att varken ekonomiska kalkyler eller andra bedömningar kunnat motivera investeringar i rationell produktionsutrustning. Till detta kommer att planeringshorisonten blivit snävare genom att allt fler osäkerhetsmoment kommit att påverka bedömningar i dessa frågor. Investeringsaktiviteten har därför varit låg under flera år i följd, framförallt i Västeuropa. Naturligtvis har därigenom den västeuropeiska verktygsmaskinindustrin drabbats hårdast, speciellt som konjunktursvackan tidsmässigt sammanfallit väl med den japanska offensiven, vilken ställt åtskilliga begrepp på ända. Den västeuropeiska verktygsmaskinindustrin har därför under ett par års tid ständigt bytt kostym till allt mindre nummer.

I USA har den industriella aktiviteten förbättrats sedan ett par år tillbaka. Till viss del torde detta vara en följd av den omskakning som ägde rum i energifrågan 1973—74. Alla former av aktiviteter, som är kopplade till energifrågor, har fått större betydelse. Den kanske främsta orsaken till förbättringen på verktygsmaskinsidan är bilindustrin, som på grund av kravet på bränslesnålare motorer behövt satsa på helt nya modeller och därmed motsvarande tillverkningslinjer. Den sammanlagda effekten har blivit den att 1978 nära nog kan betraktas som ett boomår för maskinindustrin i USA.

Först och mest gynnad av detta har naturligtvis den inhemska industrin blivit, men den amerikanska marknaden har under denna period blivit räddningen också för många utländska tillverkare. Liksom all världens verktygsmaskintillverkare 1976 kastade sina blickar på den svenska marknaden, där investeringsviljan med konstgjorda medel upprätthölls längre än på övriga marknader, har under 1978 USA-marknaden utgjort medelpunkten för allas aktiviteter. Därmed har också förutsättningarna för en hygglig prisutveckling definitivt spolerats.

Mot bakgrund av den fortsatt relativt svaga utvecklingen på flera av SMT-Pullmax-gruppens huvudmarknader har företag i likhet med flertalet övriga tillverkare varit starkt beroende av utvecklingen på USA-marknaden. Den starka förbättringen där har väl kompenserat bortfallet på vissa andra marknader. Sammantaget har därmed betydande försäljningsframgångar kunnat noteras under året. Exportandelen har ökat kontinuerligt och överstiger 80 %. USA-marknaden har svarat för omkring en tredjedel av den totala faktureringen. Det starka beroendet av denna marknad är emellertid på sikt en riskfaktor genom de kraftiga kast som inte sällan inträffar här.

I fråga om konjunkturutveckling och därmed marknadsförutsättningar har förhoppningarna inför 1978 i stort infriats. Företaget har emellertid inte kunnat utnyttja detta förhållande på ett tillräckligt effektivt sätt och resultatet har därför varit otillfredsställande. SMT-Pullmax-gruppen redovisar för året en förlust före bokslutsdispositioner och skatter på 6,7 Mkr.

Resultatbakslaget är i första hand att hänföra till att företaget under 1977 har tagit ett antal order under starkt pressade förhållanden med avsikten att undvika att minska sysselsättningen. Det senare har lyckats, vilket bedöms vara värdefullt när nu enligt tämligen samstämmiga utsagor konjunktursituationen är på väg att förändras. Priset för dessa åtgärder har emellertid blivit högt.

I andra hand har resultatet påverkats av försämrade marginaler. En oproportionerligt stor del av försäljningen har skett på den nordamerikanska marknaden. Den hårda konkurrenssituationen har gjort det omöjligt att prismässigt kompensera dollarns under året allt svagare ställning med lägre marginaler som följd.

Resultatet har också påverkats negativt av en serie störningar i produktionen. Med bibehållna resurser var det oundvikligt att minska produktionstakten under 1977 under inverkan av den vikande försäljningen. För 1978 hade planerats en ökning av produktionen grundad på ökad försäljning. Det har emellertid visat sig vara en utomordentligt svår och utdragen process att återställa produktionstakten. Faktureringsökningen har visserligen varit omkring 20 %, men detta innebär endast en återgång till tidigare års nivå. Genom att den önskade produktionsökningen inte kunnat genomföras tillräckligt snabbt har orderstocken ökat kontinuerligt under året.

Företagets ambitiösa produktutvecklingsarbete har lett till introduktionen av en rad nya produkter under 1977 och 1978 såväl inom svarv- som plåtmaskinområdet. Produkterna har fått ett positivt marknadsmottagande. Intressanta inbrytningar med svarvar har kunnat göras inom oljeborrtrustningsindustrin, där vissa egenskaper hos maskinerna gjort dem speciellt lämpliga. Produktutvecklingen intar en central roll i företagets verksamhet. Utvecklingen inom elektroniksidan har lett till att företaget introducerat egna styrutrustningar för allt fler produkter i sortimentet. Denna utveckling kommer att fortsätta.

Insatserna i produktutvecklingsarbetet har skapat ett modernt produktprogram. Åtgärder har satts in för att förbättra den otillfredsställande produktiviteten och öka kapitalutnyttjandet. En bättre marknadsbalans förefaller vara möjlig att räkna med. Företaget bör därmed ha förutsättningar att nå ett väsentligt bättre resultat under 1979.

Bengt Gamner

SMT-Pullmax i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	170,4	206,1	241,5	229,2	283,8
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	12,9	15,2	19,9	6,0	— 6,2
i procent av fakturerad försäljning %	7,5	7,4	8,2	2,6	— 2,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	14,7	15,2	19,9	8,1	— 6,7
Avkastning på totalt redovisat kapital %	13,3	13,0	12,9	6,1	— 2,3
Soliditet %	15,7	15,9	30,3	26,4	21,1
Investeringar i anläggningar i Mkr	9,8	16,1	22,1	4,9	11,8
Medelantal anställda	903	1 012	1 102	1 074	1 072

Svenska Tobaks AB

Marknadsledande företag inom tobaksbranschen, diversifierat inom konsumentvarusektorn

I ett internationellt perspektiv kan man mycket kortfattat beskriva marknaden för tobaksprodukter sålunda:

- cigarettkonsumtionen ökar och tränger undan cigarrer, cigarriller och piptobak
- ökningen i cigarettkonsumtionen är tillsynes starkast i utvecklingsländerna. I industriländerna kan man notera endast mycket blygsamma ökningar men samtidigt en på vissa håll dramatisk övergång till lågtjäreprodukter
- övriga rökprodukter, främst cigarrer och piptobak, konsumeras i allt mindre omfattning av yngre åldersgrupper. Den årliga konsumtionsminskningen i många av de traditionellt stora marknaderna i västvärlden har under 70-talet varit betydande
- världsmarknaden för cigaretter domineras i växande grad av ett litet antal mycket stora amerikanska och engelska tobakskoncerner. Endast dessa har de finansiella resurser som krävs för att kunna arbeta internationellt.

I Sverige har utvecklingen följt det internationella mönstret. Cigarettkonsumtionen växte under 70-talet med en topp 1976. En kraftig skattehöjning 1977 åstadkom en femprocentig nedgång det året som endast delvis återhämtades 1978. För övriga rökprodukter blev skattehöjningen 1977 samma dråpslag som 1970. På två år har cigarrer och cigarriller tappat 26 % av 1976 års konsumtion. För piptobak är utvecklingen snarlik.

På en punkt skiljer sig Sverige från alla andra västeuropeiska marknader. Vi har en snuskonsumtion av betydande storlek. Detta har i sin tur inneburit att cigarettkonsumtionen per capita ligger mycket lågt. Den är sålunda endast hälften så stor som i England och USA.

Efter att i nästan 50 år ha visat en successiv tillbakagång vände snusmarknaden i slutet av 60-talet. Den årliga ökningstakten har under 70-talet legat på ca 5 %. En viss avmattning kan dock skönjas i denna trend. 1978 steg konsumtionen med endast 2 %.

Ökade restriktioner för marknadsföringen

Under det senaste decenniet har olika statliga myndigheter i ljuset av nya forskningsrön om tobakens skadeverkningar kringgårdat marknadsföringen av tobaksprodukter med gradvis allt hårdare restriktioner. Det är ovisst huruvida dessa åtgärder påverkar totalmarknadens utveckling. Internationella jämförelser med länder där liknande åtgärder genomförts pekar entydigt på att åtgärderna däremot drabbar den inhemska industrin.

Detta faktum har Tobaksbolagets fackliga företrädare vid upprepade tillfällen sökt klargöra för riksdagens ledamöter. Den 1 juli innevarande år tas ännu ett steg mot ökade restriktioner genom en ny lag om marknadsföring av tobaksvaror. Regeringen har vidare aviserat om en ny lag med restriktioner mot rökning i offentlig miljö. Tobaksbolaget har för flera år sedan i annonskampanjer betonat bl a det ansvar en rökare måste visa mot omgivningen. Den offentliga miljön liksom arbetsmiljön är förvisso en angelägen fråga. Den s k passiva rökningens roll överbetonas ofta starkt i debatten utan särskilt vederhäftiga underlag.

Tobaksbolaget satsar på forskning

Forskning och produktutveckling har sedan länge haft betydande resurser i Tobaksbolaget. En särskild forskningsavdelning har varit knuten till huvudkontoret. Denna har 1978 utökats med en grupp för biologisk forskning, som till en början baseras på ett antal testsystem som skall utvecklas med en förhoppning att man därigenom skall kunna klarlägga i vilken utsträckning tobak eller tobaksrök har skadlig — eventuellt cancerframkallande — effekt på celler eller cellers beståndsdelar.

Bolagets medicinska expertråd beviljade under 1978 ytterligare drygt 800 tkr i anslag till fristående forskare för studier rörande tobaksbrukets medicinska och biologiska verkningar.

Stor export av pipitobak

Den vikande svenska marknaden gör det särskilt angeläget för Tobaksbolaget att utveckla exporten. Genom märket Borkum Riff är bolaget sedan ett tiotal år en av världens större pipitobaksexportörer. Exporten svarar också för ca 70 % av bolagets totala tillverkning av pipitobak. Genom samarbetet med United States Tobacco Company har framgången blivit anmärkningsvärt stor i USA, där Borkum Riff nu svarar för 9 % av marknaden. Märket exporteras för övrigt till ett 50-tal länder världen över.

Också cigarriller och snus exporteras men i blygsam skala och företrädesvis till de skandinaviska länderna.

Rationaliserad tillverkningsstruktur

Sedan ett par år pågår arbetet på en något ändrad produktionsstruktur som berör Tobaksbolagets tillverkningsenheter i Malmö, Härnösand och Arvika. När denna nya struktur genomförts 1981 har bolaget fyra renodlade tillverkningsenheter — cigaretter i Malmö, snus i Göteborg, röktobak i Arvika och cigarrer och cigarriller i Härnösand. Koncentrationen kring en enda produktgrupp innebär en rationalisering som beräknas reducera personalbehovet med drygt 100 personer.

Dessa planer har utarbetats i samråd med de anställda som emellertid ställt krav på alternativ sysselsättning i Tobaksbolagets regi. Under drygt ett års tid har stora ansträngningar gjorts att finna nya sysselsättningar och under våren 1979 kan de första resultaten redovisas. I Malmö kommer ett nära samarbete att etableras med ett företag inom direktreklambranschen. Redan i år kommer därigenom ett begränsat antal anställda i Malmö-fabriken att kunna sysselsättas med adressering, kuvertering och distribution av direktreklam och andra liknande trycksaker från myndigheter och företag. I Härnösand kommer att inrättas en filialverksamhet till ett nyförvärvat dotterbolag. Denna nya verksamhet består av apparatmontering för en starkt expansiv s k vend-ingrörelse, där också olika exportmarknader skall bearbetas.

Under 1979 inleds en period av ökade investeringar i tobaksrörelsen. En ny snusfabrik skall uppföras som ersättning för den över 50 år gamla fabriken i Göteborg. Dessutom tillkommer investeringar i anledning av ändrad produktionsstruktur.

Fortsatt diversifiering

Den diversifiering av verksamheten som Tobaksbolaget aktivt slog in på i början av 70-talet kommer att fortsättas. All erfarenhet visar emellertid att ett nära samband måste finnas mellan sådan ny verksamhet och den redan befintliga. Bolagets kompetens finns företrädesvis inom s k lätttrörliga konsumtionsvaror sålda i dagligvaruhandeln. De finansiella resurserna har också en gräns som i första hand utstakas av Statsföretag.

Goda personalrelationer

Planerna på strukturförändringar och diversifiering utformas i mycket intimt samarbete med representanter för de anställda. Tobaksbolaget har förmånen att ha arbetstagarrepresentanter starkt engagerade för sina uppgifter. Detta underlättar främst den långsiktiga verksamhetsplaneringen men ställer samtidigt krav på god framförhållning och ett utvecklat samrådsförfarande.

Utbildningsverksamheten har intensifierats under senare år, bl a med syfte att underlätta detta nya samrådsförfarande. En positiv faktor för dessa goda relationer har sannolikt varit att bolagets produktionsenheter — Malmö-fabriken undantagen — är relativt små.

Vinstnivån alltför god

Trots ovan relaterade svårigheter inom flera av bolagets marknadssegment blev också 1978 ett år med tillfredsställande lönsamhet. Prishöjningar kunde genomföras som kompenserade kostnadsökningarna. Dessutom förbättrades produktiviteten framför allt i produktionsavdelningarna.

Framgångsrika nylanseringar av cigaretter — Prince Lights och Team — bidrog till en något ökad marknadsandel. Detta förbättrade också kalkylre-

sultatet för cigaretter som svarar för nästan 80 % av bolagets samlade driftsöverskott.

Också 1979 bör med nu kända förhållanden bli ett gott år. Med reservation för effekterna av en eventuell skattehöjning, som kan påverka totalmarknaden negativt, skall verksamheten ge ett något ökat överskott, trots att årets prisökningar blir det lägsta på flera år.

Om verksamheten i Tobaksbolaget 1978 nästan överlag hade framgång och nådde goda resultat, var förhållandet det omvända i flera av dotterbolagen.

Hos Ekströms LivsmedelsProdukter utvecklades den traditionella verksamheten i Örebro väl — torra soppor m m, bl a den kända Vasaloppssoppan. Den nya potatishantering i Mariestad mötte däremot stora svårigheter och blev förlustbringande.

Nordium med ett traditionellt sortiment av hårschampo och andra liknande kem-tekniska produkter har förvärvat två företag med sk hälsokostprodukter. Resultatet 1978 blev mycket otillfredsställande. Hälsokostdivisionen noterade visserligen en stark tillväxt men inte såsom beräknat och till priset av opåräknat stora kostnader. Inom den kem-tekniska sektorn av dagligvaruhandeln var konkurrensen 1978 extrem vilket blev kännbart för Nordium.

Sinjet AB med verksamhet i Huskvarna och Vilhelmina hade om möjligt ännu större problem än under senare år. Försäljningsvolymen sjönk, framför allt vad avser bolagets plastprodukter. Lönsamheten är nu så dålig att radikala ingrepp är under arbete.

Endast agenturföretaget Hugo Österberg AB i Stockholm och det holländska cigarrföretaget Elisabeth Bas uppnådde fullt acceptabel lönsamhet under 1978, ifråga om Elisabeth Bas tack vare växande volym och god hushållning med begränsade resurser.

Sven G Andrén

Tobaksbolaget i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	628,8	811,4	926,6	972,6	1 125,8
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	149,3	203,7	226,8	231,9	253,8
i procent av fakturerad försäljning %	23,7	25,1	24,5	23,8	22,6
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	147,3	212,3	235,9	227,8	237,6
Avkastning på totalt redovisat kapital % ¹⁾	14,7	15,7	16,7	16,2	16,6
Soliditet %	47,3	41,2	43,7	45,0	43,7
Investeringar i anläggningar i Mkr	23,8	20,7	30,4	25,6	29,6
Medelantal anställda	2 727	3 017	3 154	3 102	3 232

¹⁾ Tobaksskatten för november avräknad från balansomslutningen

Svenska Torv AB

Tillverkar och utvecklar torvprodukter för jordförbättring samt odlingssubstrat för trädgårdsodling

En av Torvbolagets största artiklar är "Blomjord" för odling av krukväxter i hemmet. Tillverkningen sker enligt recept som utprovats i bolagets försöksväxthus. Förpackning sker i en helautomatisk förpackningslinje från fyllning i plastförpackningar till färdigförpackade kartonger på lastpall.

Bolagets kunnande när det gäller frästorvtillverkning kan komma till användning vid produktion av alternativa bränslen för kraftvärmeverk och industrianläggningar. Torvbolaget medverkar i ett flertal projekt på detta område.

Den fakturerade försäljningen under 1978 uppgick till 11,5 Mkr (9,9 Mkr) och resultatet före bokslutsdispositioner och skatter till 1,1 Mkr (0,0 Mkr).

Olle Uddgren

Torvbolaget i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	8,1	9,3	9,7	9,9	11,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	1,3	1,3	0,5	0,1	1,1
i procent av fakturerad försäljning %	16,0	14,0	5,2	1,0	9,5
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	1,5	1,3	0,4	0,0	1,1
Avkastning på totalt redovisat kapital %	12,7	10,2	5,4	3,5	9,1
Soliditet %	71,1	49,7	55,7	55,3	57,2
Investeringar i anläggningar i Mkr	0,3	3,3	3,6	3,7	1,0
Medelantal anställda	73	74	68	57	50

Svenska Utvecklings AB (SU)

Företaget är en central utvecklingsresurs för Statsföretagsgruppen och har därutöver till uppgift att utveckla produkter, metoder och system som är angelägna för samhället

En ökande efterfrågan på bolagets tjänster har noterats under året. Den fakturerade försäljningen under 1978 uppgick till 9,1 Mkr. Detta innebär en ökning med 43 % jämfört med 1977.

Utvecklingsarbetet med egna projekt har koncentrerats till energi- och miljöområdet. Bolaget har tillsammans med ett amerikanskt batteriföretag erhållit uppdrag av amerikanska energidepartementet att i dess program för elektriska fordon bygga ett tjugotal prototypbatterier. Detta utvecklingsprojekt sträcker sig över en tid av 2,5 år.

På uppdrag av Styrelsen för Teknisk Utveckling har SU genomfört utvecklingsarbete avseende bl a elektriska fordon och andra projekt inom det elektrokemiska området.

Omfattande utredningsuppdrag inom energiområdet har erhållits från Nämnden för energiproduktionsforskning. Dessa uppdrag avser främst möjligheterna att introducera nya bränslen i Sverige samt behov av och metoder för lagring av energi.

För Statsföretagsgruppen har SU i uppgift att leda och samordna ett projekt avseende torv som energiråvara. Bolaget bedriver också specifikt utvecklingsarbete inom området avvattnings av torv, som är det grundläggande problemet inom torvhanteringen. Bolaget har också fått i uppdrag av Statsföretag att söka nya affärsidéer och produkter, som skall leda till nya affärsverksamheter och därmed sysselsättningsmöjligheter inom de regioner, där Eiser-koncernen nödgas skära ned sin verksamhet. Ett liknande uppdrag har bolaget fått från delegationen för etableringsfrågor inom industridepartementet, nämligen att med utgångspunkt från vissa produktprofiler medverka i sökning av nya produkter till företag i stödområdena.

Bolagets uppgift som ledare och samordnare av ett vindkraftprojekt inom Statsföretagsgruppen har slutförts. Projektet har överlämnats till Karlskronavarvet för industriell produktion.

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatter uppgår till 1,4 Mkr, varav rörelseresultatet efter avskrivningar utgör 0,5 Mkr.

SUs tekniska utvecklingsarbete har efter hand koncentrerats till vissa områden inom energi- och miljötekniken, där bolaget fått fördjupade kunskaper. Dessa områden kan väntas få en snabbt ökande betydelse. Vidare kommer insatserna för samhällsangelägna projekt att öka. För det kommersiella utvecklingsarbetet har bolaget under 1978 förstärkts personellt. Härigenom har det varit möjligt att intensifiera sökandet efter nya produkter.

Svenska Utvecklings AB rekonstruerades under 1976 och är nu väl anpas-

sat till sina arbetsuppgifter från såväl tekniska som kommersiella utgångspunkter.

SU förutser även för 1979 en god efterfrågan på sina tjänster och verksamhetsvolymen förväntas öka under året. Det bör härigenom vara möjligt att uppnå ett fortsatt tillfredsställande resultat för verksamheten.

Orwar Gustafsson

SU i sammandrag	1974	1975	1976*	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	—	—	2,7	6,4	9,1
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	—	—	0,7	0,4	1,4
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	—	—	0,8	2,3	1,4
Soliditet %	—	—	25,0	42,0	47,3
Investeringar i anläggningar i Mkr	—	—	0,1	—	0,1
Medelantal anställda	—	—	69	39	38

*) Avser 1/7—31/12

Swedish Industrial Development Corporation, SID

SID fungerar som bas i USA för Statsföretag AB samt för några av Statsföretags dotterbolag. Denna funktion har SID i allmänhet tills berörda dotterbolag har fått sådan personal, omfattning och särprägel i USA att de kan etablera en självständig enhet.

SID söker följa och analysera vissa amerikanska FoU-investeringar i syfte att identifiera nya trender, följa utvecklingen och medverka i överföring av aktuell FoU till Sverige. Detta resulterade under året i bildandet av ett nytt svenskt utvecklingsbolag inom området genetik.

SID samarbetar med några av de ledande riskkapitalbolagen i USA och får därigenom del av nya affärsförslag, ofta baserade på avancerad teknisk utveckling. Investeringarna i riskkapitalbolag ger etablerade företag möjlighet att selektivt deläga nya bolag som står i begrepp att exploatera nya produkter. I begränsad men ökande omfattning har SIDs uppdragsgivare dragit fördel av dessa möjligheter att placera sig i ledande positioner inom teknisk och kommersiell utveckling.

SID fungerar som förmedlare av information mellan företag och personer i Statsföretagsgruppen och olika intressenter i USA. I detta arbete söker SID, i första hand, skapa kollegiala direktkontakter mellan berörda parter i respektive land. Oftast sker detta genom att SID samlar in fakta inom aktuellt område samt organiserar besöks- och studieprogram.

Fakturerad försäljning var 2,3 Mkr (1,6 Mkr) och resultat före bokslutsdispositioner och skatter blev 0,0 Mkr (0,0 Mkr). Antalet anställda var 6.

Tord Carmel

SID i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	1,1	1,1	1,5	1,6	2,3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0
Medelantal anställda	7	6	6	6	6

Svetab, Svenska Industrietablerings AB

Etableringsföretag med inriktning på små och medelstora företag

Utvecklingen inom AB Förbandsmaterial (FMAB) kännetecknas av fortsatt expansion och god lönsamhet. Hemvårdsmarknaden utgör ett nytt intressant verksamhetsfält.

Utvecklingen inom Kryotherm präglas av den svacka i industriinvesteringarna som inträffade under 1978. Orderingång och utfaktureringslåg således långt under de två första tertialen för att återhämta sig under det tredje. Outnyttjad kapacitet har kunnat användas för en forcerad utveckling av en ny modulbaserad värmepumpsfamilj, det s k M-programmet.

Av de majoritetsägda industri- och handelsföretagen har Svetab under 1978 avyttrat sitt 50-procentiga innehav i Elkapsling AB till verkställande direktören och innehavaren av övriga aktier i bolaget. Bakgrunden till överlåtelsen är att Elkapsling nu kommit över inkörningsfasen och att de framtida finansieringsbehoven bedöms kunna klaras utan Svetabs medverkan.

Affären Elkapsling, där Svetab såsom partner i en lyckosam nyetablering kan hämta hem en tillfredsställande avkastning på satsat kapital, ger en god illustration till hur verksamheten i Svetabs regionala investmentbolag är avsedd att bedrivas.

Genom riksdagens beslut anslogs under 1978 40 Mkr till inrättandet av två regionala investmentbolag, Svetab Nord AB och Svetab Bergslagen AB, som dotterföretag till Svetab. Deras verksamhetsområden förläggs till mellersta Norrland respektive Värmland/Bergslagen. De båda företagen baserar sin verksamhet på en affärsidé, som innebär minoritetsengagemang i tillväxtföretag. Utöver satsningar av riskkapital har de bägge regionala investmentbolagen också resurser att ge råd och hjälp till företagsledningen då det gäller frågor som rör företagets problem och möjligheter.

Inom Svetabs konsult- och projektverksamhet är Investkontakt i gång med sin verksamhet som består i att hitta driftiga och dynamiska företagare med den motivation och läggning som krävs för att bygga upp utvecklingsbara företag, huvudsakligen på uppdrag av Svetab Bergslagen och Svetab Nord.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader försämrades under 1978 till -1,0 Mkr (5,4 Mkr). Realisationsvinsten på försäljningen av aktierna i Elkapsling i förening med den intäktsförda delen av riksdagsanslaget till de regionala investmentbolagen för emellertid upp resultatet före bokslutsdispositioner och skatter till 10,1 Mkr (0,1 Mkr).

Gunnar Olofgörs

Sveta b i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	205,5	68,0	101,4	97,7	90,0
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	— 37,5	—10,8	0,8	5,4	— 1,0
i procent av fakturerad försäljning %	— 18,2	—15,9	0,8	5,5	— 1,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	— 48,2	—10,8	0,3	0,1	10,1
Avkastning på totalt redovisat kapital %	— 14,5	— 8,1	4,6	12,0	1,1
Soliditet %	3,0	15,4	16,2	23,4	54,6
Investeringar i anläggningar i Mkr	19,5	17,9	8,8	4,6	3,7
Medelantal anställda	1 274	303	280	193	153

Uddcomb Sweden AB

Tillverkar och marknadsför tunga komponenter för kärnkraftverk och processindustri

Det under 1976 ingångna tvååriga management-avtalet med Combustion Engineering, Inc. upphörde att gälla vid utgången av 1978.

Ett omfattande arbete genomfördes under slutet av året inom Uddcomb för att ge företaget en ny organisation. Arbetet har under medverkan av de anställda bedrivits i ett stort antal projektgrupper delvis med stöd av utomstående konsulter. Den nya organisationen har införts från början av 1979.

Vid omstruktureringen av företaget har tyngdpunkten lagts på lönsamhetsstyrning och ansvar. Som viktiga mål har uppställts effektiva beslutsprocesser och ökad produktivitet.

Tre lönsamhetsansvariga marknadsavdelningar har inrättats för kraftverksutrustning, processutrustning och montage. Ökade resurser har anslagits för försäljning samt marknads- och produktutveckling.

Oljekrisen under 1973 har menligt påverkat marknadsbilden för Uddcombs tillverkning av tyngre tryckkärl såväl för kärnkraftverk som för olika processindustrier.

Som följd av såväl ökade miljökrav som den uppbromsade efterfrågan på elkraft i flertalet länder beräknas nybeställningarna av kärnkraftverk komma att ligga på en låg nivå under ett antal år framåt.

Inom processindustrin har speciellt den petrokemiska industrin tidigare utmärkts av mycket stark årlig tillväxttakt. Oljekrisen och därav följande höjda råvarukostnader och avsättningssvårigheter medförde en temporär produktionsminskning. Produktionen har åter börjat stiga men i svagare takt än tidigare. En betydande del av framtida kapacitetsutbyggnad beräknas äga rum i oljeländerna och i vissa av de folkrikaste utvecklingsländerna, medan utbyggnaden i Västeuropa och USA blir begränsad.

Trots det svaga marknadsläget har Uddcomb lyckats få ett antal beställningar på komponenter för processindustrin, särskilt inom sådana områden där utvalda material och/eller speciella svetsprocesser krävs för tillverkningen.

Faktureringen uppgick till 86,3 Mkr. Under året levererades reaktortryckkärnen till kraftverken i Olkiluoto II i Finland och Grafenrheinfeld i Västtyskland.

Orderstocken minskade under året från 261,2 Mkr till 223,4 Mkr. I orderstocken ingår nio mycket stora kärnkraftkomponenter, varav sju för leverans till Västtyskland.

Antalet anställda har under året genom uppsägning och naturlig avgång minskat från 683 till 554.

1978 års förlust efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 39,8

Mkr, varav 31,5 Mkr kan hänföras till extra nedskrivning på produkter i arbete. Enbart räntor och avskrivningar enligt plan uppgick till 25,2 Mkr.

I enlighet med regeringens proposition 1978/79:104 genomförs en finansiell rekonstruktion. I 1978 års bokslut har med hänvisning härtill ett aktieägartillskott av 114,3 Mkr beaktats.

John Arne Smedstam

Uddcomb i sammandrag	1974	1975	1976	1977	1978
Fakturerad försäljning i Mkr	5,2	76,7	41,6	105,2	86,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader i Mkr	— 21,6	—28,9	—33,8	—43,6	—39,8
i procent av fakturerad försäljning %	—415,4	—37,5	—81,3	—41,4	—46,2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter i Mkr	— 21,6	—29,4	—33,9	—43,4	18,2
Avkastning på totalt redovisat kapital %	— 7,1	— 7,0	— 6,8	— 8,0	— 9,1
Soliditet %	5,8	10,5	8,1	3,4	13,5
Investeringar i anläggningar i Mkr	23,6	41,0	6,6	1,2	0,4
Medelantal anställda	531	643	749	722	589

Statsföretag International AB

Bolagets uppgift är att starta och utveckla export- och importverksamhet på marknader utanför Västeuropa och Nordamerika

Under år 1978 har verksamhet bedrivits på Sovjetunionen, Östafrika, Västafrika och Mellanöstern. Bolagets marknadsspecialister har under året biträtt i affärsavslut av storleksordningen 200 Mkr. Detta återspeglas inte i den egna faktureringen, då de tillverkande företagen i regel fakturerar direkt på den slutliga köparen.

Vid sidan av den ordinarie verksamheten har bolaget i samarbete med IFL planerat och genomfört företagsanpassade seminarier i ämnet internationell marknadsföring. Omkring femtio beslutsfattare från ett tiotal företag inom gruppen deltog.

Under senare delen av året bildades en samarbetsgrupp med åtta svenska storföretag för bearbetning av metallurgiska projekt i Kina. Avsikten är att erbjuda tekniskt samarbete och leverans av svensk gruvutrustning i samband med planerad utbyggnad av kinesiska anläggningar.

Fakturerad försäljning utgjorde 1,8 Mkr (1,5 Mkr) och resultatet uppgick till —3,4 Mkr (—2,8 Mkr). Antalet anställda var 10.

Under 1979 kommer även andra aktiviteter att startas på den kinesiska marknaden samt på vissa marknader i Latinamerika.

Arne Hedelius

Svenska Lagerhus AB

Företaget förvaltar lagerhus och ombesörjer lagring av spannmål, frö och fodermedel för bl a Svensk Spannmålshandel ek förening.

Bolaget åtar sig också beredskapslagring av livsmedel på uppdrag av Statens Jordbruksnämnd.

Faktureringen 1978 uppgick till 5,6 Mkr (4,9 Mkr) och resultatet före bokslutsdispositioner och skatter till 0,9 Mkr (0,1 Mkr).

Anders Fyrenius

Resultat- och balansräkningar

Resultat- och balansräkningar i sammandrag per bolag
(Mkr)

	ABAB	ASSI	Berol Kemi	BeroxoBs	Konsult	Carbox
Resultaträkningar i sammandrag						
Fakturerad försäljning	149,5	2 370,9	572,2	—	33,1	8,4
Tillverknings-, försäljnings- och administr. kostn. m m	— 144,9	— 2 322,3	— 573,0	—	— 32,9	— 15,3
Avskrivningar enligt plan	— 1,9	— 169,5	— 24,3	—	— 0,2	— 0,6
Rörelseresultat efter avskrivningar enligt plan	2,7	— 120,9	— 25,1	—	0,0	— 7,5
Lagerstöd	—	—	—	—	—	—
Finansiella poster, netto	1,7	— 159,6	— 31,2	—	0,0	— 0,5
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	4,4	— 280,5	— 56,3	—	0,0	— 8,0
Extraordinära poster, netto	—	55,4	— 6,2	—	—	— 0,7
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	4,4	— 225,1	— 62,5	—	0,0	— 8,7
Bokslutsdispositioner	— 3,5	— 87,2	64,6	—	—	8,7
Skatter	— 0,3	— 22,7	— 1,9	—	0,0	0,0
Minoritetsandelar i årets resultat	—	—	0,3	—	—	—
Nettovinst (förlust)	0,6	— 335,0	0,5	—	0,0	0,0
Balansräkningar i sammandrag						
Likvida medel	11,9	140,1	8,6	—	0,3	1,5
Kortfristiga fordringar m m	26,6	1 057,4	341,8	173,5	11,4	6,8
Varulager	3,0	759,2	86,6	25,4	—	3,8
Summa omsättningstillgångar	41,5	1 956,7	437,0	198,9	11,7	12,1
Spärrade medel hos Sveriges Riksbank	—	9,1	3,5	0,0	—	—
Summa anläggningstillgångar	9,9	2 122,6	122,3	334,9	0,3	4,7
Summa tillgångar	51,4	4 088,4	562,8	533,8	12,0	16,8
Kortfristiga skulder	29,4	910,4	168,9	131,1	11,8	8,3
Långfristiga skulder	12,4	2 131,2	283,8	2,7	—	6,7
Obeskattade reserver	3,9	367,8	28,0	—	—	—
Beskattade reserver	—	275,0	—	300,0	—	—
Minoritetsintressen i eget kapital	—	—	1,0	—	—	—
Aktiekapital	2,0	400,0	60,0	50,0	0,3	5,0
Övrigt eget kapital	3,7	4,0	21,1	50,0	— 0,1	— 3,2
Summa skulder och eget kapital	51,4	4 088,4	562,8	533,8	12,0	16,8
Medelantal anställda	1 646	8 843	964	—	159	62

Cea- verken	Eiser	Holm- sund Industri- center	Kabi- Vitrum	Kalmar Verkstad	Liber	LKAB	NJA	Nuclear Steam	Nyckel- hus	Rock- wool	SARA
91,3	685,5	1,9	624,2	292,3	402,7	1 823,0	40,2	—	137,0	618,2	690,4
—99,5	—761,3	—2,4	—549,3	—251,4	—387,9	—2 087,7	—51,1	0,1	—132,0	—590,8	—658,7
— 2,8	— 12,2	— —	— 26,4	— 7,6	— 6,6	— 234,7	— 0,2	— —	— 0,6	— 20,7	— 23,6
—11,0	— 88,0	—0,5	48,5	33,3	8,2	— 499,4	—11,1	0,1	4,4	— 6,7	8,1
— —	— —	0,2	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— 4,2	— 19,0	—0,6	— 22,1	— 0,6	— 3,3	— 175,8	—72,1	—0,1	— 1,2	— 5,4	— 1,9
—15,2	—107,0	—0,9	26,4	32,7	4,9	— 675,2	—83,2	0,0	3,2	1,3	6,2
— 0,4	149,1	1,7	0,7	2,4	— —	308,2	30,2 ²⁾	— —	— —	3,7	0,5
—15,6	42,1	0,8	27,1	35,1	4,9	— 367,0	—53,0	0,0	3,2	5,0	5,7
15,4	26,8	— —	— 23,9	— 32,7	— 3,9	163,6	— —	— —	1,2	18,6	1,9
— 0,1	1,9	—0,1	— 0,7	— 1,2	— 0,3	— 15,6	— 0,2	— —	0,1	— 6,3	— 1,0
— —	— —	— —	— 0,5	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —
— 0,3	70,8	0,7	2,0	1,2	0,7	— 219,0	—53,2	0,0	1,9	17,3	6,6
1,1	17,8	0,4	5,0	27,5	3,5	50,2	1,6	—	2,2	7,9	23,0
38,4	196,5	2,3	144,0	78,4	64,4	908,0	635,1	0,1	22,2	131,4	118,6
19,7	186,2	0,1	217,5	103,2	61,9	564,6	4,2	—	19,7	38,8	22,0
59,2	400,5	2,8	366,5	209,1	129,8	1 522,8	640,9	0,1	44,1	178,1	163,6
—	1,7	—	3,6	0,1	0,7	8,4	—	—	—	8,3	0,5
25,2	96,1	2,2	399,9	73,9	60,7	2 823,7	507,4	—	8,3	256,2	308,7
84,4	498,3 ¹⁾	5,0	770,0	283,1	191,2	4 354,9	1 148,3	0,1	52,4	442,6	472,8
57,0	218,4	3,4	266,8	161,9	96,8	1 343,7	185,4	—	29,9	171,3	148,5
16,1	139,1	0,8	247,7	42,5	47,6	1 384,6	535,4	—	13,1	124,0	258,2
0,1	16,4	—	158,0	50,6	25,3	623,0	6,1	—	4,0	87,7	5,9
—	50,1	—	—	—	—	—	19,6	—	—	4,3	—
—	—	—	0,5	0,0	—	—	—	—	—	—	1,2
12,0	40,0	0,1	75,0	20,0	15,0	500,0	450,0	0,1	4,1	25,0	5,0
— 0,8	34,3	0,7	22,0	8,1	6,5	503,6	—48,2	—	1,3	30,3	54,0
84,4	498,3	5,0	770,0	283,1	191,2	4 354,9	1 148,3	0,1	52,4	442,6	472,8
237	5 873	11	2 469	936	1 200	8 074	161	—	263	2 567	4 970

¹⁾ Efter avdrag för negativ goodwill²⁾ Inkluderar 25,0 Mkr avseende överföring av lager till SSAB i samband med SSABs bildande

	SMT- Pullmax	Stats- företag Int	Stats- raff	SID	Sv Lager- Sv hus	Skiffer- olja
Resultaträkningar i sammandrag						
Fakturerad försäljning	283,8	1,8	—	2,3	5,6	—
Tillverknings-, försäljnings- och administr. kostn. m m	— 269,6	— 4,3	—	— 2,2	— 3,9	— 0,7
Avskrivningar enligt plan	— 8,9	— 0,1	— 0,1	— 0,1	— 0,7	—
Rörelseresultat efter avskrivningar enligt plan	5,3	— 2,6	— 0,1	0,0	1,0	— 0,7
Lagerstöd	—	—	—	—	—	—
Finansiella poster, netto	— 11,5	— 0,8	— 2,9	0,0	— 0,2	2,3
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	— 6,2	— 3,4	— 3,0	0,0	0,8	1,6
Extraordinära poster, netto	— 0,5	—	3,0	—	0,1	—
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	— 6,7	— 3,4	0,0	0,0	0,9	1,6
Bokslutsdispositioner	8,5	3,4	—	—	— 0,8	—
Skatter	— 0,2	0,0	—	0,0	— 0,1	— 0,9
Minoritetsandelar i årets resultat	—	—	—	—	—	—
Nettovinst (förlust)	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Balansräkningar i sammandrag						
Likvida medel	1,7	0,1	0,3	0,6	0,2	0,7
Kortfristiga fordringar m m	120,6	5,9	0,7	0,3	2,3	15,7
Varulager	142,6	—	—	—	—	—
Summa omsättningstillgångar	264,9	6,0	1,0	0,9	2,5	16,4
Spärrade medel hos Sveriges Riksbank	0,2	—	—	—	—	—
Summa anläggningstillgångar	59,7	0,2	45,0	0,1	6,7	9,8
Summa tillgångar	324,8	6,2	46,0	1,0	9,2	26,2
Kortfristiga skulder	125,8	6,1	1,1	0,4	2,8	0,5
Långfristiga skulder	109,1	—	44,5	—	1,3	—
Obeskattade reserver	43,1	—	—	—	—	—
Beskattade reserver	—	—	—	—	—	—
Minoritetsintressen i eget kapital	—	—	—	—	—	—
Aktiekapital	40,0	0,1	0,4	0,8	5,0	23,0
Övrigt eget kapital	6,8	—	—	— 0,2	0,1	2,7
Summa skulder och eget kapital	324,8	6,2	46,0	1,0	9,2	26,2
Medelantal anställda	1 072	10	13	6	24	3

Sv Tobaks AB	Sv Torv	Sv Ut- veckl AB	Sv etab	Udd- comb	S:a dotter- bolag	Stats- företag AB	Elimin av koncen- mellan- havan- den	Elimin av förvärvs- värden	Övr om- föringar & juste- ringar	Gruppen totalt
1 125,8	11,5	9,1	90,0	86,3	10 157,0	— —	52,5	—	—	10 104,5
—912,7	—8,9	—8,3	—90,6	—101,1	—10 062,7	—	50,5	—	—33,7	—10 045,9
— 22,4	—1,3	—0,3	— 1,0	— 8,2	— 575,0	—	0,1	— 0,0	5,1	— 569,8
190,7	1,3	0,5	— 1,6	— 23,0	— 480,7	—	1,9	— 0,0	—28,6	— 511,2
—	—	—	—	—	0,2	—	—	—	—	0,2
63,1	—0,2	0,9	0,6	— 16,8	— 461,4	—22,0	1,0	—	64,0	— 418,4
253,8	1,1	1,4	— 1,0	— 39,8	— 941,9	—22,0	— 0,9	— 0,0	35,4	— 929,4
— 16,2	0,0	—	11,1	58,0	599,1	—13,5	127,8	—	—51,5	406,3
237,6	1,1	1,4	10,1	18,2	— 342,8	—35,5	— 128,7	— 0,0	—16,1	523,1
—154,7	—0,7	—	3,2	—	6,1	0,0	125,4	— 1,4	—42,6	87,5
— 55,1	—0,1	—	—0,1	— 0,2	— 105,3	—	—	2,4	25,6	— 77,3
—	0,0	—	—	—	0,2	—	—	0,1	—	0,3
27,8	0,3	1,4	13,2	18,0	— 442,2	—35,5	— 3,3	0,9	—33,1	— 513,2
245,9	1,2	1,1	13,8	2,4	570,6	1 141,1	—	—	36,0	1 747,7
735,1	2,8	17,5	72,0	132,7	5 062,5	1 264,8	—2 537,9	—	—37,0	3 752,4
511,1	1,6	—	10,2	133,7	2 915,1	—	0,2	—	0,2	2 915,1
1 492,1	5,6	18,6	96,0	268,8	8 548,2	2 405,9	—2 538,1	—	— 0,8	8 415,2
33,5	—	—	0,2	—	69,8	—	—	—	—	69,8
308,4	10,0	0,2	9,9	53,4	7 660,4	5 152,1	—1 008,0	—2 689,8	—28,0	9 086,7
1 834,0	15,6	18,8	106,1	322,2	16 278,4	7 558,0	—3 546,1	—2 689,8	—28,8	17 571,7
855,6	2,0	3,5	19,2	143,7	5 103,7	1 279,6	—1 933,9	—	20,3	4 469,7
63,3	2,1	6,4	27,4	150,5	5 650,5	2 203,7	—1 604,3	32,3	9,8	6 292,0
384,0	5,1	—	3,2	—	1 812,2	—	—	45,4	0,9	1 767,7
15,0	—	—	30,1	—	694,1	350,0	—	—	—	1 044,1
—	—	—	—	—	2,7	—	—	7,6	— 1,2	9,1
300,0	5,0	2,5	10,0	20,0	2 070,4	3 125,0	—	—2 059,3	—11,1	3 125,0
216,1	1,4	6,4	16,2	8,0	944,8	599,7	— 7,9	— 625,0	—47,5	864,1
1 834,0	15,6	18,8	106,1	322,2	16 278,4	7 558,0	—3 546,1	—2 689,8	—28,8	17 571,7
3 232	50	38	153	589	43 625	65	—	—	—	43 690

Styrelse, revisorer och koncernledning

Styrelseledamöter

Utsedda av bolagsstämman

Karl-Axel Linderöth, direktör, ordförande
Lennart Dahlström, direktör, vice ordförande
Ulf Laurin, direktör
Gunnar Malmenström, direktör
Rutger Martin-Löf, direktör
Gunnar Nilsson, LOs ordförande
Karl-Erik Nilsson, direktör
Per Sköld, verkställande direktör
Åke Ståhlbrandt, direktör
Nore Sundberg, departementsråd
Sven Tidala, direktör, suppleant
Solveig Wikström, professor, suppleant

Utsedda av de anställda

Stig Ahlin, förste ombudsman
Leif Blomberg, ombudsman
Karl-Erik Jarhamn, ombudsman, suppleant
Göte Olofsson, herr, suppleant

Revisorer

Sören Mannheimer, förbundsjurist
Bernt Nilsson, riksdagsman
Karl-Anders Petersson, riksdagsman
Knut Ranby, auktoriserad revisor
Birger Sonesson, auktoriserad revisor
Bertil Dahlén, avdelningschef, suppleant
Arne Johansson, auktoriserad revisor, suppleant
Sven Lindquist, direktör, suppleant
Sten Lundvall, auktoriserad revisor, suppleant
Ivar Nordberg, organisationssekreterare, suppleant

Koncernledning

Per Sköld, verkställande direktör
Bo C E Ramfors, vice verkställande direktör
Jan Orrenius, administration och samhällsfrågor
Gustav Paulsson, koncernutveckling
Lennart Redefelt, ekonomi
Arne Rosengren, finans

Adressuppgifter**ABAB, Allmänna Bevaknings AB**

(Sibyllegatan 17)

Fack

102 40 Stockholm

Tel 08-23 73 20

ASSI, AB Statens Skogsindustrier

(Sveavägen 59)

105 22 Stockholm

Tel 08-22 11 40

Berol Kemi AB

Fack

444 01 Stenungsund

Tel 0303-850 00

Beroxo AB

Fack

444 01 Stenungsund

Tel 0303-850 00

BS Konsult AB

Nybrogatan 34

114 39 Stockholm

Tel 08-14 07 00

AB Carbox

Dragongatan 16

271 00 Ystad

Tel 0411-160 65

Ceaverken AB

(Eskilstunavägen 34)

Box 174

152 01 Strängnäs

Tel 0152-129 30

AB Eiser

(Nils Jakobsonsgatan 5)

Box 121

501 03 Borås

Tel 033-12 70 20

KabiVitrum AB

(Lindhagensgatan 133)

112 87 Stockholm

Tel 08-54 09 60

Kalmar Verkstads AB

Box 943

391 29 Kalmar

Tel 0480-150 70

Liber Grafiska AB

(Sorterargatan 23)

162 89 Vällingby

Tel 08-89 02 00

LKAB,**Luossavaara-Kiirunavaara AB**

(Sturegatan 11)

Box 26044

100 41 Stockholm

Tel 08-24 90 60

Nyckelhus AB

(Fyrisvallsgatan 7)

Box 2039

750 02 Uppsala

Tel 018-10 21 40

Regioninvest i Norr AB

951 84 Luleå

Tel 0920-654 40

Rockwool AB

Fack 615

541 01 Skövde

Tel 0500-106 50

**SARA, Sveriges allmänna
restaurangaktiebolag**

(S:t Eriksgatan 113)

Box 21009

100 31 Stockholm

Tel 08-34 08 00

Serva Promotion AB

Heliosvägen 10

104 60 Stockholm

Tel 08-23 15 85

SMT-Pullmax AB

Fack

401 10 Göteborg

Tel 031-17 25 90

Statsföretag International AB

(Hamngatan 6)

Box 7827

103 97 Stockholm

Tel 08-24 29 00

Swedish Industrial**Development Corporation, SID**

600 Steamboat Road

Greenwich, Ct. 06830 USA

Tel (203) 661-2500

Svenska Lagerhus AB

(Norrandsgatan 15)

Box 7354

103 90 Stockholm

Tel 08-21 29 43

Svenska Petroleum AB

(Regeringsgatan 30—32)

Box 16101

103 23 Stockholm

Tel 08-24 98 60

Svenska Tobaks AB

(Maria Bangata 6)

Box 17007

104 62 Stockholm

Tel 08-69 09 00

Svenska Torv AB

Box 152

280 10 Sösdala

Tel 0451-640 70

Svenska Utvecklings AB

(Malmskillnadsgatan 48 A)

Box 7733

103 95 Stockholm

Tel 08-14 14 60

SSAB Svenskt Stål AB

(Birger Jarlsgatan 58)

Box 16344

103 26 Stockholm

Tel 08-24 23 10

Svetab,**Svenska Industrietablerings AB**

(Hamngatan 6)

Box 7655

103 94 Stockholm

Tel 08-24 77 90

Uddcomb Sweden AB

(Verkö)

Fack

371 01 Karlskrona

Tel 0455-247 20

Innehåll

Statsföretagsgruppen i sammandrag	3
1978 — ett år med problem	4

Årsredovisning

Förvaltningsberättelse	6
Koncernöversikt	6
Moderbolaget	19
Statsföretagsgruppen	21
Resultaträkning	21
Balansräkning	22
Finansieringsanalys	24
Bokslutskommentarer	25
Personal	40
Statsföretagsgruppens redovisning — kompletterande uppgifter	46
Moderbolaget	55
Resultaträkning	55
Balansräkning	56
Finansieringsanalys	57
Bokslutskommentarer	58
Vinstdisposition	66
Revisionsberättelse	67
ABAB, Allmänna Bevaknings AB	68
ASSI, AB Statens Skogsindustrier	70
Berol Kemi AB	73
Beroxo AB	76
BS Konsult AB	77
AB Carbox	78
Ceaverken AB	79
AB Eiser	80
KabiVitrum AB	84
Kalmar Verkstads AB	87
Liber Grafiska AB	90
LKAB, Luossavaara-Kiirunavaara AB	92
Nyckelhus AB	96
Regioninvest i Norr AB	98
Rockwool AB	100
SARA, Sveriges allmänna restaurangaktiebolag	103
SMT-Pullmax AB	106
Svenska Tobaks AB	109
Svenska Torv AB	113
Svenska Utvecklings AB (SU)	114
Swedish Industrial Development Corporation, SID	116
Svetab, Svenska Industrietablerings AB	117
Uddcomb Sweden AB	119
Statsföretag International AB	121
Svenska Lagerhus AB	122
Resultat- och balansräkningar i sammandrag per bolag	124
Styrelse, revisorer och koncernledning	128
Adressuppgifter	129

